

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Hegedüs Sándor programja.

Irtá: **Gelléri Mór.**

Budapest, március 22.

Nemcsak a főkönyveit, hanem a naplóját is átlapozta már a kereskedelmi miniszteriumnak az ő háromhetes új gazdája, aki mai beszédében fényes bizonyosságát adta annak, hogy nagyon rövid idő alatt elég mélyen tekintett bele a múlt akáiba. Mint a napi sajtó szorgalmas munkása, mint képviselő s főleg mint a pénzügyi bizottságnak évek hosszú sora óta előadója, közelről ismerte eddig is önként választott reszortja számos ágazatát és ezek apróbb részleteit is; egyes ideákat és javaslatokat, amiket ő pendített meg itt-ott, jórészt valóra váltva talált s ha vannak érezhető hiányok, mulasztások, ezeket a gyakorlati szem éleslátásával csakhamar fölismerte. A tartozik és követel rovatoknak nemcsak összegeit, de ez összegek származásának történetét és természetét is alaposan tanulmányozta s talán nem nagy öröme tellett benne, hogy a végeredmény szerint az ő tárcája többel tartozik, mint amennyit követel.

Természetesen nem nagyon épületes dolog, ha egy miniszter, aki telve lelkesedéssel, bő tapasztalatokkal, helyes gyakorlati érzékkel lép hivatalába, körültekintően azt látja, hogy alkotni vágyó kezei még jó pár esztendőre meg vannak kötve; programja kifejtésének eleje vágta s legjobb esetben két-három esztendőnek csak fél munkában kell leperegni, míg eljön az idő, amikor szárnyait szabadon, teljes erővel kibonthatja s röpülésének ön-maga adhat irányt. Az iparfejlesztés nagy kérdésében — fájdalom — ilyen ma az állapot minálunk s ezt értette meg az új kereskedelmi miniszter mai beköszöntő beszé-

déből mindenki, akinek módjában volt a kérdésnek közelmúltjába belepillantani s akinek iparunk tervszerű kifejtésére nézve megvan a gyakorlatias fölfogása és egészséges érzéke.

Ez az oka annak, hogy Hegedüs Sándor ma nem részletekbe foglalt, nem tételes programot adott az ipar jövődjéről nagy kérdéseinek alakulására nézve, hanem csak nagy vonásokban jelezte egyrészt jövődjéről tevékenységének főbb állomásait, másrészt azt az irányt, melyben az ő munkásságának tervszerűen konstruált hatalmas vonata haladni kíván.

De ez az irány, ez a jelzés az oroszán-karnak nyomait viseli magán. Odavetett megjegyzései, bizonyos kérdések fölvetése, más kérdések elmellőzése azt jelenti, hogy Hegedüs nagyon jól van informálva reszortjának minden apró részletére nézve. Az iparfejlesztésre nézve a tervbe vett különböző intézkedések egész csoportjáról beszélt; de nyomban hozzátette, hogy új szervezetek és tervezetek életbe léptetése előtt még meg fogja hallgatni a gyakorlati szakértők irányadó véleményét. Behunyt szemmel megtalálja az alsófokú iparisolók leglényesebb hibáját, mely az ifjú iparos-nemzedék hiányos előképzettségéből származik s gyanusnak találja, hogy az inasiskoláknak tulajdonképpen csak az első évfolyama van tisztességesen tanulókkal benépesítve. Pedig 60.000 inas foglalkozik évenként a kézművesiparban és ezeknek csak kis része válik az iskolának dicsőségére.

Meleg érdeklődéssel fordul a kisipar felé, mely eddig csak jóakaratot élvezett felülről és szép ígéretet. Valójában pedig eddig még mindig a studiumok előcsarnokában tapogatózunk, holott a szomszédban külön iparfejlesztési intézetek állanak a kézművesek

rendelkezésére, melyek bemutatják nekik a szakmájukba vágó motorokat, gépeket, szerzőmókat és eszközöket, megismertetik őket a kezelés és használat módjaival, sőt betanítják őket az anyag földolgozására és rendkívüli előnyöket nyújtanak a gépek megszerzése körül. Minden szakmának technikáját vándortanfolyamok tökéletesítik Ausztriában s minden műszaki és gyakorlati kérdésben ingyen tanácsot és utbaigazítást kapnak az érdeklét kisiparosok. Nálunk kisebb jelentőségű vándorkiállításokon kívül modern és praktikus utbaigazítás alig volt s ezért bizonyára mindenütt örömmel üdvözlök a miniszternek azt a kijelentését, hogy a kisipart átalakulási processzusában erkölcsileg és anyagilag támogatni kell. E kérdéssel szoros kapcsolatban van az iparosok gyakorlati kiképzetésének kérdése, mely az utolsó években szépen haladt előre, amelyet azonban, különös figyelemmel a vidéki központokra, helyes érzékkel kell tovább építeni és minden fontosabb iparcsoportha kiterjeszteni.

A gyáralapítókra is kegyetlen, de őszinte kritikát mondott. A sorok között ki lehetett érezni, hogy a főhibának a terv nélküli való gyáralapítást tartja. Jött hozzánk boldog-boldogtan mindenféle projekttal, meg is tudta nyerni egyik-másik fontosabb tényezőnek az erkölcsi és sokszor anyagi támogatását is, és ezt rendszerint hosszabb időre biztosítani is tudta magának. De hogy figyelemmel lettek volna arra, hogy bizonyos vidékre, bizonyos előképzettségű vagy hajlammal bíró lakosság közé, a viszonyoknak és a természeti konjunkturáknak teljesen megfelelő ipart létesítsenek, hogy egyik termelési ágban ne legyen túltermelés, a másikkban ne legyen hiány, hogy az egymásra utalt rokon iparágakat, az egymásból folyó termelési specialitásokat szerves kapcsolatba

T A R C A.

Hoffmann meséiből.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irtá: **Huszár Vilmos.**

Voltak életben korszakok, — így kezdé elbeszélését barátom, — amikor nem tudtam, ébren vagyok-e vagy álmodom. Minden, ami körülöttem történt, úgy tűnt fel előttem, mintha vízióban láttam volna. Találkoztam az emberekkel, beszélgettem velök, nem emlékszem, miről. Hozzáru is szóltak, én válaszoltam, de nem tudom, mit — mint az már a társaságban szokás. De ekkor nem is én voltam az, aki beszélt, válaszolt, hanem valaki más, lényemnek második énje, amely gépiesen működött.

Az én igazi lényem akkoriban álmodott. A nagyvilág a maga rohamosan váltakozó képeivel ködfátyolszerű mikrokozmoszsá vált előttem, miközben álomországban csatangoltam. Álmaim voltak a való világ, ez pedig egy hatott rám, mint valami érthetetlen, zavaros látomás.

Homályosan emlékszem: éjjente, amikor igazán álmodtam és felébredtem, a való világ tudatára jutottam. Körülnéztem szobámban. Íróasztalomon szerte szórva könyvek feküdtek, félig nyitva. Lefekvés előtt, úgy látszik, olvastam. Amott szivarhamu, körülte papírosok és Vénusz Callipygosnak kis álló szobra. Gyorsan elfordítottam tekintetemet mindezekről és arról gondolkodtam, ami képzeletemet foglalkoztatta. Nem tudom, ébren maradtam-e tovább is, avagy tényleg elaludtam. De álmodtam.

Tündéri nőalak jelent meg előttem, aki folyton mosolygott reám. Kimondhatatlanul boldog voltam. Néztem őt, fekete, selyempuha hajtól

ővezett szép fejét, aminőket sokat láttam Botticelli képein. Tündérem szakasztott olyan volt, mint az olasz festészet e bájós nőalakjai. Valami végtelenül édes szendesség honolt arcán és finom metszésű, kis szája körül. Ha rám mosolygott és szép, fehér fogai kikandikáltak, úgy éreztem, szívem sokkal sebesebben dobog és valami bódító varázs hatja át egész valomat. Szólni nem szolt hozzá, de minék is? Szeme, ajka ékes-szólo némaságukban a világ legzeneibb és legértelmesebb nyelvén beszéltek.

Mint azok a vízi nimfák, akikről a rege azt tartja, hogy csábító tekintetükkel és andalító dancájukkal magukhoz csalják az utast, le, a mély tengerfenékre: az álombeli tündér megigézett nézésével és a legkárhózasabb pokol fenekére is örömmel követtem volna. De ő Madonnaként, aranyos nimbusztól körülveve lebegett előttem. Kinyújtottam karomat, megfogtam szép fejét, simogattam puha selymhaját és megesókoztam. A jelenés ilyenkor viszonytalan esókomat és én, én... szívesen egyeztem volna belé, ha soha többé nem lett volna ébredés ez álomból...

Ébrenlétem óráiban sokszor gyötört a gondolat, ki lehet a csábos istennő, aki a menny országává varázsolja álomvilágomat? A földön jár-e, avagy az égből száll alá, hogy boldoggá tegyen képzeletben, ha már a valóság szerint úgy sem üdvözülhet a halandó? Vagy talán a mélységes poklok küldöttje, aki azért jött, hogy felzaklassa szívemet, kielégíthetetlen vágyakat oltson belé, aztán eltűnjön? Talán gonosz szellem üzte játékát velem, hogy megőrjítsen a szenvedély mámorában?

Ha nem is boldogan, de legalább nyugodtan, a szenvedélyek viharától nem zavarva éltem életemet. Gyorsan tűntek a napok és hónapok. Szívem csöndes volt: senki és semmi iránt nem kelt benne hevesebb érzélem. Igaz, gyakran fo-

gott el a vágy, a szerelem után. Szerettem volna szeretni végtelen szerelemmel. De borzasztóan féltém a csalódástól; a betegségig érzékeny lelkem már pusztá gondolatára is elerémült. Nem érdemes szeretni. Akit igazán imádkunk, leggyakrabban nem viszonozza érzelmeinket. Remény nélkül szeretni pedig Dante óta már nem szokás.

Megfoghatatlan módon költözött szívembe a leghevesebb szerelem valaki iránt, aki utóbb áloméletem istennőjében személyesült. Ha ébren voltam, ő lebegett szemem előtt, ha aludtam, csakis velem álmodtam. Mindenkor boldog voltam tehát, ha letűnni láttam a napot és megjelenni az égen az alkony rózsaszínű felhőit. Este, éjszaka lesz. Ő eljön és róla álmodhatom.

Mondom, nincs fogalmam arról, meddig tartott az ébren-álmodásnak és a vízióknak ez a korszaka. Talán heteken, talán hónapokon keresztül is. Barátaim nem vettek észre rajtam semmi feltűnő változást, legfeljebb teljes közönnyt, érzéketlenséget, ama léha dolgok iránt, amelyek őket foglalkoztatták. Álombeli tündérem iránt érzett szeretnem lassanként a hit, a vallás szentségévé magasodott; csupán érte és általa éltem. Talán nem tulzok, ha azt állítom, hogy ez idő alatt majdnem boldog voltam; a földi kerítésirég és bánat mintha csak elshant volna fölöttem.

Oh, de mi történt egy napon. A tündér megjelent, láthatóvá lett a földön. Színházban voltam; a villamos fény beragyogta a nézőteret, körültem némán figyelő emberek ültek. Nem álmodhattam ezuttal, a valóságban éltem. Meg is győződtem erről, mert már jóval az előadás vége után is mozdulatlanul maradtam helyemen, néman bámulva ama pont felé, ahol álmaim istennője először szemembe tűnt. A szolga figyelmeztetett, hogy már vége az előadásnak és mindenki távozott.

Igen, az a csodálatos leány ő volt. Mintha

hozzák egymással, erről kevés följegyezni valónk van eddig s ez még jórészt a jövőnek van fönntartva. Erre gondolt a miniszter, amikor az állami kedvezményekre vonatkozó törvény revízióját pedzette, amikor keveselte az e révén eddig elért eredményeket. Hiszen nem titok, hogy sok gyár ügye keletkezett nálunk, hogy az alapítók a gyár létesítése révén biztosított anyagi támogatással megcsinálták a maguk kised üzletét, azután pedig sem az alkotásokkal, sem az iparral, de még a kormányval sem törődtek. Sok ipari részvénytársaság története nyújt e fejezetre nézve bőségesen érdekes adatot.

Az ipari organizáció kérdésében rámutatott a miniszter a kereskedelmi és iparkamarák reformjának a szükségességére s egy szóval kijelölte erre nézve az irányt. *Lefelé* is kell a kamaráknak hatással és hivatással bírniok. Ez az új jelszó, melyhez a legszebb reményeket fűzhetjük, habár a mi nézetünk szerint a kamarai intézmény mai alakjában is jobb a híreél. De sokszorosan jobb és praktikusabb lesz, ha az iparosok és kereskedők rétegei közé is belemegeg és törődik azok ezer bajával és számtalan érdekeivel. Az ipartestületek pedig főleg hatósági teendőkkel voltak fölrüházva s az iparfejlesztés praktikus céljaira tényleg keveset áldoztak. Nem is tekintették ezt a mai törvény keretében hivatásuknak. De ha a miniszter megtalálja a módját annak, hogy a szövetkezeti eszme áldásait az iparosokkal az ipartestületek támogatása útján ismeresse meg, olyan programot állított föl, amelynek kedvező megoldása áldás lesz a hazai kisiparra.

Ami végül a munkáskérdést illeti, erre nézve is a legaktuálisabb kérdéseket jelezte egy-egy szóval, amikor a betegségyezés tökéletesítését, a békeltetés javítását, a munkaközvetítés rendezését, a munkások továbbképzését és a baleset ellen való biztosítás behozatalát említette meg oly kérdések gyanánt, amelyek a szocializmus méregfogát kitörni volnának hivatva. A részletekről nem adott közelebbi utmutatásokat és nem ígérkezett el semmiféle irányban. De érzi és tudja, hogy e messzekiható, domináló kérdések megoldása körül is hasznunkra kell fordítani a külföld kísérleteit, a nélkül, hogy törvények vagy intézmények másolásterü átlpántalásául volna szabad gondolnunk.

A háromhetes miniszter ügy mutatkozott

be mai beszédében e tárcájához tartozó főkérdésekkel szemben, mint egy művész, aki hangszere minden hurját művészi jártassággal és hozzáértéssel képes kezelni. De ma még csak a hangszer hangolásával foglalkozott; a hangjegyeket ezután fogja megkomponálni. Akik tehetségeit és szakmájában való kitünő avatottságát ismerik, de azok is, akik ma először látták a tribünön, sokat várnak attól az új szellemtől, melyet a hozzáértés és látható ügyszerelet által vezetve részszortijába beleviz és a mai program után bizalommal várja az ország, hogy tevékenységében a közgazdasági élet reális alapokra való helyezése és fokozatos föllendítése körül meglesz a régóta nélkülözött harmónia.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, március 22.

A nap eseményét, a Hegedüs Sándor miniszteri programbeszédét, egy kis csetepaté előzte meg, amely arról tett tanúságot, hogy itt ott még felsajdulnak olykor a multnak sobei. A belügyi tárcá keretében *Polónyi Géza* szóval tett egy ügyetlen kis röpiratot, amely több buzgósággal mint tapintattal magasztalja Bánffy nemzetiségi politikáját. Nekünk az a véleményünk, hogy Polónyi több jelentőséget tulajdonított ennek az iratkának, mint amennyi azt megilleti. Nem hivatalos titkok vannak benne, hanem izléstelenségekkel elegy bramarbazádok. Ha az a röpirat az igazi nemzetiségi politikát Bánffytól fogva datálja s gyávaságnak vagy ostobaságnak mondja mindazt, ami Bánffyig e téren történt: akkor ez nem hivatalos titkot árul el, hanem egyebet. Azt, hogy mostanában olcsó a tömjén s hogy bukkott miniszterelnökök szívesen élnek az olcsó tömjénnel. Hiszen még hetekkel ezelőtt is azt hirdették a Bánffy pennái, hogy Deák óta senkiben nem volt annyi nemzeti érzés, meg annyi államférfiai erély, mint Bánffy Dezsőben. Hát akik Bánffy Dezsőt Andrassy Gyula, Tisza Kálmán, Szilágyi, Wekerle fölé helyezték, azok bucsuzatólul igazán alig mondhatnak kevesebbet, mint hogy báró Bánffy Dezső talála fel ha nem is a puskaort, de legalább a nemzetiségi politikát. Sulyos dolog különben csak egy van abban a broszúrben: az az állítás, hogy Romániában Bánffy csinálta meg Goluchowski segítségével a Sturdzakaabinetet, amelyről biztos volt, hogy magyarbarát politikát fog csinálni. Notabene, ebből egy betű sem igaz, de ha igaz volna, akkor haza-

meghallgatott, ugyanazzal az igéző mosolylyal, amelyet álmaimban is láttam ajkai körül lebegni.

Ilyenkor hittem benned, kímérléja a léleknek, illuziója a szívnék: szerelem! A valóság folytatása volt álmodozásaimnak. Ismét hittem, hogy van szerelem és a szerelembresztes titka a szerelem. Imádtalak téged, égből földívó lett ideálmom! Álmaimban tündér voltál, de az én poéta-lelkem előtt angyal maradtál még azután is, hogy a mi gyarló sártekénk halandói közt megláttalak...

De szép álom már hosszúra nyult; nem késhetett soká a keserű ébredés. Vártam a napot, hogy bevalljam imádottnak szerelmemet. Mindig jóságosnak mutatkozott hozzám, abban az illuzióban ringatóztam, hogy viszonzni fogja érzelmemet. Azt hittem, ő is sejt valamit abból, hogy álmaim ideálja volt és most imádatom báványa lett. Fájdalom, minderről mit sem tudott. Alakja, arca, mosolya hasonlított vizióim tündéréhez, de mégis más volt.

— Itt barátom végtelenül szomorú lett, majd bánatos hangon csak ennyit mondott:

Emlékeztek Hoffmann meséire? Az ő szerencsétlensége sujtott engem is. Ő beleszeretett egy gyönyörű nőalakba, aki azonban csak életlenül bábu volt, melyet egy tudós lángeza konstruált. Az álom szellemei engem hasonlóképp csaltak meg. Megjelentettek előttem egy ideális szépséget, aki iránt örül szerelemre gyuladtam. Vizióim tündérének földi inkarnációja, akihez szerelemért fohászokdram, tökéletes volt, mint Hoffmann meséinek bábuja. Sőt eleven is volt, de egy nagy hibában szenvedett, amelynél fogva érzéketlen maradt minden szerelmi ostrom iránt. A természet, amely annyi bájjal ruházta fel, egy csekélységről megelégedezett, mikor őt alkotta. Nem adott neki szívet. Az én álmaim tündérének meglevevődet alakja szép, okos, kedves volt; a tökéletesség szobra lehetett volna. De nem volt szíve.

árulás volna ezt így elmondani. Mert aki Sturdzát mint Bánffy ügynökét leplezi le, az megbuktatja Sturdzát és a magyarfaló politikának karjaiba kergeti Romániát.

Polónyi ezt a röpiratot tárgyalgatta élesen és megnyugtatót sürgetett arra nézve, hogy a miniszterelnökség hivatalos titkai ezental nem leszenek Csáky szalmája.

Szöll Kálmán miniszterelnök röviden és okosan felelt. Nem ment bele a dolog érdemébe, mivel nem hiheti, hogy csakugyan hivatalos titkok volnának a röpiratban. Különbön is lezárt-nak kívánja tekinteni a közelmultnak aktacsomóját s tehát nem követheti Polónyit a rekriminációkba. A szabadelvűpárt zajosan és tüntetőleg helyeselte ezt a tapintatos kijelentést. A vita itt véget is ért volna, ha fel nem áll Gajári Ödön s nem nyul hozzá mégis a közelmultnak aktacsomójához. Rövid felszólalásával Gajári Ödön is meghajtotta lobogóját a Bánffy nemzetiségi politikája előtt s kiemelte, hogy minden támadás, amely Bánffyt éri, csak annál szorosabban fűzi hozzája barátainak rokonszenvét és elismerését. Ez után az ártatlan kis tüntetés után, amely a szabadelvű pártnak nem minden részén tett egyenletes hatást, az incidens be volt fejezve.

Következett a nap eseménye: Hegedüs Sándor programbeszéde. Az expozé elejétől végig lekötötte az egész Háznak figyelmét és rokonszenvét. Hegedüs felölelte az egész gazdasági politikát és programmszerű előadásával nem csupán a mély műveltségű nemzetgazda jutott szóhoz, hanem a gyakorlati érzékű államférfi is. Egyforma sikerrel törekedett az alaposágra és az őszinteségre. Rámutatott a multnak hibáira és kifejezte a jövőre vonatkozó aggodalmait. Kellemesen tünt fel az az előkelő felfogás, amelyet a tárcájába tartozó állami üzemekről vallott. Ez a felfogás szakit a fiskális érdekek beoázásával és figyelemre méltatja a szociálpolitikai, humanitárius és állampolitikai szempontokat is. A Ház ezt az új szellemet meleg rokonszennvel üdvözölte. Nagy érdeklődést keltettek az államvasuti hálózat gazdasági jelentőségéről szóló fejtegetései is. Nevezetesen a közraktarak intézményének fejlesztése és a gabona-forgalom előmozdítására szolgáló egyéb intézkedések felsorolása. A vicinális vasutakról is igen érdekesen nyilatkozott Hegedüs. Elítélte az eddigi vicinális gazdálkodásnak pénzügyi és műszaki hibáit és zajos helyeslés közben hangsúlyozta, hogy a financirozásnál erős kezekre, a tervezésnél pedig egyszerűsége és olcsóságra kell törekedni. Leleplezészorden hatott az a kijelentése, hogy a vicinális törvény által engedélyezett állami hozzájárulás már esztendőkre előre le vannak kötve és hogy a megyék utalpjáiból is már 32 millió forint van lefoglalva vicinális vasutak javára. A Ház e fejtegetésekből azt a megnyugvást merítette, hogy Hegedüs Sándor éles szemmel és vaskézzel fog ezen a teljeseen elhanyagolt téren rendet csinálni. A beszédnek iparpolitikai részével e lap más helyén foglalkozunk; itt csak konstatáljuk, hogy a programnak ez a fejezete is élenk tetszést keltett.

Hegedüs Sándornak bemutatkozása határozott és általános siker volt. Széles szemhatár, alapos tudás, lojalis őszinteség, komoly ambició és határozott erély nyilatkozott meg e beszédben. A Ház minden oldalán feszült figyelem, meleg rokonszenn és egyre fokozódó tetszés kísérte mindvégig Hegedüs Sándor expozéját.

A képviselőház ülése március 22-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallán Béla.

Jegyzők: Nyegre László, Dedovics György, Molnár Antal.

A kormány részéről jelen vannak: Szöll Kálmán miniszterelnök, Ploss Sándor, Hegedüs Sándor, Lukács László, Darányi Ignác, Wassics Gyula, Cseh Ervin. Hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét.

(Előterjesztések.)

Elnök: Bemutatja Sárközy István nemes-ócsai lakos és társainak kérvényét, a Komárom vármegye ócsai választókerületében 1899. évi február hó 24-én megtartott országgyűlési képviselőválasztás megsemmisítése iránt. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) A házszabályok 39. §-ának rendelkezéséhez képest a hetedik bírálóbizottsáznak adatik ki.

Botticelli gráciának egyike hagyta volna el helyét és elevenedett volna meg. Magas, karcsu alak; ugyanaz az eszményi szépség, arcán az elegikus bájnák a szende kifejezésével, amely nemesnek a szívet, hanem lelkemet is rabba tette. Fekete haj, fekete szem, inkább hosszudak, mint kerek arc; lágy, álmodozó, az elmosódásig gyöngö vonalak. Kis szájának pirja ugyanyolyan, mint a nyíló gránátalma rózsaszíne. Arcbőrének kéjes, félbarna tintje hasonlított a víz színéhez az est beálltakor.

Az ideál tehát lejtött a földre. Elhagyta a földöntuli szférák régiót, amelyekben tartózkodott és miként a többi földi teremtmény, kis lábával az uték aszfaltját rötta.

Mit érez valaki, ha az, akit a esíllagok közé helyez, föltűnik a mi sargolyónk ombereinek tömegében? Mit érezhetett az első emberpár, amikor a lángpallosu angyal kikergette őket a paradicsomból? Mit érezhetett Lucifer, midőn az Úr száműzte a szellemvilágból? A dezilluziónak legfájdalmasabb, legszörvább érzését, melyet nem enyhít, nem gyógyít semmi sem. Nincs ennél kifejezhetőlenebb, megfoghatatlanaobb, de egyszerűsámból szomorubb és nyomasztóbb kijózanodás.

Vizióim tárgya testet öltött és én ébredozni kezdtem hosszas álmodozásomból. Mindaz a szerelem, amely szívemben égett, a láthatóvá lett ideál megjelenése óta még hatalmasabb lobot vetett. Tunódni kezdtem, vajjon azelőtt nem találkoztam-e a bájos leánnyal? Mert leánynak kellett lennie. Nem tudok elképzelni asszonyt a szerelem ideáljának. Csak egy ifju, tiszta leány arcán sugározhatik a bájnák és gráciának az az igéző varázsa, amely az igaz szerelem szenvedélyét kelti a szívben.

Tényleg leány volt és én siettem vele megismerkedni. Amikor csak lehetett, közelébe ferköztem. Én, aki az ábrándok embere vagyok, lesüllyedtem a gyakorlati don Juanok sorába, akik udvarolnák szoktak. Én is udvaroltam és ő

Dedovics György jegyző: Tisztelettel jelentem a Háznak, hogy sem az indítvány- sem az interpellációk könyvében újabb bejegyzés nincs.

Következik

a belügyi tárca

költségvetésének folytatásos tárgyalása.

A választói névjegyzékek tételéről

Mócsy Antal szól. Reméli, hogy a jelenlegi kormány a választói névjegyzékek összeállításánál is lelkiismeretesen fog eljárni, óhajtáná, hogy a belügyminiszter a Ház köztelje, hogy a választásokról jelentést terjeszzen a Ház elé.

A Ház a tételt megszavazza.

(Bánffy báró nemzetiségi politikája.)

A különféle kiadások tételéről

Polónyi Géza szólal föl. A Bánffy-kormány bukása óta alig mulik el hét, hogy röpirat el ne árasztaná az országot.

Legújabbban **Bánffy báró nemzetiségi politikája** címmel jelent meg egy röpirat. Neki sincs szava az ellen, ha egy elbucuzott miniszterelnök reputációját akarja megvédeni, de itt azt látja, hogy hivatalos titkok képező anyagot dolgoztak fel. Ki írta, azt ő nem tudja. A miniszterelnökség információs osztagának aktaírt azonban ilyen módon felhasználni nem tartja megengedhetőnek.

A röpirat tendenciája annak bebizonyítása, hogy Bánffy sovinszta magyar politikát követett. Bizonyítja, hogy az nem így volt. Az a miniszterelnök, aki Ausztriában a szláv federalizmust támogatta, nem beszéljen arról, hogy ő magyar és nemzeti államférfi. Hogy pedig támogatta, ez kitűnik az ő tanácsadójának, **Tisza István**nak minapi beszédéből, aki még ma is a federalizmus eszméjét pártolja.

Elmondja a röpirat azt is, hogy buktatta meg Bánffy Kálnokyt. A röpirat szerint Kálnoky nem az Agárdi-Begyől kifolyólag bukkott meg, hanem megbuktatott azért, mivel magyarellenes nemzetiségi külpolitikát követett. Az ő információja szerint egyáltalán nem való, hogy Bánffy buktatta volna meg Kálnokyt. Mindenesetre fel kell azonban vetnie azt a kérdést, hogy mindezek után ki fogja tájékoztatni a magyar törvényhozást e bukás okairól? Jeszenszky miniszteri tanácsos kitüntetését is más színben tünteti fel a röpirat, mint ahogy azt a törvényhozás előtt annak idején feltüntették.

De foglalkozik ez a röpirat a legapróbb minuciózissal és felsorolja mindazokat az intézkedéseket, amelyekkel a magyar kormány négy esztendő alatt a nemzetiségi ügyekkel szemben tett és ez az — egymond — amire nekem okvetlenül is kellett utalnom. Ilyen hőbortalt találunk ebben a röpiratban, mikor azt mondja, hogy Bánffynak az érdeme, hogy a volt román kormány megbuktatásával Sturdza körül miniszterelnökségre. A román ligának ember Sturdza hívei voltak. Hogy tehát a román liga által Magyarország ellen folytatott üzemeket meg lehetett győzritani, Bánffy arra törekedett Goluchovszkival, hogy Sturdza legyen a miniszterelnök. Hogy ilyet valaha valaki komolyan elfogadhasson egy volt miniszterelnöknek a védelmében, hogy egy külföldi államban arra dolgozzék egy miniszterelnök, hogy az legyen a miniszterelnök, aki az egész propagandát ellenük szervezte, az inkább a beszámíthatatlanság bizonyos jeleit mutatja.

Bármiként álljon is a dolog, én azért szólaltam fel, mert azt nem szabad megtűrni, hogy ilyen nagy állami érdekeket érintő kérdésekben bárki is ilyen broszúrákkal az államtitkokat Európa piacára vigye. Ennek a röpiratnak, nem mondom, hogy ez a célja, de az lesz az eredménye, hogy t. i. ha igazak ezek az intézkedések, amelyek ebben a röpiratban foglaltak, akkor nyilvánvaló, dobbal akar veret fogni és figyelmeztetni az összes nemzetiségeket arra, hogy ize most már tudjátok meg, hogy a magyar állam a ti ügyeitekkel szemben milyen eszközökkel dolgozik, tehát tudjátok meg, hogy miképp kell magatokat védelmezni és ezeket az eszközöket miképp kell elkerülnöket. Az eredmény azonban mindennekfelett az lesz, hogy ezt a röpiratot megkapják azok is, akik a magyar nemzet ellenségéi és azok Európa előtt ezen röpiratra való hivatkozással fognak ellenünk vadaskodással fellépni és fellépnek pretenziókkal és fellépnek a magyar állam elleni igaztással; talán éppen azért íratott ez a röpirat, de ha nem is azért íratott, az eredménye mindenesetre az lesz, hogy a nemzetiségeket a most alakult új kormány ellen egyenesen rázsútsa és hogy azon eszközöknek alkalmazását a nemzetiségekkel szemben a mostani kormány számára lehetetlenné tegye.

Miután ezen röpiratnak elolvasása után minden ember arról fog meggyőződni, hogy az lehetetlenség, hogy ezt más irhatta vagy irathatta legyen, mint aki az információs osztagnak összes hivatalos aktaírt rendelkezik, én magam részéről csak azt a kötelességet akarom leróni e pillanatra, hogy a t. belügyminiszter és miniszterelnök urnak ezt a dolgot mint nemzetünket közelről érdeklőt szives figyelmébe ajánlom azzal, hogy tegye vizsgálat tárgyává, hogy vajjon honnan és miként kerülnek ki ezen államtitkokat leplező röpiratok és úgy hiszem, nem kívánok fölösleges dolgot és nem is csalódom, ha a t. miniszterelnök arról azt tesz meg fel, hogy intézkedni fog az irant, hogy a magyar államesszmennek szolgálatában esetleg díjazott emberek ilyen visszaéléseket a jövőben el ne követhessenek, a broszúrák a megjelentése legalább a hivatalos akták felhasználásával a jövőben megakadályoztassék. Ez volt a céloim, semmi egyéb, ajánlom azt a t. Ház szives figyelmébe. (Helyeslés a baloldalon.)

Szél Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Direkt felhívás infatitván hozzám az előttem szoltott t. kövi-

selő ur által gondolom, kötelességem pár szoval azokra reflektálni, a miket mondani méltóztatott.

T. képviselőház! Én két okból nem akarok ennek a kérdésnek a feszegetésébe belemenni. És pedig két természetes okból. Az egyik az, hogy abból a politikából, amelyre törekedtem, amelynek érvényesítésére beletettem egész politikai érvényességemet és tevékenységemet, mondhatnám egész lelkemet és amely, hála ezen Ház minden tényezője részéről mutatott előzékenységnek és az igazság erejének, amely abban rejlett, teljes mértékben érvényesült is, az folyik, hogy én a közelmultnak dolgaírt bírálni, bolgatni és feszegetni nem akarom. (Helyeslés.) Én csinálom a magam politikáját, támaszkodva azokra, akik ezen politikát szives bizalmukkal támogatják, nyíltan, őszintén, határozottan. (Élénk helyeslés.) Gondolom, a t. Háznak alkalma volt meggyőződni, hogy minden kérdésben, amely három hét óta fel lett vetve, őszintén, nyíltan, kimerítően és határozottan nyilatkoztam. (Általános helyeslés.) A szerint járok el, a szerint vezetem a helyzetemre bízott ügyeket, az ország ügyeit, amint legjobb meggyőződésem parancsolja. A t. Háznak bölcsességétől függ azután politikám felett ítéletet mondani. A most felvetett kérdés feszegetésébe és bolgyratásába belemenni nem fogok, mert abból az én politikámból az folyik, hogy zárjuk le a multat és az a fajta dolgokra ne térjünk vissza. (Helyeslés.)

Ez az egyik ok. A másik ok pedig az, hogy én, őszintén megvallva, az histoire contemporaine nagy barátja, ítéletet pedig mérvadóknak és véglegesnek nem tartom; ez sohasem elfogulatlan, sohasem igazságos, sem pro sem kontra való állásfoglalásában. És amennyiben ily természetű irodalmi termékek jelennek meg, bár nagy tisztelettel iróteltem az irodalom és a sajtó iránt, én azoknak, főleg az ilyen természetűeknek, olyan nagy súlyt nem tudtam és nem tudok tulajdonítani. És a t. képviselő ur, valamint a t. Ház, azt gondolom, el fogja nekem hinni, hogy sokkal több a dologom és gondom, semhogy megjelent broszúrákkal foglalkozzam. (Dorútság és helyeslés a jobboldalon.)

Tudom, hogy jelentek meg, de azután hogy kitől, mily oldalról jelentek meg, azzal én bizony nem érek rá foglalkozni, sőt azt is megvallom, hogy én azokat nem is olvasom, tartalmukat nem is ismerem, nem is akarom ismerni.

Hanem a t. képviselő ur egy dolgot pendített meg, amire mégis kötelességem konkrét nyilatkozni és ez az, hogy igenis, amennyiben azok valamelyikében nyomára jönnék annak, hogy hivatalos titkok elárulása történt, azt természetesen nemcsak hogy nem tudnám helyeselni, hanem annak a dolognak a vizsgálataiba is belemennék.

De én hiszem, kizártnak kell hogy tartsam, (Helyeslés jobbról.) hogy a miniszterelnökség kötelessége és nagyon súlyos kötelességet követelt volna el. (Helyeslés jobbról.) Ily dolgok sokszor mindenféle tekervényes utakon és diskurzusok alapján azt a látszatot veszik magukra, mintha direkt forrásból származnának, pedig sokszor nem abból származnak. (Helyeslés jobbról.) De akár mint legyen a dolog, nekem az a nézetem, hogy én az ilyen broszúrákra sokat nem adok és jelentőséget azoknak nem tulajdonítok; akinek kedve tartja, ám tegye, hiszen a sajtószabadság egésze alatt élünk és amíg a sajtószabadság törvényébe nem ütközik, mindenki írhat, ami neki tetszik, az az ő dolga. Arra azonban mindenesetre ügyelni fogok, hogy oly dolgok ne történjenek, hiszem, hogy ez ebben az esetben se történst a megengedhetőnek semmi körülmények között sem tartom, hogy a miniszterelnökséghez tartozó, vagy bármely hivatalos küldetésben álló tisztviselő akar direkte, akar indirekte ilyen broszúrák gyártásába befojlyanak. Azt pedig, hogy hivatalos akták és ügyek felhasználásának, igen súlyos nagy vétségnek tekintem; ha előfordul — remélem, most nem történst — a legszigorubb büntetném. (Általános élénk helyeslés.)

Pichler Győző szűkségesnek tartja, hogy a belügyminiszterumban, vagy a miniszterelnökségnél egy nemzetiségi osztály fennálljon. Nem tudja, igaz-e, hogy a fennálló osztályt mátra használják-e valóban, de ha így van, nagy hiba. Elmondja, hogy a budapesti egyetem kebelében is egész külön állást foglal el a román ifjuság. Az egyetemi ösztöndíjakat is agitációs célokra használják fel. A felosztott **Petru Majir** egyesület tenyleg még mindig működik.

Gajári Ódon: Nehéz a helyzet, mert azok után, amiket Polónyi mondott, nehéz nem reflektálni a közelmult eseményeire, de másrészt pártállásánál fogva kötelessége, hogy tartózkodjék olyan nyilatkozatoktól, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy a békére vonatkozó, nagyon szépen megindult hangulat bizonyos mértékig megbolgyattassék. De lehetetlen, hogy Polónyi fejtegetésére némely megjegyzéseket ne tegyen.

Az egyik ez: Polónyi, azt hiszi, nem szándékosan, Bánffy röpiratának mond egy röpiratot. Azt hiszi, a t. képviselő urnak semmiféle dokumentuma arra nézve nincsen, hogy ezt a röpiratot báró **Banffy Dezső** írta volna. (Egy hang balról: Hisz mondta, hogy nem ő írta!) Ha mondta, hogy ezt a röpiratot nem báró **Banffy Dezső** írta, akkor hogyan mondhatta aztan beszéde végén azt, hogy ez **Banffy Dezső** röpirata?

Feltűnően különös, hogy valaki a radikális párt részéről feláll és azt mondja: van itt egy röpirat, a kormány intézkedjék, hogy ilyen röpiratok ne jöjnésenek létre.

A röpiratban, melyet elolvasott figyelmesen, nem talált semmi olyant, ami a hivatalos titoknak elárulását célozhatja. Egyszerűen reaszumálása az azoknak a közlésen forgó és a hírlapokban is megjelent tényeknek, amelyeket mindenki ismer. (Ugy van!

Ugy van! jobbról.) Az illető — mint a röpiratírók legtöbbje — bizonyos előszeretettel kezelvén a maga témáját, lehet, hogy túlzott bizonyos irányban.

Igaz van a tisztelt miniszterelnök urnak: a contemporainenek ítélete azért nem mindig elfogulatlan, mert hiszen az előszeretettel játszik leginkább közre abban az irányban, amelyet védelmezni óhajtanak. De ha lefejtjük az ilyen napi politika termékeiből egyrészt az előszeretettel, másrészt a gyűlölséget, amelyek rendesen az író tollát vezetik, akkor bizonyos igazság mindig megmarad, melyet azután a teljesen elfogulatlan történetíró a jövőben felhasználhat.

És odáig a béke érzete sem köteles bennünket vezetni, hogy igazat adjunk a t. képviselő urnak abban, hogy a nemzetiségi politika helyes kezelése terén nem történt semmi a Bánffy-kormányzat alatt. Igenis, történt nagyon sok, nagyon üdvös dolog, azt nem tagadhatja el még a legnagyobb gyűlölség sem. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

A másik reflexió, amit tenni óhaj, hogy Polónyi, úgy, amint ezt az osztrák sajtó következetesen teszi, **Tisza István** grófnak minapi nyilatkozatát is belekeveri a nemzetiségi politika körébe. Hogy mennyiben illik bele azokba az állításokba, amelyeket Polónyi **Banffy Dezsővel** szemben folytonosan használ, főleg azon tehetetlenséget illetőleg, amelyet a Bánffy-kormányzatnak minden uton-útfelen szemére vetett, az az állítása, hogy a Bánffy-kormányzat volt tulajdonképpen az, amely Ausztriában a szlávsgót előszigetelte: annak megítélését Polónyira és pártfőleire bizza.

Hanem az bizonyos, hogyha az a tehetetlen magyar kormány mégis oly hatalmas volt, hogy annak magartatása Ausztria belső életének alakulására döntő volt, akkor vagy nem volt tehetetlen és akkor a tisztelt képviselő urnaknak nincs igazuk, vagy pedig egy határozott iránzatot követett, melyet **Gajári** tagad, hogy követelt volna, mert a Bánffy-iránzatnak is, valamint minden elődének az volt a helyes álláspontja, amelyet gróf **Tisza István** ezen padokról kifejtett: hogy éppen úgy, amint az osztrák kormánynak Magyarország belügyében és Magyarország belső életének alakulásában beavatkozni nem lehet és nincs joga, a magyar kormányférfiak sem arrogálhatják azt a jogot, hogy az osztrák beléleti viszonyokba befojlyanak. (Helyeslés a jobb- és baloldalon)

Gróf **Tisza István** tisztelt barátom minapi fejtegetései ezen elv precíz kifejtését foglalták magukban és csak sajnálja, hogy azok anyai félreértéssel találkoztak egy a magyar, mint az osztrák sajtóban.

Egyébként — így végzi szavait — visszatérve magára arra a broszúre, amelyet t. képviselőúrtársam itt teglát, bármi nézetünk legyen is a korábbi kormánynak működése iránt, ha t. képviselőúrtársam még ma is ugyanazon gyűlölet által vezettetli magát a lelépelt kormányelnök iránt, amely gyűlöletnek oly gyakran adott itt kifejezést, higgye el és legyen arról meggyőződve, hogy minden egyes ily kifakadás bennünk, akik teljes jóhiszeműséggel és éppen anyai őszinteséggel támogatjuk a mult kormányzatot, mint amilyen őszinteséggel, megengedem, önkök támadtak a mult kormányt, az érdemei iránti elismerést minden újabb tamadás csak növelni fogja. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) **Pichler** képviselő urnak felszólalására kötelességem néhány észrevételt tenni, mert nem szeretném, ha félreértésekre adna okot.

Pichler képviselő ur felhozta a Gozsdu-alapítványt és azt mondotta, hogy a Gozsdu-alapítvány ösztöndíjjal román agitációs célokra használtának fel. Hát erre nézve azt kell megjegyeznom, hogy ha ez a felszólalás olyan értelmezésben mondatott volna, hogy esetleg a Gozsdu-alapítványi ösztöndíjak felügyeletével foglalkozó bizottság is e tekintetben részes lehetne, ez ellen a leghatározottabban tiltakoznom kell, mert a Gozsdu-alapítvány feletti felügyelet kiváló és hű hazafiakkal álló bizottság képezi (Ugy van! Ugy van! jobbról.) és ennek következtében azon felfogás ellen, mintha talán ezeknek tudtával román agitációs célokra használtának ez fel, természetesen az ő érdekükben is és az igazság érdekében is, tiltakoznom kell. Az megtörténhetett, hogy egyik vagy másik tanuló, ösztöndíjat kapván, azt az ösztöndíjat esetleg valami meg nem engedett céla használta fel.

Legyen róla meggyőződve a t. Ház, — gondolom, e tekintetben semmi kétség se foroghat fenn — hogy abban az esetben, ha valamely ilyen ösztöndíjat élvező egyén visszaélést követett el, akkor az ellen a legszigorubb eljárás tétetik folytatása és a legszigorubb eljárásról én a magam részéről természetesen tartózkodni nem fogok. (Helyeslés.)

Ami pedig azt illeti, hogy a főiskolákban veszelvény nemzetiségi mozgalmak és társulások vannak, erre nézve is meg kell jegyeznom azt, hogy én minden alkalommal, amikor csak módomban van, arra buzdítom a magyar egyetemi polgarokat, hogy a nemzetiségi ifjakat lehetőleg a maguk körébe vonják és így közös hazaias törekvéseiket velök együtt apóják és viszont semmiféle külön u. n. nemzetiségi társulást meg nem engedtetik. (Élénk helyeslés.)

És hogy volt batorgásom ebbe a kérdésbe benyúlni, meg pedig erőlyesen, arra nézve talán szabad hivatkoznom a nagyváradi esetre. (Élénk helyeslés.) amikor kizártam Magyarországra összes főiskolából, sőt még a nosztrifikációtól is eltiltottam az illető jogakadémiai hallgatót abban az esetben, ha esetleg valamely külföldi egyetemen szerezne meg a képesítést, mert meggyőződiem róla, hogy annak az igaztatlanság mar határozottan a magyar állam és a magyar nemzet létérdekei ellen irányultak. (Élénk helyeslés.) Ezt az eljárást követtem eddig és ezentul is követni fogom, mert igen természetes, hogy meg nem engedhető dolog az, hogy a magyar állam lét-

érdekei elleni izgatásnak itt bármilyen tekintetben táp nyújtassék. (Helyeslés.) De viszont kötele-ségem mind azokat is megvédeni, akik híven és hazafias érzésben szolgálják a hazát (Élénk helyeslés jobbfelől.) és első sorban ilyenek azok, akik a Gószdu-alapítvány feletti felügyeletet gyakorolják.

Ezt kötelességem volt, t. Ház, röviden elmondani. (Élénk helyeslés.)

Pólnyi Géza személyes kérdésben szól. Nobilis dolognak tartja, hogy Gajári, a mult rendszer exponált híve, Bánffy védelmére itt felszólt, de rektifikálni akarja vele szemben az ő felszólalásának intencióit. Ő nem állította, hogy a kérdéses rópiratot báró Bánffy írta, hanem olyan valaki, kinek az akták rendelkezésére állottak.

Gróf Tisza István, ugy látszik, azt hiszi, hogy a szláv federalizmus nem áll ellentétben a magyar érdekekkel. Ő tiszteli ezt a meggyőződést, de veszedelmesnek tartja.

Azt hiszi, szolgálót tett a többségnek, mikor figyelmükre erre a rópiratra felhívta.

Serbán Miklós Pichlerrel polemizál. Tiltakozik azon állítás ellen, hogy a Petru Maior-egylet hazaellenes üzemeket folytatna.

A Ház a tételt megszavazta.

A belügyi tárca hátralevő teteleit a Ház vita nélkül elfogadja. (Éljenzés jobbról.)

Következik

a kereskedelmi tárca

költségvetésének tárgyalása.

(Az előző szót Perzel Deső foglalja el.)

Meményi Ambrus előadó ismereti röviden azokat az intézkedéseket, melyeket az előirányzat a tavalyi évben feltüntet és a költségvetéssel együtt elfogadásra ajánlja a Háznak a Vaskapu munkálatairól és a statisztikai hivatal munkatervéről szóló két kapcsolatos miniszteri jelentést. (Helyeslés jobbról.)

Hegedüs programja.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Tisztelettel kérem a képviselőházat, ne méltóztatnék fölém, mint háromhetes miniszteről, részletekre kiterjedő tüzetes programot várni. Általánosságban és nagy vonásokban ismerem ugyan tárcámnak tartalmát és irányzatát, azonban sokkal tüzetesebben kell ismerni minden egyes tényezőt, annak rugbonyosságát, felhasználhatóságát, sokkal részletesebben kell ismerni az antekaktákat, hogysem én most abban a helyzetben lennék, hogy e tekintetben tüzetes programot adhatnék a t. képviselőháznak.

Sőt azt hiszem, hogy az idő maga, amelyben ez állást elfoglalom, még azzal a hátránnyal is bír, miszerint ha tüzetes, részletes fejtegetésekre bocsátkoznám is, annak nem lenne az a jelentősége és haszna, amelyet én kívánnék annak tulajdonítani. Meggyőződésem ugyanis az, hogy egy miniszternek irányát, törekvéseit, programját nem előadott beszédben és írásban, (Általános helyeslés.) hanem cselekedeteiben kell igazolni (Igaz! Ugy van!) és legalább is annyi időre van szüksége, hogy minden egyes kérdésben, legyen az kicsiny, vagy nagy, megoldott, tehát kezelendő, vagy előkészítendő, elvi jelentőségű, vagy gyakorlati jelentőségű, legalább a főbb irányzatoknak egy-egy cselekedete, egy-egy intézkedése, mint egy mérőföld-mutató, jelezze azt, hogy mily módon fogja fel hivatását és miképp kívánja a kérdéseket megoldani. Ezt ki lehet olvasni a leggyeszerűbb, legkisebb akták elintézéséből épp úgy, mint a nagy kérdéseknek előkészítéséből és törekvésem az lesz, hogy e tekintetben egyik cselekedetem se legyen homályban és minden intézkedésem világosan jelezze irányomat, törekvésemet. (Helyeslés jobbfelől.)

Engedje meg tehát a t. képviselőház, hogy csak nagy vonásokban és pedig nem a messze jövő nagy kérdéseivel foglalkozzam, hanem a tárcám keretében eső — ugyszólván — életkérdések némelyikére nézve adjam elő igénytelen nézetemet és ezzel kapcsolatosan a tárca némely kiadásaira tegyek némi észrevételt, hogy ne mondjam: fenntartásokat. Nem azért, mintha én egy miniszternek feladatát abban találnám, hogy a tárcáját kezelje, a megszavazott összegeket ossza fel és erről számoljon el, mert erre nem szükséges, hogy valaki miniszter legyen (Igaz! Ugy van!), ez egy olyan egyszerű adminisztratív kezelési dolog, amely, azt lehet mondani, a számadás természetével bír. Tagadhatatlan, hogy ezen számok mögött feladatok és irányzatok vannak és ezek már a minisztertől függenek, de kétségtelen az is, hogy tisztán a tárca maga egész tartalmával nemcsak ki nem meríti a miniszter feladatát és kötelességét, hanem ellenkezésképpen, azt csak kis részben fejezi ki, főleg azon miniszterét, ki nemzetgazdasági tényezőket dolgozik és azokra hatást akar gyakorolni. Azt hiszem, e költségvetés tetelei ugyszólván csak a keret adják meg, ugyszólván izgató, kezdeményező, csirázató eszközöket tartalmaznak, melyekből a miniszternek hatnia kell a nemzetgazdaság minden tényezőjére, sőt a társadalomra is s ezek közreműködését iparkodnia kell megnyerni azon feladatok harmónikus megoldására, amelyekre hivatva van.

(A posta.)

A költségvetésre térve, csak egy pár szolgálóti ágra és egy pár teendőre kívánom a t. Ház figyelmét felhívni és azokkal összekötve némileg jelezni irányomat (Halljuk!) A postára vonatkozó előirányzat tekintetében vannak aggodalmaim, vajjon az előirányzat szigorúan betartható lesz-e? Nem mintha ez előirányzat hibás volna, de annak alapja a bevételek tekintetében már is változott, mert az a koca-érték behozatalával kapcsolatosan volt készítve.

amikor némely bevételi tételnek s így a bélyegnek fölfelől való kikerekítése volt tervezve. Ez természetesen elmaradt s így e címen igen jelentékeny összeg fog hiányozni a bevételekből.

Másfelől a kiadások közt vannak oly tételek, amelyeket eddig sem sikerült a miniszternek betartani. Csak egyet említek, a napidíjasok tételét, amely fájdalom, folyton növekedik. A zárszámadások tanúsága szerint a tétel legutóbb is 200 ezer forintnál volt magasabb, mint a mennyi előirányozva volt és a 98-iki eredmény még nagyobb tulkiadást mutat. Fájdalom, óriás mértékben vagyunk kénytelenek a posta- és távirányzati napidíjasokat alkalmazni. Pedig szerintem ez nagyon egészségtelen és veszedelmes állapot. (Igaz! Ugy van!) Méltóztatnék elgondolni, hogy a napidíjasok nemcsak teknikai, szolgálati feladatokkal vannak megbízva, hanem pénkezeléssel is. Százezer forint fordul meg 1 forint napidíjjal ellátott díjnek kezén. Egészségtelen állapot. (Általános helyeslés.) Törekvésem lesz, ugy humanitárius szempontból, mint az intézmény reputációja, az adminisztráció jósa érdekében e bajon fokozatosan és minél előbb segíteni. (Helyeslés.)

Továbbá méltóztatnék elképzelni, hogy Magyarország 13 ezer községében nincs posta, és ezek közül 4500 van olyan, ahol már föltétlenül szükség van rá a forgalom természeténél fogva. Hivatali elődóm iránt köszönettel tartozom, hogy egy igen praktikus rendszert, a gyűjtő postarendszert indítványozta itt s e tekintben előirányzata már egy lényeges tételt tartalmaz, azt hiszem, ennek fejlesztése sok bajon fog segíteni.

Továbbá a telefon és távirada fejlesztését nem azon irányban követeli a közönség, melyben az előirányzatba föl van véve, hanem sokkal inkább. (Általános élénk helyeslés.) Még politikai érdekek is azt kívánják. És tagadhatatlan, hogy a miniszter, kinek érdeke van e dolog iránt, bár kezét köve érzi, de némely intézkedést megtenni ez irányban is elodázhatatlan kötelességének tartja.

Örömmel jelzem a Háznak, hogy egyik intézményünk minden várakozáson felül bevált. Ez a postakaraképintár, különösen azon u. ab szervek segítségével, melyek a forgalmat nagymértékben előmozdítják. Érttem a clearinget és chequeot. Ez, t. Ház egy részlet, de kénytelen vagyok kiemelni, mert ennek roppant nagy jelentőségét tulajdonítom. (Halljuk! Halljuk!) A postakaraképintár chequeforgalma jelenleg már egy milliárdot meghalad és ez örvedetes dolog. A clearing gyengébb és ami fő, még mindig, természetének nem megfelelőleg, sok készpénzzel dolgozik. Mint méltóztatni tudni, a könyv utján való kiegyenlítés a magyar postakaraképintár forgalmának csak huszonöt százalékát teszi ki. Igaz, hogy ez a magyar forgalom természetének ugyszólván megfelel, mert igen életrevaló pénzintézetet, giro-intézetet létesítettek és ott is a könyvkiegyenlítés a forgalomnak csak 28 százalékára megy, holott mint méltóztatni tudni, a clearing Angliában 5 százalék készpénzzel beéri, a többi mind elkönyvelésre megy. Ezt kell fejleszteni minden eszközrel, nemcsak pénzforgalmi és hitelfejlesztési szempontból, hanem a valutarendezés szempontjából is, mert ha akarjuk, hogy a készpénzfizetést felvegyük és azt biztosan fenn is tartjuk, akkor a közönséget hozzá kell szoktatni, hogy ne sok készpénzzel dolgozzék. (Helyeslés.) S ebbe legalább az üzletviagot kell bevonni, (Helyeslés.) különben képtelenek ezen nagy feladatoknak megfelelni. Épp ezért én már lépéseket tettem a pénzügyminiszter ural egyetértőleg, hogy ebbe bevonassanak az állami vállalatok, állami intézetek, később az adófizetés is, mert mindent el kell követni, hogy lehetőleg fejlesztessek ez az institúció, egyrészt a postakaraképintár utján másfelől egyéb intézkedések által, mert ez igen nagy jelentőségű az ország egészséges hitele és pénzforgalma szempontjából. (Helyeslés a jobboldalon.)

(M. A. V.)

A másik szolgálóti ár, melyvel kapcsolatosan némely nézetet kockáztatni merek, az államvasut. (Halljuk! Halljuk!) Engedje meg t. Ház, hogy először is egy pár megjegyzést tegyek a költségvetésre. A bevételeknél, azt hiszem, nem lesz baj: 108,800,000 forint rengeteg összeg, de azt hiszem, az eddigi tapasztalatok alapján, hogy elérhető lesz. Állításomat a következők egy pár adatra alapítom. Tagadhatatlan, hogy ha összehasonlítjuk a 97-diki zárszámadás eredményével, az csaknem elfogadhatatlannak tűnik fel; azonban be kell menni legalább egy-két részletbe, hogy megértjük a 97-diki zárszámadás eredményét. Hogyha azon tényezők, amelyek ezt a rossz eredményt okozták, ma is fennfornognak, akkor az előirányzat most sem lesz fenntartható; de ha nem fognak fenn, akkor nézetem szerint fenntartható lesz. A dolog t. i. három számosportban előadva, így áll. Azért volt oly kedvezőlen az eredmény, azért volt oly nagy a visszaesés még a 96-iki eredményen szemben is 1897-ben, tudniillik a tiszta eredményben 3 és félmilliárd, mert oly dolgok fordultak elő, melyek nem az adminisztráció és nem az előirányzat hibái. S ebben a tekintetben védenem kell a 97-iki előirányzatot. Először is oly óriási havazások és pusztítások voltak, hogy e címen az előirányzat 1,009,000 forinttal lett az 1897. évben meghaladva. Erről nem tehetett senki sem. Másodszor a tavasz igen kedvező termést mutatott. Hirteleu megindult a sajtóban és a kereskedővilágban a kocsiújságlet fájdalom, Gyorsan, drágán kellett a költsön-kocsiújság gondoskodni; rosszul ütött ki a termés, a kocsi ott voltak halomszámra üresen, de a tényleges kiadás megvolt, sőt a mozgásáról kocsi el nem számolt kamata is, mely előirányozva nem volt, terhelte ezt a címet s ebből a két okból 1,700,000 forint több kiadás származott.

Ezzel, remélem, az 1899-ik évi költségvetésben nem fog a t. képviselőház találkozni. A harmadik t.

Ház az volt, hogy a gabonakivétel megapadt. Méltóztatnék tekintetbe venni, hogy mintegy 70,000 kocsi-val kevesebb gabona szállított ki, mint amennyi átlag felvétel volt. Ez a bevételben 3 millióhoz közel menő differenciát idézett elő. S végül a sertés kivétel, amely volt 96-ban 1,200,000 darab, 97-ben 200,000 darabra ment le: 1 millió tehát a különbség. Méltóztatnék mindezt tekintetbe venni, ez megmagyarázza a 97-iki eredménynek visszaesését, de egyuttal reményit szolgáltat nekem arra, hogy az 1899-ben legalább amennyire emberileg előrelátható, ezen tényezők az eredményt ilyen mértékben befolyásolni nem fogják. (Helyeslés jobbfelől.) Ami pedig igen a bevételeket illeti, csak azt az egy adatot hozom elő, hogy 98-ban eddig már, ami még nincs publikálva, 98,800,000 forint az eredmény, előirányozva pedig 100,800,000 forint bruttóbevétel volt, tehát az emelkedés 2 millió. Ámde eddig az emelkedést 4 százalékkal számították; itt, amit méltóztatni látni, 2 százalékkal van csak fölveve. Emberileg szólva tehát, azt hiszem, hogy a bevételekkel ki fogunk jönni.

A kiadások tekintetében ily határozottsággal nem nyilatkozhatom t. Ház, azért, mert először is az előirányzat itt már meg van gyengítve azon körülmény által — csak egy tételt említek — hogy először van alkalmazva a személyi kiadásoknál az interkalare bevonása; ez eddig nem történt és az itt megtakarított összeget eddig az itt is tüzetesben levő napidíjasok jutalmazására, illetőleg a kiadások fedezésére használták, ami, természetes dolog, nagy különbséget okoz. Nem lehet tagadni továbbá, hogy a vonat-kilométer szerinti költségelőirányzat is kevesebb van tőve 1 forint 12 krajcar, illetőleg 1 forint 42 krajcar helyett, amennyi ez volt 1897-ben. Bár ebben van a kocsi-kamat-hátralék is. Tehát némi aggodalmam van; de azt hiszem, hogy közepes termés és meglehetősen forgalom mellett e tekintetben az előirányzat talán mégis betartható lesz. Különbön is annyira előhaladott a tárgyalása ennek a költségvetésnek, a szakbizottságban is keresztülment, hogy habár nekem kényelmesebb volna, változtatást e tekintetben indítványozni egyáltalában nem kívánok.

De még egy tényezővel kell számolni és ez magyarázza az 1897-iki eredményt is, s magyarázza 1894. óta a tiszta eredménynek a visszaesését is: ez a vicinális vasutak kezelésének befolyása az államvasutakra. (Halljuk! Halljuk!) Mert midőn 1894-ben oly rendkívül kedvező volt a tiszta eredmény, akkor az államvasutak halozatából a vicinális vasutak halozata kitétt 6-45 százalékot, most kitesz 48-7 százalékot...

Madarász József: Nem kell olyan bőven adományozni!

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter: Igen, még arra rá fogok térni (Halljuk!) És ennek következtében most úgy áll a dolog, hogy itten jelentékeny deficitje van az államvasutaknak, e miatt a kezelés miatt. Nem beszélék a vicinális vasutak közzgazdasági jelentőségéről, szükségességéről; de a költségvetés természetének magyarázatára kötelességem volt ez felhozni. (Helyeslés.)

Ez az oka tehát annak, hogy itt némi fenntartással élek a t. Ház előtt, ámbár egész törekvésem kötelességszerűleg az, hogy e tekintetben is a költségvetés lehetőleg betartassék.

De az államvasutaknak t. Ház, nem csupán pénzügyi feladatai vannak, (Általános helyeslés.) sőt a postának, távirának sem. (Igaz! Ugy van!) És itt kérem a t. pénzügyminiszter urat, épp úgy, mint a t. Házat és mindazokat, akik egyáltalában a költségvetéssel szemben kritikai álláspontra helyezkednek, hogy méltóztatassanak a feladatok más csoportjára is nézni, amelyet ezen szervek, ezen tényezők vannak hivatva szolgálni. (Helyeslés jobbfelől és a baloldalon.)

(Feladatok.)

Én példának okáért a postára nézve is azon kérdéssel fogok fordulni t. pénzügyminiszter kollégámhoz, hogy az e-erkező bevételek egy bizonyos részét fordíthassam a személyzet helyzetének javítására. (Élénk helyeslés.) a halozat tökéletesítésére stb. mert utóvégre ez is egy közszolgálat. (Általános helyeslés.) Nagyon szép, sőt szükséges az államháztartásnak pénzügyi eredménye is; de vannak országok, ahol erre a postából nem is adnak. És ha már mi arra vagyunk kényzerítve, hogy erre is számítsunk és azt betartsuk, legalább nem szabad hogy feldolgozzuk az eszközöknek a célt. (Általános élénk helyeslés.) És ennek következtében előttem e szolgálóti ágra nézve első sorban azon közzgazdasági feladatok lebegnek, amelyek megoldására ezek hivatva vannak. (Élénk helyeslés.) Többet mondot, t. Ház, nemcsak közzgazdasági, de nagy társadalmi feladatokra is. Így például az államvasutaknak társadalmi feladata nézetem szerint most, miután szervezettük már ennyire fejlődött és megerősödött, az is, hogy egyfelől a városok életmódjára és munkáviszonyaik javítására, másfelől a magyar földök fejlesztésére, (Helyeslés.) továbbá a gyárak csoportosítására és fejlesztésére hassanak. (Általános helyeslés.) és egyuttal kiméltelt legyenek más tényezőkkel szemben, amelyekre eddig kellő tekintet nem volt, így pl. a magánhajózás fejlesztésére a tarifa-politikában, (Helyeslés.) mert minden tényezőnek parhuzamos fejlesztésére kell törekedni és lehetetlenség egyiket a másiknak feloldozni. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Nagy jelentőségű feladat bárul az államvasutakra a gabonakereskedelem egységesebb fejlesztése körül. (Általános helyeslés.) E tekintetben is már sok történt és ne méltóztatnék azt a nem igen emlegetett tényt szem elől téveszteni, hogy ez idő szerint már 17 közrak-tár és 3 tárház áll a magyar államvasutak halozatának halozatában. De ezeknek szervezete először nem elég, sőt, másodszor nem elég a számuk sem és e tekintetben az a mozgalom, amelyet a szláv

közönség annyi kitartással és odaadással folytat, részéről, amennyiben hatáskörömbe esik, teljes támogatásra számíthat. (Általános helyeslés.) T. kollégám, a földművelésügyi miniszter ural egyútt e tekintetben érintkezésbe tesszük magunkat a gazdasági közönséggel, bevonna a szolid kereskedőket is. Mert ne méltózzunk elfelejteni, hogy ilyen üzleti szervezeteket ezek segítségével sokkal sikeresebben lehet megoldani, mint ezeknek teljes kizárásával. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Azt hiszem, e téren részletekbe most nem bocsátkozhatom, de hogy ne csak a számokat jelezzem, kijelentem, hogy egyetértve t. kollégámmal, arra fogunk törekedni, hogy az államvasutak indóházainál, ahol lehet épületekkel, ahol lehet kezeléssel, ahol lehet kiterjesztéssel, mindenesetre a kezelési költségekben való kedvezményekkel és refakciákkal segítségére legyünk a közrakatárak minél nagyobb számban való emelésének. (Általános élénk helyeslés.)

(Vicinalia.)

Ha megengedi a tisztelt Ház, most már egy sokat vitatott kérdésre, a vicinális vasutak kérdésére megyek át. (Halljuk! Halljuk!) Előrebocsátom, tisztelt Ház, hogy e téren talán igenis rohamosan, de talán nagyon is rendezetlenül haladtunk. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Eltekintve attól, hogy ez idő szerint az államvasutak a vicinális vasutaknak már igen szép komplexumával dolgozik, mert őt és fél ezer kilométert kezel, ez idő szerint részben előmunkát alatt, részben már igen előrehaladt stádiumban még körülbelül kilenc és fél ezer kilométer vicinális vasut van tervbe véve. De az a dotáció, amely a miniszternek rendelkezésére áll és amely a törvényhozás intézkedése szerint 600.000 forint változatlan összegben van megállapítva, egész őszintén bevallva, úgy el van kötve, tisztelt Ház, hogy az 1899-ik évre szabad rendelkezésemre — mert vannak feltételes koncessziók, amelyekre le kellett hogy számítsak — 55.000 forint marad, 1900-ra marad 62.000, 1901-re pedig 80.000 forint.

Ezt nekem kötelességem a Háznak bejelenteni, mert ez iránt a követelmények igen nagyok, még pedig vannak nagy számmal jogos követelmények, de másfelől az eszközök elégtelenségét azon felelősségnél fogva, mely engem terhel, a Házzal meg kell ismertetnem. De azt hiszem, ez nemcsak pénzkérdés, azt hiszem, az eddigi rendszert tovább folytatni nem lehet, nem szabad. (Általános helyeslés.) Nem akarok a részletekbe bocsátkozni, hogy miféle hibák követettek el. (Halljuk! Halljuk a szélsőbaloldalon.) De azt hiszem, irányomra és a kérdés megoldását illető felfogásomra nézve, két-három pontot mégis fel kell hoznom. (Halljuk! Halljuk!) Én t. i. azt hiszem, hogy egyfelől eddig a vicinális vasutak alapításánál és építésénél nem éppen gazdaságosan és nem mindig a helyi érdekeltiség érdekében megfelelőleg jártunk el, (Ugy van! Ugy van! Zajos helyeslés.) másfelől, hogy a finanszírozás éppen minden kritikán alul volt, (Zajos helyeslés.) Mert ne méltózzassék azt hinni, (Halljuk! Halljuk! Mozzás.) hogy csak a papírok fundációja volt gyenge; az még acceptabilis is lett volna, hanem gyenge kezében ugyiszlva minden szervezés, minden előrelátás nélkül vezetett az ügy és ennek következtében e papírok nem csak idebenn nyomják a piacot, de azt lehet mondani, külföldön is igen rossz hírt szereztek nekünk. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Továbbá azt lehet mondani, nem is mindig a valódi, helyi érdekeltiségnek kívánsága (Helyeslés a baloldalon.) a szükség érzete, — erről különben elismerem, hogy ezt némelykor felkelteni, ösztökélni kell, mert bizony az apathia nagy, — de sokszor a mesterségesen történt felkeltés következtében talán néhol építettek, ahol nem is lett volna szükséges, másutt pedig, ahol szükséges volt, elmaradt. (Helyeslés. Igaz! Ugy van!) E tekintetben bizonyos rendszert kell követnünk. (Helyeslés.) azt hiszem, csak így lehet megteremteni egyfelől magának a hálózatnak, másfelől a finanszírozásoknak szilárd fundációját. (Helyeslés.) Sőt ne méltóztassanak azt se elfelejteni, hogy nagyon szép, de nem helyes dolog, ha a megyék nyakra-főre lekötik a közmunka-alapot. De méltóztatik tudni, tisztelt Ház, ez idő szerint 32 millió erejéig van a közmunka-alap lekötve. (Élénk mozzás.)

Madarász József: Elég rossz!

Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter: Hát akkor havá lesznek a közutak? (Igaz! Ugy van!) Miből fogjuk azokat építeni? Igaz, hogy sok helyen a közutak igen előnyösen pótolja a vicinális vasut; de hogy minden irányban pótolná, azt nem mondhatnók. (Általános helyeslés.) Ennek következtében kezd-e tekintetben k'össé zsugoriaszkodni, azt hiszem szigorúan és óvatosan kell e tekintetben a lekötésnél eljárni, nehogy az egyik cél biztosítása által tönkretessük a másikat. (Ugy van! Ugy van! Zajos helyeslés.)

És, tisztelt Ház, még egyet. Mindenütt azt látom, hogy nálunk a vicinális vasutak a rendes vágy és rendes szabványok szerint építettek, Elismerem, hogy a nagy forgalom szempontjából, a gazdasági szempontból ez szükséges és hogy ott, ahol a nagy forgalom van érdekében, a csatlakozó pályák is így legyenek építve, azt feltétlenül szükségesnek tartom magam is; hanem hogy hegyi vidékeken, freleseő kisebb helyeken, vagy gyári helyeken keskenyvágyú vasutakat miért ne lehessen építeni, azt igazán nem látom be. Törökvesem tehát, hogy e téren a közönség érdeklődése főkeltessék és ott, ahol a fentemlített két fontos szempont ki nem zárja, én előnyt fogok adni a keskenyvágyú vasutaknak. Azt hiszem, ez sokkal gazdaságosabb és sokkal egyszerűbb. (Helyeslés.)

(Iparpolitika.)

Engedje meg most t. képviselőhöz, hogy egy másik csoportokra a feladatokrak és a költségvetés-

nek kiterjeszkedjem: ez az iparfejlesztés és ipari szakoktatás. Hálás vagyok hivatalbeli elődöm iránt, hogy e tekintetben nekem igen becses anyaggyűjteményt bocsátott rendelkezésemre. Az indokolásban tüzetesen ki van fejtve úgy az iparfejlesztésre, mint az ipari oktatásra, és az iparfejlesztőkre vonatkozó legújabb készült tervezetek és intézkedések egész csoportja. Előrebocsátom, hogy én a magam felelőssége szempontból nagyon becsesnek és nagyon hasznosnak tartom ezt, de hogy ilyen organizációt egész biztosan életbe léptethessék, szükségesnek tartom azt még egy szaktanácskozás elé terjeszteni és annak tanácskozásai alapján az új költségvetés alkalmával, — már hogy módosítva-e, vagy sem, azt előre meg nem mondhatom, — mindenesetre egészen szervezetten kívánom ezt előirányozni.

Nagyon örülök, hogy hivatalbeli elődöm a főszűrt a szakoktatásra fektette, mert sehoh az iparosnak tőkét az állam nem ad és mindenütt, ahol az ipar lendületet nyert, ha nyomozzuk az okokat, nem kizárólag, de elsősorban a szakoktatás megfelelő fejlesztése idézte azt elő. (Ugy van! jobbról és balfelől.)

Méltóztassék csak visszapillantani. Először az 50-es és 60-as években a franciák voltak elől az iparban, megfelelő intézetük segítségével, azután kiragadták a kezükből a vezetést a Kensington-múzeum után és más intézetek által az angolok, most újabban pedig a németek. Ha nyomozzuk az okokat, rá fogunk akadni, hogy ezt talán első sorban, legnagyobb mértékben a szakoktatás fejlesztése idézte elő. És én megvallom, e tekintetben a gyakorlati iránynak talányt kívánok adni. (Helyeslés jobbfelől.) Ezért elismerem és kijelentem, hogy a legnagyobb mértékben a technológiai múzeumok és a melléjük csatolt ipariszkolák működésével vagyok megelégedve s e téren a vidékre és a kisiparra is ki akarom az akcióit terjeszteni. (Helyeslés jobbfelől.) Mert teoretikus ismeretre is szükség van, de fő figyelemmel kell lenni a gyakorlati kiképzetésre. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Tovább megyek: itt se kell megállanunk, mert ha itt megállunk, akkor ez homokba vész el; azt kell vinni az életbe és kísérni kell a tanítványt kis, kezdő korától egész addig, amíg ő csakugyan az élethez hozzáfog és ott a kellő képzettséggel és hivatottsággal megkezdí működését. (Helyeslés jobbfelől.) Mert én részéről is valamennyi Siemens szép mondatát, hogy a kisipar nincs elveszve, csak egy nagy reorganizáció kell hozzá, tovább mennie. És e tekintetben intézményeink valóban nem igen felelnek meg azon feladatnak, amely rájuk vár.

Nem tartozik ugyan hozzá, de mert belevág a tárgyszóba, fölemletem, hogy itt vannak p. o. a nagyszámú tanonc-iskolák. Mit eszelünk t. Ház? Az első évfolyam létszáma a második évfolyamban egy negyedrre, a harmadik évfolyamban már egy hetedre olvad le. Itt vagy az institúción, vagy az órábeszterben, vagy a tananyagban, de valami bajnak lenni kell. Én tehát azt hiszem, hogy a gyakorlati irányú kiképzetésnek minden fokozaton arra kell irányulnia, csak olyant tartani meg, csak azt tanítani, úgy tanítani és úgy képezni, ami a magasabb kiképzetését minden megfelelő vonalon előmozdítja, de egyáltalán előmozdítja a gyakorlati érzéket és képességet is. (Helyeslés jobbfelől.)

Az iparfejlesztésre fémillió összeg van rendelkezésemre. Itt is kijelentem, hogy a legközelebbi időre ennek már negyötöd része le van kötve. Én, t. Ház, e tekintetben egy bizonyos koncentraciót tartok szükségesnek, mert a nagyon elosztás szaporítja a személyi kiadásokat és nem mozdítja elő magát a dolgot. Többet mondok: ha már ipart és gyári ipart akarunk előmozdítani, abban az esetben, azt hiszem, úgy a fogyasztó-közönség kiszűrése szempontjából, mint a munkásképzés nagyobb arányú előmozdítása szempontjából a nagy gyarak lesznek a célunk megfelelőbbek. Természetes, ez nem azt teszi, hogy bármely institúció megbénítassék, bármely eddig tett intézkedés megsemmisítették.

(Gyarak.)

Az 1898-iki vizsgálat alkalmával megvizsgálás alá került 5984 gyár. Ez nem azt teszi, hogy alaposan voltak vizsgálva, de legalább annyit tesz, hogy ennyi gyárról most már hivatalos tudomásunk van. Ez szép szám, de nem akarok illúziókat kelteni, — ez még nem gyáripar. (Élénk helyeslés a jobbfelől.) Baloldalon. Mozzás.) Méltóztassék tekintetbe venni, hogy ebből 4200 élelmiszer, faipar- és építkezési iparvállalat. Abban az értelemben tehát, amint a kultur-világban a gyáripar értik, ezeket azokhoz nem sorozhatjuk és ennek következtében, ha gyáripar akarunk fejleszteni, más tereket és más tényezőkre kell számítanunk. (Felkiáltások a szélsőbalon: Ónálló vánterület!)

(Állami kedvezmények.)

Itt van az állami kedvezményekről szóló törvény, amelynek érvénye a folyó év végén lejár, de amelynek megújításáról természetesen kellő időben gondoskodnunk kell. (Helyeslés.) Itt is óvom a tisztelt Ház-t az illúzióktól. Ha vizsgáljuk a múltat, látni fogjuk, hogy mind nálunk, mind másutt ennek az akciónak sokkal nagyobb eredményt tulajdonítottak, mint amilyent általa elérni lehetett. Én egész tárgyilagosan, úgy adom elő a dolgot, amint van. Ennek a törvénynek kedvezményét 1890 év óta igénybe vette 547 gyár, ebből 315 gazdasági szeszgyár. De tudjuk, hogy ez a törvény nem teremtette meg mind ezeket a gyarakat, tudjuk, ezek azelőtt is megvoltak, sőt nagyobb számban.

De még ez sem elég. t. Ház. Nem azt kell vizsgálni a törvény hatásának megítélésénél, hogy hány gyár vette igénybe ezen törvény kedvezményét, hanem hogy ezen kedvezmények előzetes kikérésének feltételei alatt hány vállalat létesült. Mert

a régiekre jó hatással volt e törvény a tekintetben, hogy erősítette, védelmezte őket és így versenyképességet, bár kis mértékben, előmozdította és így is szaporodtak. De tényleg a megalapítás feltételül kitűzte e törvény kedvezményeinek igénybevételét összesen 196 gyár és ebből létrejött 97.

Ha szigorúan vesszük, ez az eredmény bizony nem nagy, mert mondom, a törvény hatásaként közvetlenül létrejött gyarakat kell első sorban tekintetbe venni. Ez ugyan nem azt teszi, hogy annak jó hatása nem volt a régi gyárra is, azokra, amelyek igénybe vették, de ennek a törvénynek alapján mégis csak 97 gyár jött létre. Azt hiszem, hogy gyakorlatilag keveset ez ügyet, e téren még sokat lehet tenni, de valami nagy reményeket, nagy illúziókat támasztani én nem akarok. (Helyeslés a jobbfelől.)

(Kamarák.)

Tisztelt Ház, az ipar fejlesztése szempontjából nagyon fontos az, hogy mily organizációval rendelkezünk, mely szervek felett rendelkezünk. És be kell vallanom, miszerint e tekintetben kevés és gyenge az, amivel bírnok. Itt vannak első sorban a legnagyobb jelentőséggel bíró kereskedelmi és iparkamarák. Ezeknek 30 éve fennálló törvénye már részben elavult, tapasztalás által hiányosnak, sőt részben hibásnak bizonyult. Ennek előkészítése azonban már nem olyan érett, hogy ezt megoldásnak tekinthetnénk. Ezt elő kell készíteni, hosszasan, alaposan, de mindenesetre meg kell csinálni.

Mert, t. Ház, az én felfogásom ezeknek a testületeknek működéséről egészen más. Ezek eddig mit csináltak t. Ház? Igen szép eredményes jelentéseket írtak és én, megvallom, négy-öt kamarának a jelentéseit évtizedek óta állandóan figyelemmel kísérem. De hát a kormánykanc véleményeket adtak, amelyek rendszeren az akták között fordulnak elő, azután helyi panaszokat és sérelmeket adtak elő, vásárlókban és más apróbb dolgokban szakvéleményeket s ezzel feladatukat kimérítettnek találták. Felfelé elég szorgalommal dolgoztak; a kormány elég dologra figyelmeztették, de lefelé: magukkal a kereskedőkkel és iparosokkal egyáltalán nem foglalkoztak. (Igaz! Ugy van!)

Ezeket a marazusból kiragadni, elmaradottságukban támogatni, jó tanácsosnál akcióra bírni, hitélügyüket előmozdítani, mindezek egyáltalában nem képeztek feladatokat, pedig azt hiszem, hogy az ily organizációnak felfelé és lefelé egyaránt kell hatnia, ha azt akarja, hogy termékeny legyen. És miután Magyarországon ez idő szerint legálabb kereskedelmi és ipari körökkel csakis ez a szervezet érintkezni, hatását lefelé leginkább ez kellene, hogy gyakorolja. (Helyeslés.)

(Ipartestületek.)

Itt vannak t. Ház, az ipartestületek. No, hát ezek, őszintén szólva, nagyon szomorú képet adnak. (Igaz! Ugy van!) a szélső baloldalon.) Van 305 ipartestület és hogy egész működésüket egy adtall jellemzem, elég ha azt mondom, (Halljuk! Halljuk!) hogy van összesen egy félmillióra menő költségvetésük és abból 20.000, mond: huszszor forintot fordítanak az ipar fejlesztésére és szakdolgozókra. Nos, ily módon az ipart előmozdítani, fejleszteni teljes lehetetlenség.

(Szövetkezetek.)

Itt vannak a még sokkal gyengébb szervek: az ipari szövetkezetek. E tekintetben mondhatom, hogy az a 47 szövetkezet vajmi csekély számu, de erejére nézve még jelentékenyebb. Minthogy pedig, nézetem szerint, a kisipar nem tőkével ellátott, de hitelt javítani és gépekkel, illetőleg eszközökkel felszerelni kell: ezen uton gondolom legkönnyebben hozzáférhetőnek a kérdés megoldát. De e tekintetben, részben hitel szempontjából, esetleg a most létező országos hitelszövetkezettel való kombinációval, más irányban pedig más szerveket után tartom szükségesnek intézkedni és erre vonatkozólag az előzetes lépéseket már meg is tettem.

(Munkásügyek.)

A munkásmozgalomról, t. Ház, nem kell mindig csak az utcai tüntetéseket, a vörös zászlót és az általános szavazati jogot nézni. (Halljuk! Halljuk!) Azt hiszem, hogy e tekintetben érdekes szempontjából maguk a munkások is tévont vannak. Ezek hatalmi kérdések és még ott is, ahol élt érték velük, azokat a bajokat és szükségleteket nem elégteték ki, amelyek tulajdonképpen fennállának. A munkásmozgalomból ki kell ragadni azon dolgokat, amelyek valódi, természetes szükségek és amelyek gyakorlatilag megoldhatók. (Ugy van! Ugy van!) Ilyenek a humanitárius egészségügyi követelmények: ilyenek a munkázközvetítés, a szakképzés, a békéltetés és ilyen a baleset elleni biztosítás. (Általános élénk helyeslés.)

Én azt hiszem, miután precedensünk van a földművelésügyi minisztérium eljárásában, hogy ha sikerült ezeket az eszméket kiragadni a munkásmozgalomból és kellő alapos előkészítés után celszerűen megoldani, akkor azon mozgalmak még foglalkozhatunk, legalább kiragadtuk a joglapot, a komoly alapokat azok alól, mert ezek a valódi szükségek, az igaz feladatok és ezek megoldására kell törekedni. (Általános élénk helyeslés.) A törvényhozás e tekintetben már tett kezdeményezést, példának okáért a betegségyezést, de nem tagadom, tisztelt Ház, hogy ez igen nagy óvatosságot igényel, mert az eddigi tapasztalatok a már megoldott kérdésekre nézve nem bizonyítottak olyanoknak, hogy minden igényeknek megfeleljenek volna.

(A Vaskapu.)

Engedje meg a t. Ház, hogy mielőtt beszédemnek általános következtetéseire jutnék, (Halljuk! Halljuk!) hogy nyilatkozzam költségvetésemek még egy pontjára vonatkozólag, amely sok aggodalomra szolgáltatott okot és ez a Vaskapu szabályozása. (Halljuk! Halljuk!) A Vaskapu szabályozás abból a szempontból, amelyből a törvényhozás azt eddig általában felfogta, megoldottnak tekinthető, mert a nemzetközi szerződésektől eltekintve, sehol egyébről nem volt szó a törvényes dispoziciókban, mint az ugynevezett kataraktáknak, a zuhatagoknak a szabályozásáról. Ezekre fordítottat összesen, eltekintve az interkalarektól és a beszerzési költségektől, 15.700.000 forint.

A kérdés az, hogy a célt elértük-e, hogy hogyan allunk e tekintetben? (Halljuk! Halljuk!) Ha valaki hozzam azt a kérdést intézi, kereszül van-e az Alduna szabályozása, arra azt mondom, hogy nincsen. Maguk a zuhatagok szabályozva vannak, de minden közbeeső szakasz úgy maradt, amint volt. Ennek következtében én nem mondhatom azt, hogy ott a hajózási minden akadály teljesen el voltna hártva, de azt mondhatom, hogy az imént említett nehéz pontokon a hajózás csekély vizállás mellett is lehetővé van téve, t. i. a dolog úgy áll — e tekintetben a gyakorlati eredményre hivatkozom, mert ez a legfőbb bizonyíték — hogy nem áll az, mint hogy ha az eddig elköltött pénz el volna veszte és a cél addig a mértékig, a meddig ki volt tűzve, az elérve nem volna. Bizonyítja ezt a tavalyi tapasztalás. Tavaly három hónap alatt minden akadály nélkül rendkívüli kis vizállás mellett 1.800.000 méter-mázsza gabona, fa és kőszén szállítottat fel és ebből 188.000 le. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Be!) Hogy mennyi be, vagy ki, pontosan persze nem tudom, de szóval a forgalom 1.800.000 méter-mázsza volt. Ott egy kis torlódás volt és ennek következtében normalisnak ezt a szállítást nem lehet számítani, de tényleg, ha olyan vizállás mellett, amely ingadozott 0.55—2.80 között, lehetséges volt, azt hiszem, hogy ez a munkának a praktikabilitását mutatja, mert eddig 2.50 méter mellett sem lehetett forgalom. Ez eléggé bizonyítja, hogy a kérdés addig, ameddig megoldani lehetett, meg van oldva.

Természetes dolog, hogy ez nem azt teszi, hogy minden akadály el van hártva, sőt időközben történt felvételek kiderítették, hogy a zuhatagok mellett folyóvizek szabályozása bizony jelentékeny összegeket fog még igényelni. Előzetes és azt hiszem, hogy nem éppen alapos felvétel szerint 3.700.000 forintra tehető ez az összeg. Azonban, t. Ház, e tekintetben a dolog nem olyan rossz, mert a Közép-Dunán is vannak olyan helyek, még pedig nagy számmal, melyek nem szolgálnak jobban a hajózásnak, mint a Dunának ezek a részei és mondom, a gyakorlati tapasztalás bizonyítja, hogy így, amint van, egészen jól használható. Különösen hivatalbeli elődóm igen helyesen egy szakbizottságot küldött ki a múlt év szeptember és október havában, amelyben nemcsak a hivatalos közegek, de idegen szakértők is részt vettek, a dunagőzhajózási társulattól és a délnémet hajózási társulattól és ezek egyhangulag állapították meg jegyzőkönyvileg, hogy így, amint van, az Al-Duna a forgalomnak jó szolgáltatásokat tehet, egészen praktikabilis.

Még csak azt teszem hozzá, tisztelt Ház, hogy a további szabályozási kérdés, az későbbi dolog, amelyet a pénzügyek helyzete szabályoz, de nem olyan immens a veszedelem, hogy e miatt valami merész és sok költséggel járó vállalkozásba fogni kellene.

Az aldunai hajózási hivatal először jelentkezik ebben a költségvetésben és egyuttal az illetékes vonatkozó javaslat is, amelyre vonatkozólag csak azt vagyok bátor kijelenteni, hogy nincs magasabbra véve, mint amilyen költségeket okozott eddig az átrakodás az ottani hajózásnak, úgy hogy itt a forgalom nagymértékű megterhelhetőségül beszélni nem lehet.

De, t. Ház, hogy ha megcsináljuk, s hogy ha meg is csinálunk a nagy költségeket, egy más fontosabb és sürgősebb feladat áll előttünk, és ez az, hogy tegyük meg a szükséges intézkedéseket arra, hogy az az ut ki is használhassék, (Élénk helyeslés.) és pedig a magyar forgalom számára. (Élénk helyeslés.) És e tekintetben úgy a folyamhajózásnál, mint más irányban a tengeri hajózásnál, azt hiszem, még igen lényeges teendők várnak egy kormányra, mint a törvényhozásra. (Helyeslés.) Mert felfogom az, hogy az intézkedéseket és intézkedéseket azért csináljuk, hogy azokat ki is használjuk és nemcsak abban áll a felelet, hogy ezeket létesítjük. (Igaz! Ugy van a jobboldalon.)

Es e tekintetben a hajóépítéssel, valamint a hajóhittel és más kérdésekkel úgy a törvényhozásnak, mint a kormánynak nagyon sok teendője lesz. Ezek közé tartozik a tarifa-politika némely irányban való más kezelése is. (Helyeslés.)

(Konklúziók.)

Ezeket előre bocsátva, t. Ház, azt hiszem, hogy végkonklúziómra is juthatok, mert én részletkebe és messzi, jövő feladatok fejtegetésébe bocsátkozni nem szándékozom. Van egy nemzetgazdasági irány, mely legújában nagyon népszerű kezd lenni, (Halljuk! Halljuk!) mely azt mondja, a mezőgazdaságot fel kell szerelni kis szeszgyárral, kis cukorgyárral, kis malommal és ez a fő nemzetgazdasági feladat. Egyébről nem kell törődni! Elismerem, tisztelt Ház, hogy ez szükséges és hasznos. Minél intenzívebben van felszerelve a mezőgazdaság, annál produktívabb és annál nagyobb hasznot hajt az országra. (Helyeslés a jobboldalon.)

De ne felejtjük el, t. Ház, hogy más feladatok is vannak, amelyek minden ország gazdasági fejlődésében kikerülhetetlenek, a fizetési képességre nézve pedig elodázhatatlanok és ezek a kiviteli képesség, a kereskedelem fejlesztése. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Ne méltóztassanak elfelejteni, hogy nekünk nagy adósságaink vannak. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Fajdalom!) Ne méltóztassanak elfelejteni, hogy kereskedelmi, de főleg fizetési mérlegünk nagy mértékben passzív; ne méltóztassanak elfelejteni, hogy gyáraink hiányában igen sok olyan pénz megy külföldre, amelyek gyárak létezésébe itt maradnának és ami fő, még pénz hoznának be. A kivitelben alig van 4—5 olyan tényező, amelyekkel szereplünk: malomipar, cukoripar, némileg a szeszipar és a gépiparnak némely része. Hogyha e téren tovább nem megyünk, ha export-gyárak és export-kereskedelmi fejlesztésre figyelmet nem fordítunk, akkor egyfelől passzivitásunk nem fog megszűnni soha, másfelől pedig vagyonsoradásunk nem fog egészenesen fejlődni. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Mert kétségtelen az, hogy e tekintetben kulturánk bizonyos ugrásokat mutat fel.

Kétségtelen az, tisztelt Ház, hogy a kulturánk finomabb, ugyszólván fényűzési érdekei nagy mértékben mozdítottak elő igényeinket tarsadalmilag és államilag egyiránt. Gyönyörűen fejlődött festészetünk, szobrászatunk, zenészetünk. És mégis mit tapasztalunk tisztelt Ház? Azt tapasztaljuk, hogy jelenleg ezen a terén proletariatus fejlődik. Ez csak egy példa. De minden téren az intellektualis fejlődés tekintetében ilyen jelenségekkel már is találkozunk. Miért? Azért mert kulturánknak nem egészen megfelelő anyagi helyzetünk és erőnk. (Ugy van! Ugy van!)

Hogy egy kedves szálló igét használjak: mélyebben kell szánatunk. Miért? Mert akkor az állami élet gyökerei is mélyebbre behatolhatnak (Helyeslés.) és csak a kultúra minden tényezőjének felhasználásával eszközölhetjük a mélyebb szantást, talajunknak azt a porhanyósítását, amelyben azután erősebben fejlődik állami életünk és kulturánk egyiránt. (Élénk helyeslés és tetszés. Ugy van! Ugy van!) Mert tagadhatatlan, hogy csak az összes nemzetgazdasági tényezőknek harmónikus közreműködése idézi elő azt a termékenységet, ami eszközöket szolgáltat ezzel a kultúra igényeinek kielégítéséhez. Mert egy nagy monarchia szükségletei, a magyar államnak nagy követelményei és egy művelt tarsadalom nagy igényei állanak előttünk. Ezeknek kielégítését csak a nemzetgazdasági tényezők harmónikus, termékenyítő, egységes fejlesztése által lehet elérni. (Élénk helyeslés.) Ajánlom a költségvetést. (Hosszantartó általános élénk helyeslés és éljenzés. Szónoklet szünet után üdvözlök.)

Élnök: Öt percra az ülést felfüggesztem.

(Szünet után.)

Kállay Lipót: A kisipar számára kér intenzív védelmet. Mezőgazdasági állam lévén Magyarország, a mezőgazdasági gyárpar fejlesztésére kell nagyobb súlyt fektetni. Az örösi forgalom hátrányaira hívja fel a miniszter figyelmét.

Nem látja az ország helyzetét oly kedvező színben, mint pénteki beszédében a miniszterelnök ur. Statisztikai adatokat közöl, hogy 1895-ben 39 millióval, 1896-ban 42 millióval, 1897-ben 14 millióval többet hoztak be, mint kívítettünk. Ez az elszegényedés utja.

Ipart kell teremteni, amivel ma csak 5-26 százaléka foglalkozik az összes népességnek. A nemzeti jövedelem kilenczöd részét a föld szolgáltatja. (1894-ben 1049 millió forint.) Östermelésre kell iparunkat alapítani. Törvényhozásunk eddig csak a gyárparnak kedvezett, a kézműipar e mellett teljesen elhanyagoltott.

Kisiparos még 90-ben negyedmillió volt (tanonc, segéd s munkással felmíllió lélek) gyors segítség nélkül a még meglévő, de már nagyon leolvadt létszám elpusztul.

A munkásügyben a sok mulasztás pótlása a jövőben még most is csak ígértetik.

Tengerentúli gyarmatosítás, ugyszólván csak Ausztria érdeke lehetne. Magyarország a Balkánon kívül inkább Oroszországot keresheti fel, mely iparszükségletét felében sem fedezi saját iparával és a szibériai vasut örösi területeket nyitand meg.

Várja az ígért vicinálisvasut-törvény módosítását. A 67-es alap gátolja Magyarország fejlődését, a kormány ez alapon áll: tehát nem fogadja el a költségvetést.

Konkoly-Thege Miklós: Folyamhajózásiunk fellendülését szükségesnek tartja. A budapesti-fiumei csatornáról is megemlékezik. Kereskedelmünk nézve is roppant nagy horderővel bír. Foglalkozik a Vaskapu-szabályozás eredményeivel, melyek teljesen elégtelők. Az államasvasutak gépgyárának termékei sokkal jobbakk, mint az osztrák gyárakéi. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés jobbfelől.)

(Az ex-lex vége.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Van szerencsém az állami számvévszéknek egy jelentését előterjeszteni, amelyet az országgyűléshez intéz és amelyben jelentést tesz azon intézkedésekről, amelyeket a pénzügyi felhatalmazás nélküli állapot megszűnésével és annak következtében tett. Kérem a jelentés kinyomatásának elrendelését, de egyuttal arra is kérem a t. Házat, sziveskedjék elhatározni, hogy ezen jelentést tárgyalás alá veszi egy másik jelentéssel, amelyet a miniszterium tett, a pénzügyi felhatalmazás nélküli állapotban tett intézkedésekről.

Talán először volna e két jelentést tárgyalását a budgettörvény tárgyalásával együtt napirendre tűzni, a mikor is a budgettörvény után a t. Háznak módja lesz e jelentések felett tárgyalni és határozni. (Helyeslés a jobboldalon.) Ha t. Ház, méltóztatik ezen indítványomat elfogadni, kérem, méltóztassék ezen

jelentésnek annak idején napirendre tűzése iránt intézkedni. (Helyeslés jobbfelől.)

A Ház így határoz.
Elnök az ülést bezárja.
Az ülés vége délután 2 órakor.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyben a fővárosban időző valamennyi miniszter részvételével a folyó ügyeket intézték el.

Goluchowski Budapestben. Mint bécsi levelezőnk táviratozza, gróf Goluchowski külügyminiszter a legközelebbi napokban néhány napi tartózkodásra Budapestre érkezik. A miniszter kíséretében lesz gróf Szécheny Miklós osztályfőnök.

Tisza Kálmán levele. Mint nagyváradi levelezőnk táviratozza, Tisza Kálmán az alábbi levelet intézte Hatlyk Endréhez, az ottani szabadelvű párt elnökéhez:

Nagyságos elnök ur! Kétségtelen az, hogy a nagyváradi szabadelvű párt már oly gyakran ajándékozott meg irantomat való jóindulatának és engem büszkévé tett bizalmának kifejezésével, hogy annak ismétléséhez, most legalább, reményem nem is lehetett. Annak megtörténte annál inkább újabb hállára kötelez és még szorosabbra fűzi azon érzelmi köteléket, a mely engem a nagyváradi szabadelvű párt-hoz, annak nagybecsült tagjaihoz csatol. Fogadja ezért Nagyságod és általa a tisztelt párt köszönetem őszinte kifejezését. Addig is, míg alkalom lenne az újabb fejleményekről és azokra vonatkozólag vezetelmről Nagyvárad város tisztelt összes választói előtt nyilatkoznom, kifejezést kívánok adni annak, hogy, mint politikai pályám kezdetétől fogva voltam, most is azon szabadelvű zaslónak vagyok híve, amelynek tábora hátralepést soha és semmiben nem tűr, de a számolva természetesen a magyar államnak, mint ilyennek létfeltételével és érdekeivel, folytonosan előre törekszik a szabadelvű eszmék terjesztésében és a szabadelvű intézmények létesítésében. Bármi történjék is körülöttem, ezen zászló alatt fogok élni és meghalni. A folyó hó 11-ikén tartott pártgyűlésből hoztam intézett üdvözlőletért fogadjak kérem szívesen köszönetem kifejezését.

Budapest, 1899. március 21-ikén.

Tisza Kálmán
nagyváradi képviselő.

Az új miniszterek üdvözlése. A ruthének felbuzgására alakult bizottság nevében ma Baria Ödön, Hegedűs Béla, Nedecey János, Nyegre László és Szentpály Jenő országgyűlési képviselőkből álló küldöttség tisztelt Széll Kálmán miniszterelnöknek, valamint Hegedűs és Ploz minisztereknek. A küldöttséget Pircsák Gyula vezette, aki átnyitván a bizottság memorandumát, kérte az új minisztereket is a magyarérendum, derék ruthén nép érdekeinek felkarolására. Széll Kálmán miniszterelnök nagy szíveséggel fogadta a küldöttséget s biztosította arról, hogy a bizottság hazafias törekvéseit már eddig is éberfigyelemmel és meleg érdeklődéssel kísérte; hivatkozott arra, hogy a közel multban nem egyszer megragadta az alkalmat arra, hogy a földmívelési minisztert a megkezdett akció kiterjesztésére buzdítsa; igéri, hogy abban a keretben, amelyet a pénzügyi helyzet megenget, a bizottság hazafias törekvéseit meleg érdeklődésben és minden lehető támogatásban fogja részesíteni. Hasonló szellemben nyilatkoztak Hegedűs Sándor kereskedelemügyi és Ploz Sándor igazságügyminiszter is s a bizottság tagjai azzal a jóleső érzelmi távoztal, hogy a ruthén-ügy hathatós támogatókra talál az új kormány tagjaiban.

KÜLFÖLD.

A 14. §. Minél több ausztriai tartománygyűlés tiltakozik a hirhedi 14. §. alkalmazása ellen, annál bizonyosabbnak mutatkozik, hogy a Thun-kabinet igenis élni fog az alaptörvénynek eme hirhedi törvényszakaszával. Egy németországi lapnak azt újságolják Prágából, hogy a kormány nemcsak a nyelv-törvényt akarja a 14. §. alapján kibocsátani, hanem minden körülmények közt ragaszkodik ahhoz a szándékához is, hogy a kiegyezést a 14. §. alapján köti meg, abból a felfogásból indulva ki, hogy a kiegyezés ügye csakis ezen az egy módon intézhető el; mert még az esetben is, ha a bécsi parlament munkaképessé tennék, annyi nehézség gürdülne a kiegyezés elintézésének az útjába, hogy a kiegyezés nem jöhetne idejkorán létre. A kormány ennél fogva a nyelvkiérdés rendezését önmagáért, nem pedig azért óhajtja, hogy a kiegyezési kérdést mihamarabb a parlament elé vihessék; mert a 14. §. alapján sokkal simábban intézhető el a dolog, mint a legszorgalmasabban munkálkodó parlamenttel. Nem is igen törekszik a Thun-kabinet arra, hogy a reicherathot a jövő hónap végén már együtt lássa.

A tiltakozások ezalatt szaporodnak. Ma a steierországi német képviselők klubja határozta el, hogy állást

foglal el a tartománygyűlésben a 14. § alkalmazása ellen. Ugyancsak ma nyújtottak be a *karintiai* tartománygyűlésben egy tiltakozó indítványt a 14. § ellen s a tartományi főnök a kormány képviselője felszólalása ellenére, napirendre tűzte ki az indítványt.

Szudán megosztása. Az afrikai terület tulajdonjoga miatt Angol- és Franciaország közt folyt viszály, amelyet különösen a Fasoda-ügy szerfölött kiélestitt, szerencsésen elintéződött ma. *Cambon*, londoni francia nagykövét, véglegesen megegyezett Lord *Salisbury* kormányelnökkel a két ország afrikai területeinek pontos elhatárolására nézve s a megegyezés a Niger-egyezmény zárószakaszként fog szerepelni. Anglia biztosította magának Keleti Szudánt a Vadaig, Franciaország pedig a Nyugati Szudánt Vadaival együtt. A két terület a vadai-darfuri határvonalon ér össze. A megegyezés csak kölcsönös engedelmények útján jöhetett létre; így Anglia lemondott arról, hogy nyugat-afrikai birtoka közvetlen összeköttetésben legyen Kelet-Szudánnal, Franciaország pedig lemondott arról az ábrándról, hogy a Szenegáltól az Indiai-tengerig egyetlen nagy afrikai birodalmat teremtsen magának. Engedmények fejében az angolok urai maradnak az egész Nilus-völgynek s hozzányerik Darfurt, megengedvén azonban a nilusi országokból kiszorított franciáknak, hogy kereskedelmi központokat tartsanak fenn a Niluson és mellékfolyóin. Franciaország viszont urává lesz a Csád-tó körül levő tartományoknak s egyenes összeköttetésbe hozhatja így Kongó-melléki területét a nyugati Szudánnal. Egyáltalában az alku olyan, hogy mind a két fél meg lehet vele elégedve, amint londoni és párisi lapok tanúsítják is.

HIREK.

Abdu Lahi.

Abdu Lahi csak husz éves volt, a saint-cyriek csinos egyenruhájában járt, és meghalt tegnapelőtt Párisban. Az apja szultán volt, és Abdu Lahi akkor került Párisba, amikor a franciák Szudán nagy részét elfoglalták, és az apját detronizálták. Akkor egy jószívű ezredes magával vitte a kis Abdu Lahit Párisba, ahol aztán a kormány a legjobb nevelésben részesítette. Bejutott — ahová csak a legelőkelőbbek jutnak — a saint-cyri iskolába, volt pénze, nagyon szerették, mert egyébként is rokonszenves, jómodoru, szolid fiu volt. És most meghalt tüdővészben, s az utolsó lézas felőrlésében egyre visszakiváncsolt a pálmák és banánok alá, a Niger partjaira, a füves síkságokra. El fogják temetni szépen, ahogy az egy király fiát megilleti, és mind ezen a nagy világgrészen árván fog az ő szíve a földben pihenni. Azt mi nem is tudjuk, hány ilyen diszes, szép kis tragédia játszódik le a nagy nyugoti nemzeteknél, amelyek napról-napra szű-munkával csinálják az exotikus országok történelmét. Mi itt nem látjuk országok romlását, népek bilincsreveretését, mi nem ismerjük a feketebőrű vértanúkat, akik hazájukért haltak meg, vagy Párisba, Londonba kerültek, mint Abdu Lahi. Csak ilyenkor — mint ma is — villan föl előttünk egy eddig nem ismert világ, az Abdu Lahik világa. Az Abdu Lahik nem kérnek oltalmat a világtól, mert éppen a legműveltebb és legnagyobb nemzetek őldösik őket. Az Abdu Lahi honfitársai hallgatnak és Pierre Loti azt mondja, hogy azok a legnagyobb tragédiák, amelyek némán játszódnak le. A szibériai rabokat egy egész világ szánja; őket nem sajnálja senki. A Fliegendében mosolyogva keressük a kameruni tréfákat és arról vajmi keveset tudunk, hogy egy ilyen néger megáll és tíz francia katona sortűzzel teríti le a gyarmatügy és a civilizáció szent nevében. Az Abdu Lahik pedig Párisba kerülnek, az esőverte piszkos kőházak közé és visszafúj a lelkük a banánok alá. Járnak a szalonokba, páholyokban ülnek a színházban, egy-két számító kokott a szerelem-állomás az életükben és össze van törve a lelkük, az apjukat agyonlőtték, a barátaik megszöktek, és messze, az afrikai ég alatt nem ők az urak többé az üveggyöngyök és a kaurikagylók országában. És az esős, egészségtelen

városban mellbetegek lesznek, az intézet kórházában puha fehér ágyon nyugszanak, de lázáljukban kitör belőlük az ekvátor sóvárgó szerelme, és haldokolva, az utolsó pillanat lobogó tűzével a szemükben nézik, mint vágat el előttük a ragyogó pálmaliget, az 6 édes forró földjük, amely örökkön tartó szerelmes csókban ég a nap sugaral. Gondoljátok el, hideg égöv nyugodt emberei, mily remény az, ebben a nyirkos fekete földben pihenni, árván, egyedül, rokotalanul, megsiratlanul, miatt az ekvátor körül elshuan az esti szellő a forró föld felett, amely évezredek óta iszsa a napfényt, a meleget és az illatokat, ahol elbűdül a himoroszlán, hogy megreszketnek belé a datolyapálmák és borzongva figyel a délvölvi éjszakába egy kis párisi katona, amelyik éppen őrségen áll . . .

M. F.

Vajda-Hunyad.

Hiába, mégis szép a tavasz, mégis nehezen várjuk valamennyien a tavaszi verőfényt, a tavaszi szellőt, a hancuzó gyerekeket a ligeti pázsiton és az első fecskécskéket valamelyik rügyező gesztenyefán. Hiába, mégis van még egynehány dolog, amelyről le nem koptatja a poézist sem idő, sem ember, valamint még mindig szép a *Santa Lucia* melodiája, hiába játszza agyon száz kintorna, hiába éneklék a mosogató lányok a harmadik emeleten; csak odalenn koll hallgatunk Velenében, gondolában a Canale granden, mandolin kísérettel, bengál világításban.

Szép a tavasz, ha magunk járjuk be a zöldelő mezőket, ha magunk látjuk, magunk érezzük át minden gyönyörűségét, és nem a megszokott, évszázados jelzők kíséretében olvassunk róla egy darab papirosn.

És most, hogy máról-holnapra visszavárjuk az eltűnt tavaszi napokat, most, hogy nemsokára beköszönt megint a ligeti séták ideje, és büszkeséggel vegyes gyönyörűséggel gyöyleghettünk volna Vajda-Hunyad vára udvarán: sürgős leiratban értesíti a földmivélségi minisztérium a fővárost, hogy bontassa le mielőbb az egész épületesoportot, mert omladoznak a falak, elkorhadtak a gerendák és minden percben agyonüthetné valamelyik várfal az alatta lapdázó gyerekeket. Hiszen igaz, nem az örökkévalóságnak épült; még tető alatt sem állt, mikor már megszoktuk volt a gondolatot, hogy egy szép napon majd megjelennek azok a bizonyos egylovas taligák és eltűnnek nyomtalanul a mohos várfalak. De megis! . . .

Vajjon miért nem bontották le Vajda-Hunyad várát addig, amíg még elhittük a malterről, hogy gránit, miért várták meg, hogy szemünk előtt hulljon le róla a vakolat, fityegjen a papirmaché, és napfényre kerüljenek legdiskrétebb toiletté-tükai. Hiszen a legbájosabb leány sem sétálna végig egy átmulatott éjszaka után, tépett bál ruhában a Váci-utcán! Hiszen azok a szép, üde, illatos jelenségek is csak addig maradnak közöttünk, amíg keblükön elfonyynadnak a virágok és ruhájukról lefoszik a csipke; aztán eltűnnek, elsiútnak, emlékebe hagyva a mámort, az illatot . . .

Hát igazán be kellett várnunk, hogy összedüléssel fenyegetsen a mese-palota, hogy tavasszal, mikor a fakadó életet megünnkelvezi a ligetbe, az emulást juttassák eszünkbe a papiros cafrangok, meg a lehullott vakolat?

De hiába, ezt a poézist sem lehet elköptatni, és hiába kandikálnak ki a hatalmas kőfalból oreatlanul a korhadt gerendák, hiába változik szemünk láttára malterré a gránit és deszkává a vas, Vajda-Hunyad vára mégis szép, hatalmas, komor látvány marad minékünk, amíg az utolsó taliga nyikorogva el nem szállítja a drót-szigetről az utolsó törmelékeket.

L. A.

Budapest, március 22.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Március 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A királyi Budapest.** A király, mint a bécsi lapok jelentik, csak az április 18-iki katonai szemlért várja be ott s azután *Budapestre jön*. Egy hetet tölt itt s ezalatt udvari bál is lesz, melyen a királynét Augusztia főhercegnő, Ottó főherceg felesége fogja helyettesíteni. Erdődi Harrach grófnő, az új királynő *főudvarmesternő* az alkalommal teljesít először szolgálatot s az udvarnál bemutatandó hölgyeket ő vezeti a királynői helyettes elé.

— **Husvétli istentiszteletek Esztergomban.** Az esztergomi érseki főszékesegyházban az idén is a szokásos fényvel tartják meg a husvétli istentiszteleteket. Mivel *Vasary* Kolos bíboros hercegprímás a fővárosban fog pontifikálni, helyette a bazilikában *Boltizár* József fölszentelt püspök és érseki vikárius fogja a nagymiséket mondani s *Boltizár* püspök végzi a lábmosás szertartását is. A templomi ének és zenekar klasszikus zeneműveken kívül a *Bogisich* Mihály püspök által átírt régi magyar egyházi énekeket fogja előadni.

— **Az özvegy trónörökösne utazása.** *Nápoly*ból jelentik, hogy *Stefánia* özvegy trónörökösne és a svéd trónörökösne az *Almissa* yachtton megérkeztek Capri szigetre. A rájuk várakozó fogaton azonnal *Villa-Tiberianába* hajtottak. Ez a birtok Muntha svéd orvosé, ki reggelivel várta fenséges vendégeit. Ezután megtekintették Anacapriban a Barbarossa-kastélyt s az éjet a yachtton töltötték. Másnap reggel a san-constanzi kápolnában az özvegy trónörökösne udvari káplánja misét olvasott, amely után a sziget belsejébe rándultak ki. A yacht ezután Amalfiba, majd Positomba vitorlázott. Dr. *Munthe* Amalfiig kíséerte királyi vendégeit.

— **Gróf Andrássy Dénes újabb adománya.** Gróf *Andrássy* Dénes, az áldozatkészségről ismert főúr, aki állandóan Párisban tartózkodik, újabban ismét szép jelét adta nemes érzelmének. Ugyanis Krasznahorka-Váralja községének iskolaépítésre tizen-négyezer forintot adományozott.

— **Hárman valának együtt.** Hárman valának együtt: a furlangos bíró, — igenis, *Quenay de Beaurepaire* ur, a Dreyfusfaló, a nyújtható és idomítható igazságszolgáltatás barátja, azután *Roget* tábornok, végre *Déroutède* ur, aki a nevezett tábornok lovának kantárszárát hősi páthosszal ragadta meg *Faure* temetésekor s azt kiáltotta oda a generálisnak:

— Az Elysée felé, tábornok!

Nos hát, az államesiny, mint a párisi *Siécle* ma írja, nem volt improvizálás: *Déroutède* ur igen okosan megbeszélte annak módozatait és eshetőségeit magával a ténora felszólított generállal. Kiszült ugyanis, hogy a három államfelforgató filiszter, nevezetesen *Quenay* bíró, *Roget* tábornok és *Déroutède* képviselő a csinyt megelőző napon barátságos eszmecsereére gyűltek madame *Youngnál*, a rue Courcelles 97. számú házában.

A felharsztal mellett aztán összeesküdtek — nem éppen madame *Younggal*, aki már legitím férjes asszony. De csak úgy egymás közt.

Egyikük már a dutyiban ül. Remélhető, hogy *Quenay*, a bíró és *Roget*, a tábornok, nemsokára ismét egy fedél alá kerül *Déroutèdedel*.

— **Az újságírók diszlokómája.** A Budapesti Újságírók Egyesületének holnap este 6 órakor rendezi többször jelzett diszlokómáját az Országos Kaszinó elsőemeleti nagytermében. A közélet kitűnőségei közül sokan megjelennek a banketten. Ott lesznek a kormány tagjai, élükön *Szell* Kálmán miniszterelnökkel, *Percezel* Dezső, *Szilágyi* Dezső, gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Andrássy* Tivadar, *Hieronymi* Károly, *Wekerle* Sándor, *Láng* Lajos, *Kossuth* Ferenc, *Berzeviczy* Albert, *Hódossy* Imre stb. A lakomának egyik legérdekesebb vendége *Mark Twain*, a hírneves amerikai író, ki egyenesen azért jött két nappal felolvasása előtt *Budapestre*, hogy a magyar sajtó ünnepeén jelen lehessen.

— **Törvényszéki orvostani tanfolyam.** A törvényszéki orvosi vizsgára előkészítő tanfolyamok a törvényszéki orvostan, vegytan és elmekörtan köréből e hónap 27-ikén kezdődnek. A tanfolyamokat, amelyekre nagyon sok orvos jelentkezett, dr. *Mimich* Károly tartja.

— **Felolvasás.** A Temesvár-Józsefvárosi Olvasó Egyesület — mint levelezőnk írja — március 19-ikén fényesen sikerült felolvasó-estét rendezett. *Samid* Lajos megyei tb. főszámvevő felolvasa *Temesvár ostroma 1849-ben* című érdekes dolgozatát. A csaknem egy óráig tartott felolvasást a közönség mindvégig feszült figyelemmel hallgatta s a szerzőt zajosan megtapsolta.

— **Ember és költő.** Ember és költő sok galibát okoz egymásnak. A költő sok olyat tesz, ami megöli az embert; az ember meg sokszor olyan dolgokat követ el, hogy elhomályosodik föle a legfényesebb költői név is. Attól függ minden, melyik nagyobb, a költői alkotás-e, vagy az emberi bűn. Göthében, Heinében csak a költőt látjuk, a mi rosszat tett bennök az ember, altúnki alkotásai fényében. Néhány évvel ezelőtt egy poéta neve fordult meg a világ valamennyi lapjában. *Wilde* Oszkárnak hívják. Sok szép dolgot írt. Verset, drámát, prózát vegyest. Az akkori *modernnek* nagy reményeket fűztek hozzá. Elismert költő volt. Azután jött a bűn. Az ember követte el, de a törvény nem tudta elválasztani az embertől a költőt és mivelhogy az embert bűnéért be kellett csukni, raboskodnia kellett a költőnek is. Most vége a rablásnak és megint a költő foglalkoztatja a világot. Franciaországban egy négy felvonás vígjátékot írt és hazaküldte Angliába. A darab új és még az idén színpad kerül London egyik színházában. De a szerző neve nem lesz rajta a színlapon. A megbélyegzett ember neve alatt a költőt sem tűrik meg. És a vég? A történelmi igazságszolgáltatás? Majd elvállik, melyik nagyobb, a költői alkotás-e, vagy az emberi bűn? Ambátor azt is kérdezhetnők, ha az embernek nem tudtuk megbocsátani, még akkor sem, amikor megbűnhődött vétkeért, mi-csoða jusson gyönyörködtök műveiben?

— **Illetlen képviselők.** A minap a porosz képviselőházban a következő jelenet játszódott le. *Sattler* képviselő megintrepelláta az elnököt, hogy az új képviselőház olvasótermében miért nincs szőnyeg.

Limbürg gróf: Nem ajánlom, hogy szőnyeget tegyenek az olvasóterembe, mert tekintettel kell lenni azokra a képviselőkre, akik köpködnek. (Nagy derűség.)

Sattler: Csodálkozom, hogy a tisztelt előttem szóló ilyesmit a porosz képviselőház tagjairól föltesz! Az elnök: Most igazán nem tudom, mit csináljak ebben a szőnyegkérdésben, mert hisz két óhajtatás áll szemben egymással!

Eymern képviselő: Ajánlom, hogy lépjenek kompromisszumra. Az olvasóterem egyik felét borítsa szőnyeg, a másik felét nem, és ide üljön Limbürg gróf. (Derűség.)

A vita még tartott rövidke ideig, míg végül elhatározták, hogy mégis csak szőnyeget az olvasóterembe, s nem lesznek tekintettel az illetlen képviselőkre.

— **A megsértett megye.** Huszóczy Istvánnak, aki Temesmegyében, Nagyfaluban gazdálkodó ember, panasza volt a megyére. Talán igen sok utadót róttak ki rá, vagy túrlték a választók listájából, — nem tudjuk. Elég az, hogy nagy haragra lobbant s egy hivatalos írásba azt írta, hogy nem is közigazgatás az, amivel meggyűlt a baja, hanem a Rózsa Sándor bandája. Ezzel ő elvezette a megyével a dolgot, de nem vele a megye. Mert bűnvádi följelentést tettek az elkeseredett magyar ellen s Huszóczy uram megfizet majd ezért a kis bizalmaskodásért.

— **Fárbaj Szabolcsban.** Nyiregyházárdól telegrafálják, hogy *Mikecz* István kemezei szolgabíró és *Horváth* József kőrörvos véres kardparbját vívták. *Mikecz* három mély vágást kapott, amely nagyon súlyos ugyan, de komoly következményei aligha lesznek. A párbaj egy összeszólalkozásból keletkezett.

— **Nemzetközi női kongresszus.** A londoni nemzetközi női kongresszus munkalatai a program szerint öt csoportra oszlanak: 1. nevelés, 2. a nők bivatása, 3. a törvények, 4. ipari, 5. politikai és szociális női munkalatok. Az első kérdés ismét több alosztályra oszlik: a gyermek, az iskola, az egyetem, a modern iskolában szerzett tapasztalatok, a két nem közös nevelése, a tanítók nevelése, a vizsgák és rendszerük, a nő mint nevelő. A kongresszus egy hétet át fog tartani és a külföldi országok képviselői már be vannak jelentve. Franciaországból *Mlle de St. Croix*, Madama *Pognon*, Belgiumból *Mlle Popelin*, Oroszországból *Grippenberg* báróné ügyvéd, Svájcban *Ellen Fries* kisasszony, Amerikából *Miss Susan Anthony*, a nők választójogának apostola és *Miss Mari Lezell* evangélikus lelkipásztornő. A nők hivatalának tárgyalása közben a színesnőkre is ki fognak terjeszteni, és ez értekezleten a kiválóbb angol színesnők mind részt vesznek. A kongresszus általában érdekesnek ígérkezik.

— **Krivány utóda.** Arad vármegye mai közgyűlésén töltötték be a gyámmentárosi állást, amelyben *Krivány* János negyedmillió forintot sikkasztott. *Szántó* Gyula ellenőrt választották meg a tisztságra, ellenőrré pedig dr. *Boksan* Széver, kurtiosi közsegi bírót.

— **Influenza járvány.** Londonból táviratozzák, hogy ott a több nap óta tartó kemény hideg követ-

kezében megint erősen terjed az influenza. A hivatalos kimutatás szerint az utolsó héten száz influenzás beteg halt meg Londonban.

— **Ruzitska György özvegye.** Harminesztendő, gyászos özvegyesség után ma megtért férje mellé *Ruzitska* Györgyné, a kolozsvári zenekonzervatórium megalapítójának, a magyar zeneművészet egyik utódjének a felesége. A gondviselés szíveskezűségével áldotta meg a jó asszonyt, aki bámulatos emlékező tehetsége révén a letűnt század nagy eseményeiből sok apróságot megőrzött a kolozsváriaknak. Komáromban született, ahol apja *Fuchs* János tábornok akkor állomásozott. 1819-ben ment férjhez *Ruzitska* Györgyhez, a kolozsvári zenekonzervatórium megalapítójához. Abban az időben a családdal a legbensőbb barátságban élt *Erkel* Ferenc és *Brassai* Sámuel. Ötven esztendei boldog házasság után éppen harminc éve lett özvegy, a fiait őrizte legbecesebb tulajdonát, *Napoleon* arcképét. Fialat lánykorában megszólításával tüntette ki I. *Napoleon*, amikor 1809. július 7-iken a nővérével együtt oseresnyét kintálta neki.

— **Kinek a gyermeke vagy, kis lányom? —** kérdezte Nagy *Napoleon*.

Ezt a messze időkből feléje mosolygó históriai epizódot sohasem feledte el a jó asszony és annyi kedves és szomorú emlékekkel együtt most magával vitte a sírba.

— **Doktor, hozomány satöbbi.** Amióta a polgári társadalomak is megvan a maga ranglétrája, azóta az ember — legalább a leányos mamák és az eladó leányok szempontjából — a doktornál kezdődik. A doktorokat mind tizezer forintontként taksálják és az a diplomás ember, aki nem doktor, de hogy is merne olyan hozományt kérni, amelyben négy nulla fordul elő. De mivelhogy az ember végtére is azért teszi le az a temérdek vizsgát és szigorlatot, hogy gyarapodjék értékben a leányos mamák és a hozományos leányok szemében, egész természetes, hogy valahára a teknikusok is fellázadtak az *uralkodó rendszer* ellen. Bécsből jön az első lázadás híre. Ott most nagyon aktuális a dolog. A kormány ugyanis még a mult év nyarán törvényjavaslatot terjesztett a *reichsrath* elé egy névelő egyetemi reformokról. Mindenről van benne szó, csak a mérnökök doktorátusáról nem. Ez nagyon fáj a bécsi teknikusoknak. Elhatározták tehát legutóbb tartott gyűlésükön, hogy felterjesztést intézzenek a kormányhoz, amelyben erősen követelik a doktor-cím megadását és a műegyetemeknek a tudomány-egyetemekkel való egyenlojusítását. Azt hiszik, kérésük méltányos. Miért ne legyen a mérnök is jó parti? Adják meg nekik azt a titulat, hiszen a doktorátus manapság olyan — olcsó.

— **Ügyvédek mozgalma.** Az ügyvédi kamara közgyűlése már küszöbön van és a szombati nagy küzdelem előtt tegnap este még egy nagy értekezletet tartott a reform-párt az Ügyvédi Kör helyiségében. Az ülést, amelyen a párt tagjai teljes számmal jelentek meg, dr. *Csetényi* Adolf nyitotta meg és felkérte a kijelölt bizottság alelnökét, dr. *Fried* Vilmost, a jelölés előterjesztésére. Dr. *Fried* Vilmos lelkes szavakban ajánlotta a bizottság nevében dr. *Györfly* Gyulát a kamarai elnökségre és dr. *Kenedi* Gézát a titkárságra. Reméli, hogy a *budapesti ügyvédi kar* e két kitűnőségre és büszkeségre győzedelmesen kerül ki a választási küzdelemből. A frenetikus tetszéssel fogadott beszéd után külföltség ment dr. *Györfly* Gyuláért, az elnök-jelöltért.

Györfly Gyula, akit szólni nem akaró éljenzés fogadott, kijelentette, hogy a reformpárt parancsának engedelmeskedik, amikor a kamarai elnök-jelöltséget elmondja. Eleinte nem akarta elfogadni a jelöltséget. Mindig amellett volt, hogy a kamara mai elnökét jelöljék most is és elezendőnek tartotta, ha a választmányba jut be kellő számban a reform-párt. Azonban történt, hogy az eddigi elnök, akit a reform-párt is jelölt, a jelölés után egy értekezleten egyenesen megtámadta a reform-programot. Ezt a párt nem tűrhette. És fönn kellett atól is, hogy a reformot ellenző elnök még a reformpárti többséggel bíró választmány reformbarát működésének utjába is akadályokat gördíthet. Ily körülmények között a reformpart jelöltje többé *Györfly* Elek nem lehet. Ekkor megújult a párt felhívása, hogy most már szótól kell jelölni. Ezután nem habozhatott és a párt rendelkezésére bocsátotta magát. (Éljenzés és taps. Felkiáltások: Éljen az elnök!) Biztosítja hivat, hogy a reformpart programjának tantoritathatlanul őszinte és becsületes szolgálja lesz.

Percekig tartott a taps és éljenzés, mely e beszédet követte. Mután egyéb tárgya az értekezletnek nem is volt, a párt lelkesült hangulatban ült a lasomához, amely a késő éjjeli órákig tartott.

— **Equisit.** A szegény minden konfliktusból kiagrott lónak ma már nem adott meg az a szerencse, hogy valahol esendben kiloheljük a párájukat. Előbb elviszik őket a klinikára s több rendbeli kísérletezés után bocsátják csak ki abból az árnyékvilágból. Például egy sanfranciskói orvosnak, valami *Evelyn* nevezetűnek az istálló-jában ez idő szerint abból élnek a lovak, hogy mindennap holtrészegre iszszak magukat. Vederrel adja nekik a tudós tanár ur a pálinkát s ha renitenskedni talál, beleöntik a szeszt, olyanformán, mint az nálunk is megcsik néha a Bácskában, járatlan idegenekkel, urakkal. Nem lovakkal, mert mi okosabbak vagyunk, magunk iszszak meg a szeszeket. A nagyobb kvantumot odaát Amerikában, meg ideát Angliában is az urak iszszak meg és nem a lovak s mivelhogy sokat isznak és gyakran isznak s némely más-különbön tisztos polgári állapotban lévő gentle-mannek a szeszek mián vörös rózsák nyilnak az orrán — szükségessé vált az, hogy igyék a ló is. *Evelyn* doktor ugyanis, miután lovai a delirium trémensz elviráztatlan szimptomái közt fölfordulni készülnek, vériket veszi az átítatott szegény állatoknak s így az nyert vérsával beoltja azokat, akik elég ostobák ahhoz, hogy összemocskoltatják a vériket ezzel a mocskos lével. *Evelyn* ur ugyanis a kék szalag egyesület tagja s ebben a minőségében az emberiség iszszakossága ellen küzd azzal, hogy bolondra részegíti a lovakat. Azt mondja, hogy szeruma, amit *Equisit*nek nevezett el, csalhatatlan. Akit beoltottak vele, falhoz veri a boros flaskót s többé rá se néz az itala. Sőt ha gyerekkorában oltják be vele az embert, soha meg se kóstolja a szesz dolgot. S ha mindez igaz lenne, nagyon okos orvosság lenne az *Equisit*. De hát nem igaz. Szavahihető tanuk állítása szerint a már beoltottak első utja valami derék kis kocsmába vezetett és nem azzal a céllal, hogy jámbor erkölcsöket hirdessenek embertársaiknak, hanem hogy derekasan leigyék magukat azon a pénzen, amit a *Kék szalag*tól kaptak a bürükért, ami alá bizonyos kialakított pénzeckéért bebocsátották a szerumot. S némely véces orvosi lapok ez után a tüneményes siker után azt a tanácsot adják a san-franciskói orvos kollegának, hogy most már találja föl az *asinit*et is. A maga veréből szűrjön át egy kicsit a lovakba s ettől aztán türelmes és hosszufüül lesz az ezer pengős paripa is. Durva tréfa — de talán eléri a célját s még a kék szalagosok se fogják komolyan venni a san-franciskói gyepestert.

— **Közjogi sérelmek a telefon miatt.** Abból az alkalomból, hogy a zágrábi telefonhálózatot összekötötték az állami telefontal, a zágrábi posta- és táviratigazgatóság kiadta az előfizetőnek magyar és horvát nyelvű névjegyzékét. Az ellenzéki lapok ezt a kiegyezés megsértésének mondják és felszólították a telefon előfizetőit, hogy a névjegyzéket *küldjék vissza, csak horvát nyelvet követeljenek* és ha az igazgatóság vonakodnék ezt megtenni, mondják fel az előfizetést.

A horvát ellenzéki lapok nagyon csalódnak, ha azt hiszik, hogy agitációjukkal célt érnek. A magyar kormány álláspontját a kérdésben a törvényvilágos rendelkezése szabja meg, amely szerint a közös hivatalok nyomtatványaiiban a magyar és horvát nyelv használandó. A zágrábi kereskedők és iparosok nagyon jól tudják ezt, remélhető tehát, hogy a perfid agitáció ellenére is méltányolni fogják a nagy áldozattal létesített állami telefonhálózat gazdasági előnyeit.

— **Zsák helyett kilogramm.** Ha a háziasszonyok kis fa- és szénkereskedésben vásárolják a szenet, olyan számlát kapnak, amibe nincs beírva, hogy hány kilogramm az áru, csak az, hogy hány zsákkal szállítottak belőle. Ebből persze egész csomó visszaélés származik s annyira napirenden van az a család, hogy a kereskedő kevesebbet szállít bizonyos summáért, mint a mennyire az árjegyzéke szerint kötelező lenne, hogy figyelmesek legyenek erre a manipulációra a kerületi előjárók is. Fölhírtak tehát a tanácshoz, hogy kötelezze a szénkereskedőket olyan számlák kiadására, amelyekben kilogrammokban van feltüntetve az áru sulya. Ha akkor is becsapják a publikumot, könnyebben el lehet majd lelkük banni, mint így, a zsákok jótékony homályában.

— **Házasság.** *Herz* Márk Losoncoról eljegyezte *Sugár* Etelka kisasszonyt Budapesten. — *Grimm* Mór, a titeli szabályozási vállalat főmérnöke Alsó-Kovilban eljegyezte *Schaffer* Mariska kisasszonyt, *Schaffer* Sámuel újvidéki földbirtokos leányát. — *Schréter* Mór Maramaros-Szigetről, a napokban jegyezte el *Hajdu-Nánason* *Zafir* Margit kisasszonyt. — *Kohner* Zsigmondnak, a pesti izraelita hitközség elnökének leányát, *Kohner* Renét eljegyezte *Kohner* Alfréd földbirtokos, *Kohner* Agoston fővárosi bizottsági tag nagykereskedő fia.

ELSŐ MAGYAR VARRÓGÉP- és KERÉKPÁRGYÁR RÉSZV. TÁRS.
ADRIA KERÉKPÁROK városi raktára, a legelőkelőbb és leg-
 nagyobb zárt kerékpáriskolája, ANDRÁSSY-ut 69. a Plasztikonban.

— **A komédiás szobra.** Mindenkinél állítanak szobrot, hadvezérnek, poétának, művésznek, politikusnak, professornak, csak színésznek nem. De hiszen ki is nevetnék azt az embert, aki azt proponálná, hogy ennek vagy annak a színésznek szobrot állítsanak. Komédiásnak szobrot! Ki a manóba hallott ilyet? Akáreszak azt mondaná valaki, hogy *Coquelint* vagy *Egressyt* belevegyük a históriába. Még csak az kellene! Szabályos hősök, koronás királyok, babérkoszorús költők és művészek közé fölvenni egy komédiást, aki abból él, hogy grimaszokat vág, buk-fenceket hány és kuplékat énekel egész világ szemeláttára és fülhallatára. Hát nem egészen így van a dolog. Fönn északon, a fjordok hazájában másképp gondolkodnak azokról az emberekről, akik mint fényes csillagok bukkannak elő a homályból, néhány évig megrikatják vagy megkacagtatják, fellelkesítik vagy összeszedik, tanítják és szórakoztatják a tömeg ezreit és azután visszatérnek a homályba, ahonnan előbukkantak. Norvégiában ugy gondolkodnak az embernek, hogy akit nagy színész-talentsalammal áldott meg a sors, igazi missziót teljesít és az ilyen ember megérdemli, hogy neve belekerüljön a históriába és alakja érebe öntve álljon a hadvezérnek és egyéb nagyságok szobrai között. És nemcsak hogy így gondolkodnak, de meg is cselekszik, amit egyszerű, becsülettel lelkők kidöngöl. *Kristinudán* most nagyban ké-szülnek arra, hogy a norvég nemzeti színház kedvelt komikusának, Holberg, Ibsen, Björnson legkitünőbb interpretátorának, *Johannes Burn*nak a színház előtt szobrot állítsanak.

— **Az utolsó Dante-vér.** Az *Alighieri*-családnak, mely a nagy *Dantét* szülte Olaszországnak, magva szakadt ezekben a napokban. Meghalt Bolognában *Gozzadina Gozzadini* grófnő, aki anyja, *Alighieri* Mária Terézia révén a *Dante* család legvégső rokona. Vele meghalt a *Danték* nemzetsége. *Gozzadini* grófnő egész fiatalon nőt meg *Zucchini* grófhoz, de házasságuk nem volt boldog és rövid idő múlva elváltak. Azóta a grófnő kizárólag a játékoságnak szentelte életét. Néhány év előtt beleszeretett egy gazdatisztjébe és pazarul kezdett költenek, elannyira, hogy az ügyesség indítványozta elmeállapotának megvizsgálását. *Tamburini* doktor, a reggio-emiliai tébolyda igazgatója örültek nyilváníttotta, de több híres szakember azt állította, hogy épelméjű, míg végre a törvényszék az utóbbi álláspontra helyezkedett és *Gozzadini* grófnő umental szabadon rendelkezhetett vagyonával. Vagyon a három millió lirára rugott, melyből másfél milliót *Giovanni Belvedere* nevű alkalmazottjának hagyományozott, fél-milliót egy *Capurri* nevű ügyvédnek testált, egy milliót pedig Bologna városára hagyott, hogy azon gyermekkorházat létesítsenek.

Most megfordíthatják a vascímert az *Alighierik* kriptáján. Az utolsó Dante-vér is elköltözik.

— **Meghalt.** A kolozsvári református lelkész szép leánya megtalálta a keresett halált Kassán. Mint egy táviratunk jelenti, a boldogtalan a kassai kórházban iszonyu kínok közt kiszenvedett. Mire kiállították a halotti eduláját, a kassai rendőrség már tudta, hogy *Vörös Jolán* a neve. A szülőket táviratilag értesítették gyermekük szomorú sorsáról.

— **Munkások szerencsétlensége.** Brüsszelből jelentik, hogy a schaarbeeki pályaudvar épületében tegnap nagy szerencsétlenség történt. Telefonoszlopot akartak föllátni, miközben a munkával elfoglalt nyolc munkás közül hét leesett. Kettő szörnyen halt, öt pedig súlyosan megsebesült. A nyolcadik munkás úgy menekült meg, hogy a drótra fogódzott.

— **Halálozás.** *Krisztinkovich* Antal lelkifődvért ma délelőtt tíz órakor volt a gyászmeze a Szent Ferenc-rend belvárosi templomában. Az ünnepélyes misét maga a haziönök *Hán Sándor* énekelte *Sipos* Antalnak és elhunyt régi jó barátjának művészi orszonajátéka mellett. Részvétőknek adtak még kifejezést a tegnapi nap folyamán *Matkovits* Sándor, *Miklós* Ödön, *Csapószky* József apátkanonok, *Daranyi* Béla, *Lossoucy* Ödön, *Szalay* Imre, *Havani* *Deutsch* József, *Bóhá* János, *Madár* Gyula somogyi alispán, *Popper* István, *Ulmány* Adólf, *Greszák* Károly, *Schwartz* Ottó, *Zechmeister* győri polgármester, *Koppány* Géza, saárosi *Kapeller* Ferenc, *Ruschek* Antal és többen.

Pavai *Gaal* Ferenc posta- és táviráda főtiszt életének 49-ik évében, hosszas szenvedés után a fővárosban meghalt. Az elhunyt nagy érdeme volt a tisztviselőtelep létesítése és kiépítése körül. Ő volt az egyesület első elnöke, mely tisztseget mindaddig viselte, míg a telep kiépítését biztosítva nem látta. Halála nagy részvetel kellett fővárosszerte és a tisztviselőtelep lakói díszes koszorút helyeztek ravatáira.

Todorán Endréné született *Csomor* Mari e hó 20-án 35 éves korában Szamosújvározt meghalt.

— **Nyelvújítás Szarvason.** Egy szarvasi olvasónktól ma huszonhat új magyar szó kaptunk. Az ambiciózus nyelvújító azt írja, hogy az idegen nyelvekből átvett szavak helyett csinálta ezt a huszonhat mutatványt, amelyek nagy részét sikerrel terjeszti Szarvason. Ime a kis sorozat:

Pohár	=	Iddr.
Koresma	=	Idény.
Asztal	=	Teder.
Asztalos	=	Tedres.
Subick	=	Kányér.
Pince	=	Lenő.
Reggeli, reggelizni	=	Kettes, keldőzni.
Ebéd, ebédelni	=	Delér, dellőzni.
Vacsora, vacsorázni	=	Estó, estődni.
Cipőgöz	=	Nyálóg.
Konyha	=	Téza.
Ablak	=	Néza.
Aszalt gyümölcs	=	Aszlag.
Kocsis	=	Szekerény.

Kritikai megjegyzésünk csak néhány szóra van. Például a kocsma miért *idény*? Talán mert *edényből* iszik az ember a kocsmában? A pince *lenő*, ez jó, hisz a pince *lenn* van. A cipőgöz *nyálóg*. A konyha *téza*, az ablak *néza*, ez is jó. Talán jó volna még ide az, hogy az ajtó *meg géza*. Végül az eleinte majd kissé zavaros lesz, hogy a kocsis = *szekerény*. Eleinte az egész országban el fogják téveszteni ezt a szót: „Nyissa ki a szekerényt!” — fogják mondani — és majd kinyitják a kocsist és vizont. Szóval az érdekes, hogy Szarvason már terjed az új nyelv, csak majd a többi városokban lesz vele egy kis baj...

— **A gavallér vége.** Ezelőtt egy esztendővel szomoruan vette tudomásul a közvélemény, hogy egy gavallérral újra kevesebb van. A szegzárvidék sportsmann, több kaszinók tagja, *Dőry* Andor váltót hamisított, fűlszedte a pénzeket s eltűnt. Azóta nyoma veszett. Valószínűleg Amerikába ment s ez idő szerint talán éppen *Gallovich* Viktorral kocingatnak valami newyorki lokalitásban. Ma aztán megjelent a hivatalos *Rendőri Közlönyben* is a körözés ellene, amit a budapesti törvényszék adott közre ilyenformán:

Okirathamisítás büntetével vádolt ismeretlen tartózkodású *Dőry* Andor országos körözötése elrendeltetvén, felhivatnak az ország összes hatóságai, hogy nevezett saját hatáskörük területén nyomoztatni, feltalálás esetén letartóztatni és a büntető-törvényszékhez bekisérletni sziveskedjenek. *Dőry* Andor születéshelye Pozsony, 56 éves, római katolikus, nős, 1 gyermek atyja, volt földbírtokos, nagysága 172 centiméter, testalkata karcsu, arca tőzséd, arczsinja egészséges, homloka magas, haja barna, kissé őszbemenő, szemei barnák, szemöldöke barna, orra szabályos, szája rendes, fogai épek, bajusza barna, nagy, tömött, szakalla körszakál, álla kerek, nyelvismérete: magyar, német, latin. Budapest, 1899. március 8. Kir. törvényszék.

— **Botrányok egy klubban.** *Berlinből* jelentik, hogy a turfaklub, amelyet a birodalmi gyűlés tegnapi ülésén *Bebel* hosszasan ismertette, a *Berliner Tagblatt* érdekes dolgokat írt. Azt mondja többek között, hogy a turfaklub nemrég tettek vásárolt az *Unter den Linden* közelében. A klubban nagyban folyt a játék és miként *Spaaban*, itt is játékpénzzel fizettek. A legutóbbi napok egyikén nagy botrány volt a klubban. Egy gavallérról, aki kétszázötven ezer márkát nyert, *kiderült, hogy hamisan játszott*. A klub vezetői agyon akarták halgatni a dolgot, s csak azt kívánták a gavallérról, hogy becsületszavára iézirje meg, hogy nem fog a klubban többé játszani. *De Gossler* hadügyminiszter, aki tegnap azt mondta a birodalmi gyűlésen, hogy még híre se hallotta a turfaklubnak, meutudta a dolgot és intézkedett, hogy a hamis játékost töröljék a tartalékos tisztek sorából. A büntető eljárás is megindították volna a hamis játékos ellen, ha időközben Amerikába nem szökött volna.

— **Az amerikai újságokból.** Egészen más világ van odaát, Amerikában. Ebből a néhány sorból is látszik, amelyet egy amerikai lapból bűngészünk ki:

— **Egy Drucker** nevű embert meggyilkolva találtak lakásán. Gyilkosa ki akarta fosztani áldozatát, de *Drucker* tegnap este szerencsére takarékpénztárba tette összes pénzét. Így csak életét veszítette el.

Vagy más helyen:

— **Az áldozatot a kórházba szállították.** Főgyógyulásában nagyon biznak, *noha* maga a főorvos kezeli.

Meg ez is:

— **A kapitány** nagynehezen kimentette a feleségét a vízből. 25000 dollárra volt a *Nemzetközi Biztosító Társaságnak* biztosítva, és egy cementrakományt szállított.

Egy napra talán ennyi épp elég.

— **Igaz hazugság.** Vasárnap este a *pétervári* rendőrség letartóztatta egyik ottani orfeum első énekesnőjét. Ezért a műsornak elmaradt egyik slágere: az *Özvegy vagyok, özvegy*... kezdetű nemzetközi nóta. *Uránia* kisasszony ugyanis ezt a dalt énekelte minden este. Öt ezer rubelt kapott havonként a szomorú kis özvegyért. A primadonnáról kiderült, hogy két éve meggyilkolta a hitese urát, valami *Konowalow* nevezetű szegény kovácsmestert. Az édesanyja jelentette föl az énekesnőt, mert nem adott neki elég pénzt. Most mind a ketten a *szent-pétervári* rendőrség börtönében ülnek. *Uránia*, az orfeum csillaga folyton sir... Pedig egy teljes évig minden este jlyan pajzán szomorúsággal énekelte, hogy özvegy... Ki hitte volna, hogy igazán özvegy? És még hozzá, milyen...!

— **... És ments meg barátaitól!** Valószínűleg így fog fohászokdni *Wlassics* Gyula, Magyarország közszerepében álló kultuszminisztere, ha elővassa a *Néptantók* Lapját, amelyben furcsa kis cikk van ily címmel: *Kép a XX. század közepéből*. El van tapintatos cikkben mondva egy tanító álma. Az illető tanító ur huszonöt évig aludt előre, a jövőbe s megírta tapasztalatait *Wlassics* huszonöt éves jubileuma idejéből. A cikk legszebb passzusa így hangzik:

... bódító illatu virággyágak, sőtét lombozatu angolkertek, hatalmas koronájú, illatozó hársfák enyhetható, balzsamos levegőjű sorai között, utunkat egy hatalmas szürke márványalapon nyugvó szobor állotta el. Ránézve a szobor arányos, fűnséges alakjára, nemes arcára, önkéntelenül kiáltottam föl:

— Ez itt *Wlassics* miniszter szobra.

— **Igen**, — szóló utótagom ünnepélyes, komoly arccal — ez a népszerű nagy miniszter szobra, melyet halála és szeretete jeléül csupán a tanítósg emelt saját költségén. Soha a tanítósgnak önzetlenebb jóakarója nem volt e férfunál, ki miniszterségének hosszu ideje alatt az elhagyott, lenézett egyszerű falusi tanítót... stb.

A kert, melyben *Wlassics* szobra áll, gyönyörködhető színpompájával a *Rokkant* Tanítók Menházához tartozik. Ezt az épületet szintén a boldog e-léki miniszter emeltette 1920-ban, 25 éves miniszterségének jubileumakor...

Hiszzen szép a jóakarát és a költői fantázia, csak egy kicsit furcsa arányban vegyül itt ez a két elem. A *Néptantók* Lapja évenként 10.000 forintjába kerül az államnak és ugy látszik, furcsa célokra használják föl a munkatársai. Igazán, *Wlassics* elmondhatja a közmondással, hogy többet ér az ügyes ellenség, mint az ügyetlen barát...

— **A Wolf Bernát színháza.** A baresi szinkört megvette a városról *Wolf* Bernát. Azt méltóztatnak gondolni ezek után, hogy *Wolf* Bernát drámáiról, akit nem méltányol a haza, és aki ezek után arra határozta rá magát, hogy költséget és fáradságot nem kímélve a maga színházában a maga rizikójára fogja bemutatni műveit a publikumnak. Nem, *Wolf* Bernát nem drámáiról. Ezek után bizonyára azt méltóztatnak gondolni, hogy *Bareson* olyan jó tizlet a színház, hogy *Wolf* Bernát szívesen belefektet tiz-tizenötezer forintot. Nem, *Bareson* nem olyan nagyon jó tizlet a színház, sőt rossznak mondható. Ezek után azt méltóztatnak gondolni, hogy *Wolf* Bernát: mecenás. Nem, *Wolf* Bernát nem mecenás. *Wolf* Bernát granáriumot csinált a színházból s már tele is hordatta kukoricával. *Feledi* *Boriska* nem énekel majd ott és nem játszik komédiát, hanem kukoricát morzsol. Bizony...

— **Robbanás egy laboratóriumban.** *Párisból* jelentik, hogy a *Morlan*-boulevardon a hadügyminiszteriumnak alárendelt kémiai laboratóriumban hatalmas robbanás történt tegnap. A laboratórium igazgatója, mérnöke s egyik szolgálja megsebesült, de nem veszedelmesen. Az explózió okáról a legellenetesebb hírek terjedtek el. A hivatalos jelentés azt mondja, hogy a vasuti kocsik világítására való gázokkal végzett kísérletezés ütött ki balul. Egy kőza hír, amelyet a *Havas-ügynökség* csak föntartással tudat, azt mondja, hogy a robbanás olyan kísérletezés közben történt, amelyet a touloni és bourges explóziók következtében végeztek, hogy megtudják, vajjon a különböző puskaporok érintkezése okozhat-e robbanást. A tegnapi eset tehát a mellett bizonyít, hogy a touloni robbanást sem bűnös kéz okozta, hanem a vegyes fajtájú puskaporok érintkezése. A *Gaulois* viszont azt írja, hogy a laboratóriumban történt robbanás egy újfajta puskaporral végzett kísérletből támadt s ez magyarázza meg a hivatalos körök tartózkodó nyilatkozatát. *Grand*, a laboratórium megsebesült igazgatója azt hiszi, hogy a robbanást nem gonosz szándék idézte el.

Az előkelő hölgyvilág figyelmébe!

A legizlésebb női angol kosztümöket készítik saját műtermükben

SCHNELLER és KOZMA

női angol és férfi szabók
Budapest, „Royal” nagyszálló.

Börtönörök — szoknyában. A nő-emancipáció olyan fa, amelynek ágai közt csodacsebecregebbek is ráják a lombot s addig ráják, addig ráják, míg a fa lekopaszodik s a nagy kérdés elveszi a komolyságát. Az asszonyok már nemcsak trónkövetelők és katedra-követelők, hanem egyáltalában követelők minden tekintetben s a végül az, hogy ha beteljesedett az ideál, hogy mi ringassuk majd a bölesöt s a hivatalból hazatérő feleségeink elé mi találjuk be az ebédet. S aki ellensége annak, hogy az asszonyok a mieinkkel egyenlő jogokat élvezzenek, legokosabban teszi, ha úgy harcol a nők térfoglalása ellen, mint a nagyváradi királyi ügyész ur. Ez a törvénytudó ur ugyanis nemcsak a közpályák ezreit nyitja meg a nők előtt, hanem még a tömlőölt is. Azt mondja, és itt bizonyosan nagyot mosolyog a bajusza alá, hogy ha a nők minden téren jogokat akarnak, hát nem szabad kizárni őket a — börtönöri pályázatokból se. Minek részesüljenek ebben a tisztos prófutban csak katonaviselt férfiak, amikor annyi a kardos asszony... S az ügyész ur annyira komolyan veszi a dolgot, hogy fölterjesztette az ideáját az igazságügyminiszterhez is... Most már csak az a kérdés, hogy tetszik-e a kegyelmes urnak a reform. Ha igen, akkor kedélyes fogházaink lesznek a jövőben. Szólni akar a rab s erre Finom Rózi első osztályu magyar királyi börtönör lekapja a válláról a puskát s agyonlövi a dezentort. Az ügyészek zöld kocsiján hátul nem a sablonos kék nadrágos, sárga ptykés tömlőtartó ül majd, hanem egy piros posztag kunsági menyecske. Vagy az ügyészi irnok ur szivarért akar küldeni egy börtönört s az szegény nem mehet le a trafikba, mert éppen szoptat. Ugyiszint szünetel a szolgálat arra az időre is, míg a börtönör fiaeszkának vagy leánykának ad életet... És csinos, hamiskás bajszkás sikkasztók, börtörök nem sokat töprengenek már ezután a módokon, amikkel idő előtt ki lehet szabadulni a magányból. Egyszerűen udvarolni kezdenek a börtönörök... És hogy föl fog burjánzani az ez idő szerint komor és barátságatlan tömlőökben a szerelem. Virulnak majd az ibolyák, a levegőben mámorító illatok usznak — s a rabok éjszakának idején gitár pengetnek és szerelmes énekeket dalolnak a börtönör ablakai alatt. Ó! — szép világ lesz az. Valami kis formát nyer az a közhely, amit ma mondanak némely romantikus darabokban a szerelmesek, hogy: veled megkapom a gyalyázatba, a tömlőbe is, óh imádot Ypsiloniám... Mert ha beleszeretünk valami csinos kis börtönörbe, a hódítás legegyszerűbb módja lesz az, ha besukatjuk magunkat abba a tömlőbe, amelyikben ő szalgal. Egy kis betéréses lopással célhoz jutunk... Szóval, nem bolondság ez... Csak jönné el mihamarabb az ideje.

Botrány az aténi egyetemen. A Görögországban már régóta letelepedett angol *Merly*-családnak fiai az aténi egyetemen akartak tanulni a nélkül, hogy az ezzel járó szükséges képesítést igazolhatták volna. Az ifjak, akik még csak 14 és 15 évesek voltak, alig tudtak görögül beszélni és mint később megállapították, a nevüket sem tudták görög betűkkel leírni. Volt azonban egy házi tanítójuk, aki az egyetem több tanárával jó barátságban állt. Ez szerzett értségi bizonyítványokat is az ifjú angoloknak, akiket aztán egy nagyon is elnéző tanár párfogása mellett szabályszerűen beírtak. A dologról azonban a diákok tudomást szereztek és ismétlenül tüntettek a nagyon is gyermekes külsejű társaik ellen. Végre az egyetemi tanács is közbevetette magát és az értségi bizonyítványok megvizsgálása után kitünt, hogy azok hamisak. Azelőtt egyszerűen kiutasították volna az angolokat az egyetemről, most azonban az igazságügyminiszter igen erőlyesen dolgozik a reformokon és amikor ez az eset tudomásra jutott, azonnal elrendelte a két angol elfogatását. Elfogatta udvarmestereiket is, valamint az illető tanárt, aki a hamisításra szemet bunt. A további vizsgálat kiderítette, hogy valóságos gyár létezik, amely iparszerűleg űzi a hamis bizonyítványok kiállítását, úgy, hogy valószínűleg még nagyobb tisztogatás várható az aténi egyetemen.

— Izraelita istentisztelet. A pesti izraelita hitközség dohány-utcai templomában a péntek esti istentisztelet 6 órakor kezdődik. Husvét előestéjén, e hó 25-én szombaton az esti ima 1/7 órakor veszi kezdetét.

— Párhuzam. Az Országos közegészségügyi egyesületnek ma volt a közgyűlése és az egyesület érdekében gazdag előnye, Müller Kalmán megint a panasz és elkeseredés hangjait ütötte meg megnyitó beszédében. Panaszkodott az egészségügy terén mutatkozó tévelygés miatt és állításainak igazolására megint párhuzamot vont az ember- és állategészség érdekében történt intézkedések közt.

Jeremiás siralmaiban, ugymond a tudós elnök, több a változatosság, mint a mi egyesületünk elnöki megnyitójában. Nem hányom ezt szemlélve az én tisztelt elődeimnek, de igemis melegség és igazolásom hozom fel magam mellett azokra nézve, amiket ugyanez alkalommal itt mondtam tavaly és amiket mondok ma. Közegészségügyünk pangását már az a körülmény is eléggé bizonyította, ha az idén is csak szőről-szóra a tavaly mondotakat ismételném. De még sajnálhatóbb a mi ügyünkre nézve az, hogy a tavaly mondotak az idén még jogosultabbak, még inkább alkalomszerűek, ami nyilvánvalóan nem onnan van, hogy közegészségügyi viszonyaink tavaly óta lendültek. Sőt ellenkezőlör. A lefolyt évben az állatorvosi akadémiá egyetemi rangot nyert és a földmívelésügyi miniszter elkészítette az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló törvényjavaslatot. Egyiknek is, másiknak is nagy a jelentősége. Mert nem csupán tekintély kérdése az előbbi, hanem mivel a hallgatóktól az egyetemi polgárság egyeböit is megkövetelt minőségű, megköveteli velük együtt az állatorvosi kiképzést az egyesnél, de épp így magát az egész intézményt a többi orvosokkal egyenlő intellektuális színvonalra emeli. Az utóbbi pedig az által, hogy közel 800 államosított állatorvosi állásról intézkedik. E törvényjavaslat elkészült minden peticionálás, kongresszusi határozatok és minden hirli akció, szóval, magunknak az érdekelt köröknek minden mozgató ereje nélkül; államosítjuk az állategészségügyi szolgálatot, tisztán *par la force des choses*; nem egyéb ez, mint az országban elsőrendű fontosságúnak elismert ügy érdekében önként előállott olyan posztulatumnak teljesítése, amiről az emberégségügyre vonatkozólag mi orvosok 25 esztendeje kívánjuk, de *hiába várjuk, hogy jöjjen el az ő országba.* Az állategészségügy haladásának mult évi ez a két főmozanata tehát ismét csak az emberégség hátrányára tünteti elől azt a párhuzamot, amit tavaly ilyenkor e két ügyre nézve itt vontunk.

Beszéde további folyamán buzdította az egyesület tagjait, hogy munkálkodjanak tovább is jókarral a közegészségügy érdekében és tartsák kötelességüknek előkészíteni azt a mindnyájuk által remélt jövőt, amelyben a közegészségügy javulni és fejlődni fog. Nem egy embernek lesz az érdeme, ugymond, amint hogy a mai állapotok sem egyesek bünelül róhatók fel.

A beszéd nagy tetszésben részesült. Aztán dr. Frank Ödön föltárat terjesztette elő jelentését. A jelentésből kitűnik, hogy az egyesületnek 1200 tagja van. Az egyesület sokat és behatóan foglalkozott az iskola-örégségügy, a gyermekhalandóság, a köztisztaság kérdéseivel. Az egyesület vagyona 34.205 frt.

Utoljára Rózsához Aladáról tartott emlékbeszédet dr. Békésy Géza s azután a választásokat ejtették meg. A választmányba bevalasztották Elisher Gyulát, Boleman Istvánt, Wartha Vincét, Gerlőczy Zsigmondot, Tóth Lajost, Gerlőczy Karolyt, Leövey Sandort és Raisz Gedeont. Az iskolaszakosztály elnöke lett: Fináczy Ernő, a közigazgatási szakosztály elnöke Raisz Gedeon. Választmányi tag lett az orvosi szakosztályban Elisher Gyula, a technikai szakosztályban Boleman István és Liebermann Leó, az iskolai szakosztályban Gerlőczy Zsigmond és Juba Adolf, a közigazgatási szakosztályban Gerlőczy Karoly, Hutrya Ferenc és Leövey Sándor.

— Luccheni gyóntatója. Blanchard abbé, a genfi fegyház gyóntatója — mint a *Neues Wiener Tagblatt*nak Genfből jelentik — ma reggel hazaérkezett Bécsből, ahol tudvalevőleg kihallgatáson volt a királynál. Blanchard elmondta a *Tribüne* szerkesztőjének, hogy *Ferenc József* király e hó 16-án igen kegyesen fogadta. *Luccheni* szó sem volt az egész kihallgatáson. Blanchard abbé elmondta a királynak, hogy *Erzsébet* királyné emlékére templomot akar építtetni. A királynak tetszett a terv és megígérte, hogy maga is hozzá fog járulni, hogy megvalósuljon. Az abbé, mielőtt Bécsbe utazott, meglátogatta Lucchenit és megmondta neki, hogy Bécsbe készül, mire Luccheni ezt mondta:

— Ha beszél a császárral, kérje meg, hogy járjon közbe érdekében, hogy ne keljen éveken át börtönben sanylódnóm.

Blanchard természetesen nem ígérte meg közbenjárását.

— A gyógyíthatatlan betegség. Tegnap reggel az Egressy-uton *Mühlbacher* kertésznek a telkén egy fabödében egy férfi találták halva óriási vértócsa közötte. A rendőrség megindította a vizsgálatot s megállapította, hogy az illető saját maga ejtette tesztén a borzasztó sebekeket. Az öngyilkos *Kayler* Ede

königsbergi születésű, 55 éves géplakatos, aki gyógyíthatatlan betegsége miatt felvágta karjain az ütőereket és elvérzett.

— Csak napokig... Lesújtó, megdöbbentő hír érkezett Eindhovenből, a nekünk szomorú nevezetességű ideggyógyintézetből. *Munkácsy*, a gyógyintézet nagy betege, reménytelen állapotban fekszik kórágyn. Az orvosok lemondtak minden reményről és a legrosszabbra is elkészültek. Hír szerint már csak néhány napig bírja ki a hatalmas művész a halál ellen való küzdelmet.

— A bosszu. Nagy botrány színhelye volt ma délelött egy prágai ujság szerkesztőségében. *Benonin*é, a cseh nemzeti színháznak tagját nemrég nagyban ünnepelte a cseh közönség. Egyebek között egy küldöttség írásba foglalva adta neki át szerencsekívánatait. Egy hétfői ujság szerkesztője, *Mathusch* erre azt írta lapjában, hogy *Benonin* maga rendelte meg azt az írást. A megsértett színész nő bepöörölte *Mathusch*ot, de az esküdtsekk tegnap fölmentette a szerkesztőt. Most már beleavatkozott a dolgba a színész nő férje, *Benon* is, aki maga is színész. Ma délelött tizenegy órakor berontott *Mathusch* szerkesztőségébe és a szerkesztőt megbotozta. *Mathusch* a szomszéd szobába menekült, de mire botalt főfegyverkeze visszatért, *Benonin*ak már csak hült helyét találta. A megátámadott szerkesztő bűnvádi följelentést tett a rabíatus színész ellen.

— A legdrágább utazás. Ingyen akart utazni *Veréb* János szendi földmives *Szikszóra* és *Forró-Ecsen* ügyet se vette a vasuti péntárra, felsompolygott a vonatra. Alig hogy megindult a vonat, a kaulauz kérte a jegyét s mikor így kiderült a turpisága, megfenyegette, hogy a legközelebbi állomáson leszállíttatja és még büntetést is kap. A paraszt, hogy a büntetéstől megszabaduljon, egy észrevétlen pillanatban leugrott a robogó vonatról és oly szerencsétlenül zuhant egy kiszáradt patakmederbe, hogy szörnyet halt.

(x) Husvétii tojások és fecskendők Kertész Tódornál.

FŐVÁROS.

(*) **A százmilliós kölcsön.** A 100 millió kölcsön ügyében érdekelt fővárosi pénzüzetek ma értekezletet tartottak és ennek határozataképpen ma értesítették a fővárost, hogy hajlandók nyolc millió forint értékű kötvényt 95/4 forint árfolyammal átvenni és egyuttal megjelölik az átvétel részletes feltételeit. A fővárosi kölcsönbizottsága, mint félhivatalosan jelentik, csak husvét ufán fog dönteni az ajánlat fölött, minthogy a fővárosi finansziális szükséglete június elejéig teljesen fedozve van.

(*) **A bicikli adó.** A főváros csak nemrég hozta be a bicikli-adót s már is több vidéki város követni akarja a példáját. Ma Zágráb városa kérte a tanácsot, hogy küldje meg neki a bicikliadó-szabályrendeletet, mert ott is be akarják hozni.

(*) **Az exlex vége.** A képviselőház az indennitit megszavazta s a fővárosi tanács hirdetésben értesíti az adózó közönséget, hogy a tavalyi adóhátralékot s az idei első negyedévi adót legkésőbb en április elsején okvetlenül fizesse meg. Különbön tiz nap után végrehajtás utján hajtják be.

(*) **Árverés.** A budapesti királyi zálogházak belvárosi intézetében 1898. március havában elzalogosított és az árverés napjáig ki nem váltott, vagy át nem írt tárgyak, nevezetesen a ruhanemtek 1899. április 6-ikán, az észkerekek pedig ugyanazon hó 23-ikán el fognak adni.

SZÍNHÁZ. MŰVÉSZET.

** *Lindh* *Marcella* *Kassán*. Körülbelül egy hét előtt hangversenyzett *Lindh* *Marcella*, a világhírű művésznő *Kassán*, ahol annyira elragadta a közönséget, hogy ez rövid idő múlva ismét hallani kívánta. Amint *Kassáról* jelentik, tegnap volt a *Schalkház* nagy dísztermében *Lindh* *Marcella* második hangversenye, amelyen a mexikói családgy tündöklő művészete a közönséget a lelkesedett valóságos viharára ragadta. Nagyon szép sikert aratott *Dalnoki* *Sándor* is, aki rokonszenves baritonjával több dalt énekelt.

** *Erkel* síremléke. A filharmónikusok hétfői, március 27-iki hangversenyének, melyet az *Erkel* síremlék javára rendeznek a Vigadó nagytermében, következő a műsora: I. *Erkel* *Ferenc* *Bathori* *Mária*

LODEN	Iskola-öltöny	3.50
LODEN	Fiu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	13.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—
LODEN	Havelsok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

LODEN	Sacco vattával bélelve	6.—
LODEN	Szörme-sacco	10.—
LODEN	Vadász-sacco	9.—
LODEN	Vadász-bunda	18.—
LODEN	Kocsis-bunda	20.—
LODEN	Utazó-bunda	35.—
LODEN	Szörme-mencsikoff	40.—
LODEN	Gazdászati bunda	18.—

RENDELJENEK CSAK

a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD
 specialista loden-öltönyökben
 Bécs, IX., *Währingerstrasse* 48.
 Műtűkát és képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

nyitánya. 2. Mozart nagy ária a *Székletés a szerailból* című operából, éneklő *Lejo Lili*. Dirigál *Erkel Sándor*. 3. Beethoven IX. szimfónia. Vezényli *Richter János*. A magánzólamokat éneklők: Sz. *Bárdossy Ilona*, *Semsey Mariska*, *Arányi Dezső* és *Ney Dávid*, a karrészeket pedig a *Belloucs Imre* igazgatása alatt álló *Zenekedvelők* teljes énekkara. A hangverseny előtt vasárnap, 26-ikán délután 3 órakor az összes közreműködőket nyilvános főpróbára lesz a Vigadó nagytermében. Jutnak mindegyik előadásra *Méry Bélánál* (Doroctya-utca 7.) kaphatók.

A Vígyszínház főpróbája. A *Vígyszínházban* ma délelőtt tartották meg *Hennequinnek Helyet a nőnek!* (Place aux femmes!) című francia bohozatából a jelmezes főpróbát. A bohózatról, amely egyik nagyszerű újdonsága volt a párisi *Palais-Royal*-színháznak, a lipóti körúti színháznál is nagy sikert remélnék.

Richter János maradása. *Richter János* minden valószínűség szerint mégis megmarad a bécsi operánál. Egy bécsi újság szerint *Lichtenstein* herceg főudvarmester magának a királynak tett előterjesztést *Richter* fizetésének emelése érdekében. Arra számítanak, hogy *Richter*, aki rövid megmondolási időt kért, ilyen körülmények közt alá fogja írni új szerződését.

A Liliputi hercegnő főpróbája. A *Liliputi hercegnő*-ből, *Márkus Józsefnek* és *Hegyi Bélának* új énekes szimfóniából, pénteken délelőtt tíz óra körül tartják meg a *Magyar Színházban* a főpróbát, mint már említettük, a szerzők kívánságához képest, a nyilvánosság kizárásával, a sajtó meghívott képviselői előtt.

Rostand új darabja. *Edmond Rostand*, a *Cyrano de Bergerac* szerzőjének sokat emlegetett új darabja, e hónap huszonötödikén kerül színpadra *Párisban*, a *Sarah Bernhardt* színházában. A darab meglehetősen különös, mert „háromfelvonásos evangélium”-nak nevezi magát. Címe: *A szamaritánus nő és zené Gabriel Lerne* irt hozzá. A darabot a legfényesebb kiállításban mutatják be s a különösségek iránt érdeklődő Páris lázas kíváncsisággal várja a bemutatót.

Magyar hegedűművész Országában. *Moszkvában* ez idő szerint egy fiatal magyar hegedűművész, *Totis Elza*, arat nagy sikereket önálló hangversenyeivel. A moszkvai újságok a legnagyobb dícsérrel szólnak a fiatal művésznőről, akit buszhangversenyén a moszkvai közönség ezüst babérkoszorúval tisztelt meg. *Totis* kiasszony legközelebb Budapesten is hangversenyezni fog.

Sonnenenthal Amerikában. *Sonnenenthal Adolf*, a bécsi *Dury-színház* hírneves, magyar származású művésze a napokban amerikai vendékkörutra indul. *Sonnenenthal* a nagyobb amerikai német színpadokon fog vendégszerepelni.

Magyar festők Párisban. A közoktatásügyi miniszter pár hónappal ezelőtt a francia fővárosba küldte *Kernstock* Károly fiatal festőművészt, hogy a Louvreben másolja le *Rubens* egyik remekét a budapesti festő-mesteriskola számára. *Kernstock* a kész képpel most érkezett haza. A miniszter megbízásából közelebb *Hegedus László*, a festő-mesteriskola tagja megy Párisba, hogy világhírű műremekekről másolatokat készítsen.

Lortzing operája. *Lortzing* hátrahagyott *Regina* című operája, mint *Berlinből* táviratozzák, tegnapi bemutatás az udvari operában nagy sikert aratót. Az opera tudvalevőleg a német császár kezdeményezésére került színpadra, aki *L'Arronge* német íróval új szövegkönyvet íratott a dalműzshez. Az előadás a császári pár is ott volt s a császár az első felvonás után a szövegírónak a vörös sarsenget adományozta. *Lortzing* különben most nagyon keresett szerzője a berlini közönségnek. Most egyszerre három színházban is adják a darabját s az udvari színházban éppen most készülnek az *üzteltárs* című új darabjára.

Műtárlat Bécsben. Pénteken nyitják meg a bécsi Künstlerhaus nagy nemzetközi kiállítását. A világ összes országainak művészei képviselve lesz ezen a tárlaton. Mint nekünk Bécsből jelentik, a kiállításra csak két magyar festő szerepel: *Horvitz* és *Temple*. Miért csak ketten?

A király legújabb aroképe. Győr vármegye törvényhatósága elhatározta, hogy díszterme számára megfesteti a király aroképet. A megye megbízásából *Stetka Gyula* festőművész most festi a hatalmas állóképet, mely ő felségét a Szent-István-rend díszöltönyében ábrázolja. A képet a megye májusi közgyűlésén fogják ünnepiesen leleplezni.

A szabadkai rendőrség cenzurája. Érdekes kis esetről adnak hírt a szabadkai újságok. Mult szombaton egy helyi szerzőnek, dr. *Csillag* Károlynak, a *Sátán utja* című tíz képből álló dramai költeményét adták elő s a bemutató előadás előtt a szabadkai rendőrség, s darab egyik képét, amely a szocializmust tárgyalja, betiltotta s így nem is került a lámpák elébe. A képen, amelynek *Szocializmus* a címe, a Sátán, aki mint *Madách* tragédiájában Lucifer, végig megy az emberiség különböző korszakain, mint szocialista vándorapostol szerepel s a *Bácskai Hírlap* szerint nagyon tüzes szerepe van.

A rendőrtisztviselők művészestéje. A szonaton utolsó nagy hangversenye zajlott le ma este a Vigadó nagytermében, minden tekintetben méltóan illeszkedve elődeinek fényes sorozatához. Előkelő közönség töltötte meg a roppant termet oly nagy számmal, hogy még a szomszédos termekbe is jutott, a nemes célért áldozó, művészetért lelkesedő közönségből. A műsor összeállítás magas művészi érzékről tanusodik. Kezdődött a *Hubay-Popper*-féle vonós négyes társaság előadásával, amely Mendelssohn *Scherzóját* és *Schubert* egy vonósnégyesét interpretálta művészi tökéletességgel. Majd *Larizza*, az operaház művésze énekelte nagy hatással Lohengrin *Grál-regéjét*, utána meg Sz. *Bárdossy Ilona Donizetti* egy opera-áriájával ragadta tapsokra a közönséget. Azután *Dörsyn-Handel* Berta asszony lépett az emelvényre és elénekelte *Tannhäuserből* *Erzsébet* nagy áriáját, teljes fényében ragyogtatva gyönyörű hangját és azt az előkelő művészetét, amely őt operánk legkiválóbb erői közé avatta. A közönség percekig tapsolta kedvenet, akinek a lelkes tapsokra egy magyar dalt is el kellett még énekelnie. Nagy hatást ért el *Takács Mihály* is dalaival, valamint *Szendy Árpád*, zeneakadémiánk jeles tanára, eljátszván saját szerzeményű rapszodiáját azzal a briliáns technikájával és népszerűségével, amely neki mint zongoraművésznek a külföldön is előkelő nevet biztosított. *Márkus Emilia* következett most, a Nemzeti Színház kitünő művésznője. A mi szeretetreméltó kollegáinknak, *Gergely Istvánnak* *Hugonhoz* irt gyönyörű költeményét, a büséges testvérhöz e mély megnyilatkozását, szavaltta el annyi bensőséggel, annyi érzéssel, hogy a remek költeménynek minden szépségét érvényre juttatta. A szavaltat végeztével valóságos tapsvihár hangzott föl, amely megújult akkor is, amikor a művésznő elszavaltta *Kozma Andor* egyik megkapó költeményét. *Ney Dávid* művészi éneke fejezte be a hangversenyt, amely igen szép jövedelmet nyújtott a rendőrtisztek nyugdíjpótó és segélyező egyesületének.

Az Országos Színészegyesületből. Az Országos Színészegyesületben nehézségek merültek fel az elnöki állás betöltése körül. A megalakult tanács, mint már adtuk róla hírt, *Rátkay László* országos képviselőt, az egyesület eddigi alelnökét választotta meg elnökévé, de *Rátkay* nem fogadhatta el az elnökséget, amit azzal okolt meg, hogy gyakran van távol Budapestről s az ügyek menete olyan elnököt kíván meg, aki folytonosan érintkezésben van az egyesületi irodával. Az elnökség kérdésében tegnap délután az egyesület helyiségében tanácsülés volt, amelyen a *Rátkay* lemondása folytán megüresedett elnöki tisztre majd *Pázmány Dénes*et, majd meg *Ditrői Mór*t választották meg, de személyes okokból egyik se volt hajlandó elfogadni a tisztséget. Erre *Mohár László*t választották meg egyhangulag elnökévé, aki kijelentette, hogy a tisztséget ideiglenesen elvállalja, hogy az ügyek rendes menete fennakadást ne szenvedjen. Ugyanezzel a kijelentéssel fogadták el az alelnöki tiszteket, amelyre megválasztották őket, *Rónaszéki Gusztáv* és dr. *Komor Gyula*. Szóba került az ülésen az új tanácsnak állítólagoson törvényellenes összealkítása, ami ellen *Breznay Géza* vidéki színész felebbezést intézett a belügyminiszterhez. Ezt a felebbezést az iroda igazgatója magán uton fel is küldötte a miniszterhez, de minthogy ezt a felebbezést sem be nem iktatták, sem hivatalos uton nem terjesztették fel, a tanács jogszertű felebbezésnek nem tekintik. Holnapután, pénteken, rendkívüli tanácsülés lesz s addig a tanács vezető fériál az elnökség kérdését végleg rendezni reménylik.

A bécsi opera nyári szünete. A bécsi opera személyzetének egy küldöttsége kérvényt adott be az igazgatósághoz, amelyben azt kéri, hogy az opera nyári szünete július elsejétől szeptember elsejéig tartson. Az udvari intendantura, amelyhez a kérvényt eljuttatták, nem teljesítette az opera személyzetének a kérését, minthogy mind a két udvari színház nem akarja július és augusztus hónapokban zárva tartani.

Külföldi színházak. *Mériban* meghalt *Wittels Gyula*, a német operett-színpad legjobb komikus. Az elhunyt művész tagja volt a berlini *Rezidens Theaternek* s az utóbbi években nem vállalt szerződést, hanem különböző színházaknál vendégszerepelt. Harminckilenc éves korát érte el. — *Greny* operanékes megvált a bécsi operától és a müncheni opera tagjává lett, s hová harmincezer marka évi fizetéssel szerződött.

Gyermekhangverseny. A *Telefon Hírművelő* előzetőinek gyermekei kellemes szórakozásban fogtak részvételni holnap (csütörtökön). *Balassa Jenő*, a *Vígyszínház* művésze, az ő kedves *Basa* bácsijuk ugyanis érdekes hangversenyt rendez a mulatásukra. A programot oly ügyesen állította össze *Basa* bácsi, hogy a kislétkel bizonyára el lesznek ragadtatva. Hallgathatnak meséket, verseket, zenedarabokat és szebbnél szebb nótákat. Közreműködnek: *Rambosky Mariska*, *Váder Laura*, *Basa* bácsi, *Nándy Géza*, *Ney Bernat*, *Odry Zsuzs* és *Zsigmond Mihály*. Kezdeté 6 órakor lesz. Este, hogy a felnőtteknek is meglegyen a maguk szórakozása, az Operaházból a *Ninon* dalmű és a *Prós cipő* ballet előadását, továbbá a *rendes ciatuzenet* közvettli a *Hírművelő*.

Tannhäuser helyett Roland mester.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 22.

A mai színpadok jelentése szerint az *Operaházban* *Tannhäuser*nek, a büntől halvány lovagnak kellett volna halálos szerelmi buba ctenie *Erzsébet*et, a thüringiai fejedelmi leányzó — és a helyett *Roland* mester lötte agyon *Vyet*et.

A *Operaház* igazgatósága erről a műsorváltózásról a következő kommunikét teszi közzé:

Az *Operaházban* ma a *Sedlmair* Zsófia vendégszereplésével hirdett *Tannhäuser* előadása elmaradt, mert a vendégművész, ki a bécsi udvari operaháznál van szerződötve, az ottani igazgatóságtól a déli órákban telefon utján kapott rendelet folytán kénytelen volt hirtelen *Bécsbe* utazni. *Tannhäuser* helyett *Roland* mestert tűzték ki előadásra.

Erről a műsorváltózásról ma sokat beszéltek művészi körökben, ahol *Mahler* igazgatónak ezt a statáriumos eljárását többféleképpen magyarázták. Ismeretes, hogy *Mahler* haragszik a primadonnára, amiért ez nem akart az ő fölszólítása dacára az *Operához* közelebb való lakást bérelni, — azonfelül azt is hiszik egyenemelyek, hogy *Mahler* rossz kedvet gondol vissza a budapesti műintézetre, ahol sok keserűségben volt része. Ugy magyarázták tehát *Mahler* eljárását, mintha ő most egy csapással akarja kellemetlenkedni *Sedlmair* asszonynak is, az *Operának* is...

Az ügy különben ekként áll:

Mahler hétfőig adott szabadságot *Sedlmair* asszonynak, akinek tehát ma már nem volt engedély arra, hogy *Tannhäuserben* *Erzsébet*et énekelje. Csak-hogy *Mahler* figyelemmel kíséri a *Magyar Királyi Operaház* műsorát és ma délelőtt legnagyobb meglepetésére látta a magyar lapokban, hogy *Sedlmair* asszony Budapesten *Erzsébet*et énekel.

Rögtön elküldte a szolgát a művésznőnek a *Cottage*-ben levő lakására, avval a felszólítással, hogy jelenjen meg haladéktalanul a próbán. Csakhogy a szolgának azt mondta a feleség, hogy a művésznő beteg fekszik és nem jelenhetik meg a próbán.

Erre *Mahler* telefonice felszólította *Káldy Gyulát* és megkérdezte tőle, Budapesten van-e *Sedlmair* asszony.

— Igen, — hangzott a felelet, — sőt ma este énekel is...

Mahler erre kijelentette, hogy a legszigorubb fegyelmi eljárást fogja megindítani a művésznő ellen, aki engedelmé nélkül tartózkodik Budapesten. *Káldy* pedig rögtön megüzentette a dolgot *Sedlmair* asszonynak...

De időközben *Káldy* gondolt egyet. Most már ő kéréte *Mahler*t a telefonhoz és hivatkozva a kollegialitásra, kérte engedni meg, hogy *Sedlmair* asszony ma este énekelhesse *Erzsébet* szerepét.

— Semmi kifogásom az ellen, — mondta a telefonba *Mahler*, — de ez nem menti őt fel a következők alól.

Káldy boldog volt, amiért megszabadult a reptóráváltózás kellemetlenségétől és rögtön a szállodába küldött *Sedlmair* asszonnyel...

De már késő volt! A művésznő hanyatt-homlok *Bécsbe* utazott és *Káldy* küldötte már csak üres fészket talált. Ugy került aztán ma este vissza *Tannhäuser* helyett *Roland* mester.

Amint nekünk *Bécsből* jelentik. *Sedlmair* asszony ma este odaérkezett és rögtön jelentkezett az igazgatóságnál. A színházi törvények az ilyen mulasztást szigorú büntetéssel sújtják.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A nő társadalmunkban. *Huttkey* Lipót egri főreáliskolai tanár, egy kiváló műveltségű, nagy tudású és emelkedett szellemű fiatal egri pap A nő társadalmunkban és az Örök Ember című munkára hírdet előfizetést. Esztendőnk során át való elmékedés gyümölcse ez a munka, amely két fő részre szakad. Első főrész: A nő társadalmunkban. A tételt négy szakaszban tárgyalja: I. A vallás és a nő. II. Női hivatás; szellem, tudományosság és a nő. III. A házasság. IV. Az otthon kultúrzete, művészete. Második főrész: Az Örök Ember kily beosztásban; I. A gondolkodásról. II. A lélek értelmi és érzelmi működésének összefüggése. III. Kettős élet. IV. Régi történet, mely minden lélekben mezuulhat. A könyv izlése kiállításban jelen meg, tizenkét ivnyi terjedelemben, halványárga vasta papíron, gyönyörű borítékon aranyonásu címmel, amely főle aranykalás borul. Ára 3 korona, Gottermayer kérésében 5 korona. Megrendelési cím: *Huttkey* Lipót, Eger, Lyceum; vagy bármely könyvesbolt.

Uj német-magyar szótár. A Franklin-Társulat kiadásában megjelent *Simonyi Zsigmond* és *Balassa József* szerkesztésében a német és magyar nyelv szótárának első (német-magyar) része. E szótár teljesen feljeli és feldolgozza mindkét nyelv szókincsének azt a részét, mely a mindennapi használatban szükséges, s nagy gondot fordít arra, hogy az iskolai olvasmányok körében előforduló szavakról is tájékozassa a tanulót. Mint szótáriródmunk legújabb terméke, elhagyja a nyelvújításnak száz meg száz mondvascsinált és halvaszületett szavait, másrészt meg felveszi az utolsó évtizedek találmányainak, intézményeinek, divatainak nevét, mint például ívlampa, izzófény, átszálló jegy, körkép, bérharc, pályaház stb. A németszavak közé is felvették az újabb német nyelvtiszítás termékeit, valamint az osztrák németiség közönségesebb szavait is. E szótár nagy gondot fordít arra, hogy használója ne csak a szavak magyar jelentését ismerje meg, hanem hogy tájékozassa őt a német nyelvtan legnehezebb kérdéseiben is. Minden egyes szó mellett közli a szokottól eltérő alakokat s utbaigazítást ad a szó használatára nézve a mondatban. Megjelöli a német szavak hangsúlyját és szükség esetén a kiejtést is. Igen nagy gondot fordít a német és magyar nyelv szólására s ebben jóval felülmúlja eddigi szótárainkat. A szótár ára füzve 3 forint, felbörkötésben 4 forint. Megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

SPORT.

Nemzetközi sakkverseny Londonban. Az idei nemzetközi sakkverseny Londonban lesz. A végleges programot a napokban becsatolták ki és ezzel eloszlaták minden kétséget, hogy lesz-e sakkverseny? Mióta egyre magasabb jutalmakkal kötik össze a sakkversenyeket, nem alaptalan ez a kérdés. Az összegnek folytonos növekedésében pedig a kornak nagy arányokra való törekvése jelentkezik. A londoni versenyen, miként a bécsein, minden résztvevő a saját partnerével két játékot játszik. De lényegesen különbözik a londoni sakkverseny az eddigiekétől, a mennyiben hogy nem minden mester vehet benne részt, csak az, aki a bizottságtól meghívót kap. Vagy 16-18 mestert fognak meghívni, többnyire azokat, akik az utóbbi években tartott nemzetközi sakkversenyekben díjakat nyertek: Laskert, dr. Tarrast, Pillsburyt, Steinczot, Janovszkit, Burnt, Schlechtert. Ezen, a nagymesterek versenyén kívül lesz másik verseny is, amelyre bárki jelentkezhetik. Ezen párok csak egy-egy játékot játszanak. Az első verseny kilenc díja: 250, 165, 100, 80, 65, 50, 40, 30 és 20 sterling. Az első három díj nyertesei 2 sterling, a többieké 1-1 sterling bánatdíjat kötelesek lefizetni. A játék tartama 5 nap hetenkint, déli 12-től délután 4 $\frac{1}{2}$ és délután 6 $\frac{1}{2}$ -10 $\frac{1}{2}$ órák között. A kisebb verseny díjai is felülmúlják a német sakkszövetség díjait és 70, 50, 30, 20, 15, 10 és 5 sterlingre rughnak. A belépés díja 2 sterling. A versenyek május 30-án kezdődnek.

Uj osónakház. A Magyar Atlétikai Klub csónakháza legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésében nagyjelentőségű határozatot hozott. Kimondotta ugyanis a közgyűlés *Martin* igazgatóhelyettes indítványára, hogy mostani telepen, a Császárfürdő előtti parton *állandó parti házat épít*. Az új házban, amely a tagoknak a legnagyobb kényelmet fogja nyújtani, lesz egy hatalmas terem mulatságok tartására, lesznek öltözők, hálószobák a treniőrs csapatok számára s terras a Dunára. A közvetlenül a Duna partján épülő klubházat pompás park veszi majd körül, amelyben teniszpályák is lesznek. A közgyűlés a határozat végrehajtására öttagú házőrtő bizottságot küldött ki, amely már érintkezésbe lépett a vállalkozókkal, úgy hogy a ház július végére már elkészülhet. Hogy a házépítés eszméje milyen szerencsés volt, mutatja az a körülmény is, hogy mire a határozatnak híre ment, azonnal harminc új alapítótag jelentkezett, köztük gróf *Sáchenyi* Imre és dr. *Krasznay* Ferenc, a M. A. C. alelnöke is. A közgyűlés napirendjén a házépítés mellett az I. jegyző választása is szerepelt. Ez megejtetvén, egyhangulag *P. Magyar* Elek lett a csónakház I. jegyzője.

A magyar uszó-egyesület atlétikai osztálya által március 26-án és április 3-án délután fél 4 órákor tartandó mezei (cross country) versenyek feltételei a következők:

Táv: kb. 10 kilométer. A versenyek színhelye *Rákospalotán* túl a fővároszágat mellett elterülő mezősgé.

Általános feltételek: A versenyben indulhat minden hazai sportfoglyat amatőr-tagja, egyetlenként tetszés szerinti számú főtávol, azonban csak az első öt számított közülük díjazásra. Indulhat egyes futó is, ha közülük díjazásra számít. *Díjazás: A győztes* csapatnak 5 ezüst érem, II.-III. csapatnak bronzérem, ha 3, illetve 4 csapat indul. *Külön díjazás: Elsőnek* nagy ezüst érem.

Az április 3-án tartandó verseny még külön titkos handicappal van összekötve, melyben az előnyök időben adnak. Győztes, kinek beérkezési idejéből levonva az előnyt, legjobban időt ér. *Díjazás: elsőnek* nagy ezüst, másodiknak ezüst, harmadik és negyediknek bronz érem. *Tét: 2 korona* fejenként. M. U. E. tagjainak 50 fillér. Ne-

vezések március 24. Utóve 29-ének esti 8 órájáig *Füzesséry* Árpád titkárhoz: VI. Nagymező-utca 5. sz. alá küldendők. Egyletek csak egyenlő dresszben indulhatnak s ez a nevezésben bejelentendő.

TÖRVÉNYSZÉK.

Bírószági kinevezések. A király Mennyei László debreceni ítélőtáblai elnöki titkár a debreceni ítélőtáblához bírónak, dr. *Kail Antal* kassai ítélőtáblai tanácsjegyző albirót a gálzseői járásbíróvához járásbíróvá, dr. *Ákóntz János* kolozsvári ítélőtáblai tanácsjegyző albirót a déési törvényszékhez bírónak, *Pogonyi* Nándor zala-egerszegi törvényszéki jegyzőt az aradi, *Bálint József* dettali járásbíróvá, valamint *Grecsek Ede*, a temesvári ítélőtáblához berendelt bírósági jegyzőt a panosvai törvényszékhez, végül *Sinay Károly* zombori törvényszéki jegyzőt a kulai és dr. *Bolla Árpád*, a pozsonyi ítélőtáblához berendelt bírósági jegyzőt a galántai járásbíróvához albiróvá nevezték ki.

A kassai bírósággal szemben. A kassai ügyvédi kamara tegnap tartott évi közgyűlésén elhatározta, hogy az igazságügyminiszterhez fölterjesztést intéz a végett, hogy a képviselőválasztások fölött ne a kuria, hanem a közigazgatási bíróság bíraskodjék.

Sima Ferenc pörel. *Sima Ferenc* országgyűlési képviselőnek három ügyét tárgyalta ma egész nap a szegedi törvényszék. *Szatmári* Ede szentesi ügyvéd *Simát* vágalalmazással vádolta, mivel *Sima* azt állította róla, hogy diplomája hamisított. *Ez* ügyet a törvényszék *Sima* kérelmére elnapolta. *Csathó* Zsigmond esztergomi alispán, *Hergláz* István dorozsmai főszolgabíró és *Sidghy* szoligabíró *Simát* nyilvános- és magánbecsületéért vádolták. A törvényszék *Simát* csak *Csathó* alispán ellen elkövetett magánbecsületéért vétségében marasztalta el és 100 forint pénzbüntetéssel sújtotta, *Hergláz* és *Sidghy* ellen nyilvános becületéért vádja alól felmentette. Az ítéletet este 7 órakor hirdették ki. *Sima* az ítéletben megnyugodott, az ügyész fellebbezett.

A kaposztásmezei telkek. A főváros kisajátítási pört indított gróf *Károlyi* Sándor ellen a kaposztásmezei vízmű kiépítésének céljaira használt földterületért. A főváros mindössze 800.000 forintot ajánlott fel a harmadfél millió értékelt ingatlanért, ezt az összeget azonban gróf *Károlyi* Sándor nem fogadta el. Erre aztán megindult a pör s nemcsak gróf *Károlyi* Sándor, hanem *Ujpest* és *Rákospalota* községét is támasztottak követelést a főváros ellen. Az első bíróság gróf *Károlyi* Sándornak 464.539 forint 46 krajcárt ítelt, *Ujpest*et elutasította követeléseivel, *Rákospalotának* pedig 12.000 forintot ítelt meg. Felelkezés folytán a tábla elé került az ügy, ahol ma tárgyalták a bonyodalmas kisajátítási pört, de ítéletre csak holnap kerül az ügy.

Ismeretlen tartozókódású "takarékpénztár." Két nagy-kikindai lakos, *Terzén* Péra és *Terzén* Káta 66 forint erejéig bepereltek egy takarékpénztárt, mely a *Hatzfelder Pál* Sparkassa címet viseli, de a melynek létezési helyét a bíróságnak kikutatni nem állott módjában úgy, hogy hirdetményben volt kénytelen felhívni a takarékpénztárt, hogy ügyének védelméről köllőleg intézkedjék. Most, amikor a vidéki takarékpénztárakra rájár a rud, az ember szinte hajlandó elhinni, hogy az egész takarékpénztár, amely a közlányban ismeretlen tartozókódású alperesként szerepel, nyomtalanul odébb állott. A nagy-kikindai járásbírósg különben április 16-7-ikére tüzte ki a tárgyalást.

Magyar sterlinggyár.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, március 22.

Nemzetközi alapon indult meg az a szövetkezés, amely magyar földön gyártott angol sterlingeket. Amolyan kávéházi ismerősök voltak *Schwalbe* Lipót budapesti építési rajzoló és *Manquette* Antal belgiumi származású kémikografus. Itt ismerkedtek meg Budapesten és a sok együtt átvirrasztott éjszaka egyikén valamelyikük fejéből kipattant a gondolat, hogy jó lenne könnyű szerrel pénzt szerezni. Meg is egyeztek a legkönnyebb módban: a pénzgyártásban. Elhatározták, hogy tíz font sterlinges angol bankjegyeket készítenek és külföldön értékesítik. Béréket tehát egyik fényképezési műtermet s csakhamar elkészült a klisé, majd nemsokára negyvennyolc utánzat is. Ebből *Manquette* 28 darabot elvitt Troppaubá, hogy osztrák pénzró váltsa. A bank pénztárosa azonban gyanusnak találta a pénzt és megtagadta a beváltást. *Manquette* erre a szomszédos bankba ment, ahová azonban már elutott a hamis pénz híre s *Manquette* letartóztaták. Váltás közben kiderült, hogy bűntársai is vannak s a troppaui rendőrség táviratoztattott vele Budapestre *Józi* 1000 cím alatt *poste restante*. Ugyanakkor értesítették a budapesti rendőrséget is, hogy tartóztassák le, aki a táviratért jelentkezik. El is fogták tehát — *Schwalbe* Lipótot s vele együtt *Jobsch* Jozefint, egy csinos, szőke leányt, aki nála lakott. *Manquette* is

elhozta Troppauból s mindhármuk ellen megindult a vizsgálat. Közben kiderült, hogy *Jobsch* Jozefin igen kalandos életű hölgy. Berlinben is följelentették többben, akiktől szerelmi ígéretekkel sok ezer márkát csalt ki. A berlini törvényszék kérte is a kiadatását, de megtagadták, mert magyar honos s mert a magyar büntetőjog szerint nem család, amivel a szép Jozefint Berlinben vádolták. Még az is kitudt, hogy a lánynak nincs része a pénzhamisításban s így szabadon is bocsátották.

Ma került tárgyalásra a sterlinghamisító ügye. A vádhatóságot dr. *Gál* Endre alügyész képviselte. *Schwalbét* dr. *Fried* Vilmos, *Manquette* dr. *Sós* Ernő védte. Mindkét vádlott intelligens, fiatal ember. Egyrésze vallanak. *Schwalbe* mindent *Manquette* hátrít, ez pedig erőlti, hogy *Schwalbe* is tudott a hamisításról. Különösen *Schwalbe* kihallgatása volt érdekes, aki intim részleteket mondott el elszörségi utazásairól, amelyekben *Jobsch* Jozefin is kísérte. Bejárták az ismeretebb fürdőket, majd Montecarióba utaztak, ahol állítólag 10.000 forintot nyert a roulettón.

Ennek (*Schwalbe*hoz): Ott tanulmányozta az angol pénzeket, ugy-e?

— Nem. Családi házakat akartam építeni. Ujra Magyarországra jöttem, Budapestre, itt találkoztam *Manquette*tel. Beszélgetés közben rátért arra, hogy Amerikában üzletszerűleg pénzt is hamisítanak. Kérdezte tőlem, volna-e kedvem a hamisításra pénzt adni. Én azonban tréfának vettem a dolgot s ajánlatára nem rekkeltam. Kévsé idő múlva a vasutnál találkoztunk, én Karlsbadba utaztam, ő itt is szölt, van-e már pénzem? Aztán felajánlotta nekem budapesti lakását, arra az esetre, ha visszajönnék. Visszajöttem, a Royal-kávéházban láttam *Manquette*tel. Itt sok abszintet ittam, nem tudom, mi történt velem. Csak másnap utatott *Manquette* egy kötelezvényt, amelyben én köteleztem magamat, hogy a hamisításra pénzt adok. Fenyegtetődött, ha nem adok pénzt, feljelent a rendőrségnél; *Jobsch* Jozefint is, akiről megtudta, hogy Berlinbe család miatt üldöztek. Megjéletem *Jobsch* Jozefin miatt, akit nagyon szeretek. Adtam is *Manquette*nek 400 forintot.

— Járt magam a műterembe?

— Igen, de én nem csináltam semmit, mert csak rövid ideig voltam ott.

— Sokat csinált *Manquette*?

— Nem tudom, azt hiszem, hogy csak az utóbbi időben készített nagyobb mennyiséget.

— Megígerte ön, hogy forgalomba hozza a hamisítványokat?

— Ezt már korábban megtettem, mert kényszerített rá.

— Troppauból érintkeztek önök egymással?

— *Manquette* sürgönyözött nekem Troppauból *Józi* névre.

— Mennyi pénzt vitt *Manquette* Troppaubá?

— 30 darabot.

— Tudja, mi az értéke egy bankjegynek?

— Tudom, 120 forint.

— A fényképező gép hol maradt?

— Eladtam *Manquette*nek.

— Mit találtak a maguk lakásán a rendőrök?

— Lemezeket és borbéretet.

— Nem ígért *Manquette* önnek pénzt, ha értékesíti a hamisítványokat?

— Nem! nem is kellett, mert volt pénzem. S ha elfogyott volna, atyamtól biztosan kaphattam annyit, amennyit kértem.

— A rendőrségnél másképp vallott.

— Igen. Én elmondtam *Bérczy* kapitánynak így, de becsületsszavára ígérte, ha megmondom, hogy önként adtam a pénzt, akkor majd kibocsátanak, szabadon védekezhetem, *Jobsch* Jozefint is szabadon bocsátja. Én előbb nem akartam *Bérczy* kívánsága szerint vallani, de *Jobsch* Jozefint becukkatta 50-60 piszok asszony közé, ahol egy ágy sem volt. Mikor ezt megtudtam, késégre voltam esve s hogy mennyi asszonyom során nyihitsék, vallattam úgy azt, ami a rendőrségnél felvett jegyzőkönyvben meg van írva.

Dr. *Bakonyi* előlk erre felolvasta a vallomást, melyben *Schwalbe* elmondta, hogy mindössze 20-25 darab hamisítványt készítettek együtt.

Manquette persze mindent épp ellenkezőleg vallott. Sőt dr. *Fried* Vilmos védő kérdésére azt is elmondta, hogy *Schwalbe* segített a hamisításnál — vizet hordani. Ezután a két hamisító szembesítették egymással. *Schwalbe* idegesen mondta társának szemébe, hogy *Jobsch* Jozefin leleplezésével fenyegette, ha nem ad pénzt a hamisításra. Csendes, nyugodt hangon felelt *Manquette*:

— Nem igaz. Hiszen én azt a hölgyet nem is ismertem.

Azután sorba tagadta *Schwalbe* összes állításait, hogy ő kötelezvényt nem íratott vele alá s a hamisítás tervét ő pendítette meg először. Egyik a másikra akarja tolni, hogy kieszelte a bűnös tervet, csak azt vállalta be *Manquette*, hogy a hamisítványokat ő készítette.

Néhány tanu kihallgatása után *Gál* alügyész *Manquette*et pénzhamisítással, *Schwalbét* pénzhamisításban való bűnrészességgel vádolta. *Manquette* védője, dr. *Sós* Ernő azt viatta, hogy a pénzhamisítás nem volt teljesen befejezett, mert a hamisítványok nem alkalmasak a közönség megtevésére. Kart nem okoztak a hamisítványok. Dr. *Fried* Vilmos *Schwalbe* védelmében érvényesített nyomós enyhítő érveket és felmentést kért.

A törvényszék felőrai tanácskozás után Schwalbet pénzhamisításban való bűnrészeségért 2 évi fegyházra, Manouettet pedig pénzhamisítás bűntette miatt 3 évi fegyházra és Magyarországból való kiállításra ítélte. Mindkét vádlottnak 4 hónapot a vizsgálói fogságából beszámították büntetésébe. A védők és az ügyész feleltek.

TÁVIRATOK

Cecil Rhodes és II. Vilmos.

Páris, március 22. A Matinnak a következő részleteket jelentik Rhodes Cecil berlini utazásáról: Rhodesnek Vilmos császárnál való kihallgatása háromnegyed óráig tartott. Mikor Rhodes a kihallgatóterembe lépett, az asztalon már ki volt terítve Afrika térképe. A császár keveset beszélt, folytonosan Rhodesre szőgte szemét s figyelmesen hallgatta fejtegetését, közben-közben a térképre nézett, mintha annak segítségével akarná ellenőrizni Rhodes szavait. Egyetlen egyszer sem szakította félbe, csak néha bólintogat a fejével s mondott susogva igent annak jelölül, hogy a délafrikai államférfiúknak minden szavára pontosan figyel. A császár csak egyszer céltzott az 1896-iki johannesburgi eseményekre s ezt mondta: — Nem tudtam, hogy annyi angol család fia van Jameson csapatában.

A kihallgatás végén a császár ezekkel a szavakkal bucsuzott el Rhodestól:

— Igazán sajnálom, hogy ünnel már előbb nem ismerkedtem meg.

A császár arról biztosította Rhodest, hogy tervei megvalósításában Németország nem fogja megzavarni. Vilmos császár az angol nagykövet ebédjén is sokáig beszélgetett Rhodessal, kinek délafrikai vállalataihoz szerencsét kívánt.

London, március 22. A mai lapok — nyilván Cecil Rhodes információi alapján — azt írják, hogy Vilmos császár mély benyomást tett Rhodesra, aki úgy találta, hogy a császár és ő nézetei között semmi különbség sincs. A császár meg is ígérte, hogy elő fogja mozdítani Afrika gazdasági erőjének kiaknázását. Rhodes úgy nyilatkozott, hogy II. Vilmos császár kitűnő üzletember.

A revizió.

Páris, március 22. Pasques vizsgálóbíró ma délután utoljára hallgatta ki Dérouté és Habert képviselőket és még ma megírja jelentését, amelyet holnap átnyújt az államügyészségnek. Még nem tudják, milyen bíróság elé állítják a két képviselőt.

Páris, március 22. A képviselőház mai ülésén Lasies interpellálni kívánt a miatt, hogy a kormány tulságos türelmet tanúsít bizonyos külföldi képviselők üzemével szemben, akik a Dreyfus-ügy örve alatt megzavarni igyekeznek azt a jó viszonyt, amelyben Franciaország a vele barátságban élő és vele szövetkezett hatalmakkal áll.

Dupuy miniszterelnök azt mondja, hogy ha tehetné, arra kérné a Házat, hogy utasítsa vissza ezt az interpellációt. Az interpellációnak egy hónapra való elhalasztását kéri, de nem hagyhatja szó nélkül azt az esetet, melyre az interpelláló céltzott. Az említett dolgokat a szóban levő egyéniség lojalis felhőborodással megcáfolta és méltó megvételrel visszautasította. (Tetszés.) A miniszterelnök csak tiltakozhatik az ily eljárás ellen, amely meggyalázza a sajtót, melynek egészen más a hivatása és csorbát üt Franciaország igazságérzetének és vendégszeretetének hírnevét. (Tetszés.) Az érintett ügygel összekötésbe hozott személyiségnek joga van Franciaország rokonszenvére, mert hosszú időn át képviselt itt egy szövetegyes nemzetet és senki sem felelheti el ezt a szolgálatot, amelyet Franciaországnak tett. (Helyeslés.)

Lasies kijelenti, hogy a miniszterelnöknek epp oly világos, mint erélyes nyilatkozatával szemben visszavonja interpellációját.

Erre a Ház áttért a költségvetés folytatódó tárgyalására.

Pelletan elállott attól a szándékától, hogy az előadói tisztről lemondjon.

A karlista veszedelem.

Madrid, március 22. Kormánykörökben tagadják, hogy a karlisták fegyvert szállítottak volna Spanyolországba. A karlista képviselőket gyűlést tartottak, hogy tudomásul vegyék Don Carlos utasításait.

Olaszország Kínában.

Róma, március 22. Umberto király ma kihallgatáson fogadta a kínai követet, aki este visszautazik Londonba. Salvatore Raggi haladéktalanul Pekingbe utazik, ahova negyven-ötven nap múlva érkezik meg s újra megkezdi a tárgyalást Kínával. A kérdés megoldása csak körülbelül két hónap múlva várható.

Róma, március 22. Grenet tengernagy szombaton indul Kínába a Stromboli hadihajón.

A békekonferencia.

Hága, március 22. A leszerelő értekezletnek kongresszus-jellege lesz. Németország képviselőjéül eddig csak báró Marschall konstantinápolyi német nagykövetet emlegettek, újabbán azonban Balow külügyminisztert és Bismarck Herbertet is emlegetik.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 22. A bécsi tőzsdekamara mai teljes ülésén elhatározta, hogy a magyar vasút-forgalmi részvénytársaság kérvényét a társaság teljesen befizetett részvényeinek a bécsi árfolyamjegyzékben való jegyzése tárgyában pártolólaj terjeszti a pénzügyminiszter elé.

Berlin, március 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Négyeszázelem magyar aranyjárdék 100.30. Magyar koronajárdék 97.60. Osztrák hitelrészvény 230.40. Osztrák-magyar államvasút 154.50. Déli vasút 29.50. Északnyugati vasút ——. Elbaválgyi vasút ——. Orosz bankjegyek készpénz ——. Buschtiebradi ——. Orosz bankjegy ——. (Ultimo.) Lombard ——.

Frankfurt, március 22. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 230.50. Osztrák-magyar államvasút 154.80. Déli vasút 29.20. Magyar aranyjárdék ——. Magyar koronajárdék ——. Osztrák aranyjárdék ——. Osztrák ezüstjárdék ——. Osztrák piarjárdék ——. Bécsi bankgyűléslet ——. Alpesi bányarészvény ——. Olasz járdék 95.10. Diskontó-bank ——. Laura-kohó ——. Harpeni ——.

Chicago, március 22. Buza márciusra 69%. Tengeri májusra 35%.

New York, március 22. Liszt helyben 2.85. Buza márciusra 81%. májusra 74%. júliusra 73%. Tengeri májusra 40%.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Mag

vakat vásároljanak HALDEK magnagykereskedésében, József főherceg 6. és kir. fenszékének udvari szállítójánál, Budapest, Károly-kört 9.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Há előzetes. Walkán. 1. Feltéve, hogy az erdőbirtokot külön telekkönyvben s a volt urbéri tulajdonosok névszerinti feltüntetésével vették fel az átírdomításhoz, feltéve továbbá, hogy a község és a volt urbéreszek erre vonatkozólag megállapított erdőgazdasági üzemterv keretén belül kívánja a megvett erdőszt használni, semmiféle jóváhagyásra nem szorult. Minden más esetben a földművelési miniszter 1890. évi 28.589. számú körrendeletében, illetőleg ahhoz mellékelte 1890. évi 20.326. számú igazságügyi miniszteri rendeletben megszabott eljárás és jóváhagyás szükséges. 2. Ha tehát a külön használatra külön üzemtervet csináltak, erre ugyan nem volna kitéles, de megkönnyíti a jóváhagyás kiészakülését. A meg nem vett erők üzemtervének átalakítására nem kötelezhető, ha csak magát a szerződésben erre nem kötelezte. 3. Az erdőgazdasági üzemtervek díjazásának kiszámítását föllelheti a földművelési miniszter 1882. november 24-én 47.806. szám alatt költ erre vonatkozó rendeletében. A legkülönbözőbb előfeltételektől függő kiszámítási módot e rovat szük keretében nem közölhetjük. 4. A szerződés szövegének ismerete nélkül nem állapítható meg. Általánosságban annyit mondhatunk, hogy amennyiben valóságos kárt kimutatni tud, annak megtérítését követelheti, ha csak a kockázatot kifejezetten nem vállalta magára, avagy a szerződés hatálya nincs a jóváhagyástól függővé téve. 5. A jóváhagyást megtagadjatják, ha a szerződés az országos érdeket sérti. 6. A cím megfelel.

Dr. E. M. Ungvár. Oly nagyfontosságú és egész állami életünkre kiható reformnak létesítése, mint a közigazgatás államosítása, természetesen a politikai viszonyok alakulásától függ. Jóllehet a beosztásokon tehát nagyon bízok, de meglehet, hogy a közigazgatási reformjavaslatok egy része és ezek közt a közegészségügy államosítása még ebben az országgyűlésben (1901-ig) létrejön. 2. A képviselőház hétfőn megkezdi a költségvetés tárgyalását; talán már néhány nappal azután megindul a belügyi vita s az új belügyminiszter bizonyára érteneti fogja exorzéjában az említett kérdéseket is. Szíveskedjek tehát addig türelmem lenni annyival is inkább, mert a mi választunk e kérdésekre nézve most csak találatas lehet. 3. A kész tervezetet méltóztatsek Pfeiffer Nandor könyvkereskedésében (Kossuth-Lajos-utca) megrendelni. Onnan mindegyestre valaszolni fognak.

A. J. Budapest. Szíves örömet kimerítő tanácsot adnak, ha ismernék kedves leánya iskolai képzettségét. Mint énekiskola is kétségtelenül a legkitűnőbb a zenekadémiá énekesztagja, de ott éppon, mert nem számít jövedelemre, szigorubb mértéket alkalmaznak, mint más hasonló hivatású intézetben, aztán megkövetelik a jó hang mellett a zene elemi részének ismeretét. A hangjegyek irását, olvasását és

a zongorajátékot. Kitűnő intézet a zenekedvelők egyesületének iskolája is (Bálvány-utca), de van még egész sereg magán-énekeskóla és ha kedves leánya csakugyan kiváló tehetséget és kedvet érez a művészi pályára, ott is elérheti célját.

Bull. Kolozsvár. A John Bull körülbelül olyan neve az angoloknak, mint Uncle Sam az amerikaiak, Deutscher Michel a németnek, Magyar Miska a magyaroknak. John Bull magyarul Bika János. Származik pedig ez az elnevezés Arbuthnot XVIII. századbéli írónak egy politikai satírájából, amelynek két főszereplője Nic Frog (béka) és John Bull (bika). Az előbbi jelenti a mocsaras Hollandia népét, az utóbbi az erős angolt. A satíra Ezópusnak A béka és az ökor című meséjéből indul ki, és kicsufolja a fölfuvalkodott hollandust, aki le akarja pipálni az angolt, amíg csak meg nem pukkan belé, mint a mesélő béka.

K. M. Erdő-Szt.-György. 1. A rangsor különböző osztályaiba például tartoznak: I. miniszter-elnök; II. miniszterek, állami szankcionőrök, kuria és közigazgatási bíróság elnöke; III. államtitkárok, főmei kormányzó, állami szankcionőrök, közigazgatási bíróság alelnöke, kuria másodelnöke; IV. kuria és közigazgatási bíróság tanácselnökei, királyi tábla elnöke, korona-ügyész; V. miniszteri tanácsos, rendőrfőkapitány, kuria, közigazgatási bíróság tanácselölkei, királyi tábla tanács-elölke, főügyész, muzeumi és kincstári jogügyi igazgató; VI. osztálytanácsos, kuriahoz beosztott és kir. tábla bíró, főügyési helyettes, törvényszéki elölke, tankörletli főigazgató, tanfelügyelő, pénzügyi és fővámigazgató, pénzügyi főtanácsos; VII. miniszteri titkár, törvényszéki bíró, járásbíró, királyi ügyész, fejezteleni igazgató; VIII. miniszteri segédtitkár, segédhivatali igazgató, királyi tanácsjegyző, törvényszéki bíró, járásbíró, királyi ügyész; IX. miniszteri fogalmazó, királyi tábla fogalmazó, aljárásbíró, alügyész, telekkönyvvezető, gimnáziumi, reáliskolai és tanítóképző intézeti tanárok, adó- és sótanács, pénzügyi bírtos; X. miniszteri segédfogalmazó, pénzügyi fogalmazó, jegyző, törvényszéki irodajegyző, foghízelőhelyölke, polgári és felső nép- és leányiskolai tanító; XI. irodatiszt, írónok, aljegyző, segédtanító, adó-, posta- és táviratsegédjelt. 2. Tessék csak beküldeni, ha lapunknak megfelel, akad majd, aki kívánságához képest nyomas alá rendezi.

Régi előzetes. Voltaképpen az anyakönyvvezetőhöz násznép nélkül, két tanuval szoktak menni, azért annak hivatalában a vőfélynek szerepe nem lehet. Odáig, aztán pedig onnan távozóban a templomig a régi, szokásos sort tartják. Az asztalfőn az új pár, a többiek a konvencionális elhelyezés szerint ülnek, mint máskor. A pohárköszöntőket a vőfély néhány szóban megköszönheti.

R. J. Mironica. A család legidősebb tagja gróf Jankovics László, Zalavármegye főispánja, lakik Zala-Egerszegben. Tudakozódtunk a közkutatási miniszteriumban, de ott sem tudják a feltételeket. Tessék levélben közvetlenül az akadémia parancsnokához fordulni.

Ujpesti előzetes. Azon lehet vitakozni, vajjon köteles-e már ön 10 óra előtt a felmondott lakása bárkit is beengedni, de az bizonyos, hogy illetenség már oly korán lakást keresni és alkalmatlanokni idegen házban. Egyébként a háziurnak is az az érdeke, hogy a lakáskereső rendben találja a kisdó lakást, tehát a házmaster egyenesen a háztulajdonos érdekei ellen vét, amikor telen mar 9 órakor fővezeti az embereket idegen családokhoz.

S. M. Szabadka. A tanfolyam arva való, hogy a vizsgálat kiállítását megkönnyítse; ha tehát képességet érez magában arra, hogy magántanulással készsüljön el a vizsgára, nincs szüksége a tanfolyamra, amely a katonai hatóság előtt teendő vizsgálat alól nem ment fel.

W. E. Joghallgató. 1. Maga a kormány adja ki az ugynevezett döntvénytarában s e döntvények az ítelet után azonnal közölötnek a hivatalos Igazságügyi Közönyben, amelynek megjelenési ideje nincsen megszabva. 2. Főlvételi vizsgát kell tennie. A Mészáros-pályázatra vonatkozó kérdésére Abrányi Emil kollégánk fog valaszolni.

Lövölde-téri olvasó. Igen, a kurzusra három reáliskolai bizonyítvány alapján is felveszik. Ha az önkéntesi vizsgálat alapján egyéves-önkéntesi szolgálatra felveszik s a tiszti vizsgát letette, mihelyt a sor rákerül, kinevezik tartalékos tisztó. Ez a kinevezés azonban önmagában semmiféle állami szolgálatra nem képesít, nevezetesen nem pótolja az érettségi bizonyítvány hiányát sem.

M. F. Hogyha az a fiatal ember azt az ártalan és kedves jelzőt használta, akkor valószínű, hogy nem futólagosan ösmeri őnt. És ha azt mondanék is, hogy nem illik annak a jelzőnek a használata, azért önnök mégis sokszor fogja mondani és ön is szívesen (sőt mindig szívesebben) fogja hallani. Az írása — grafologusunk szerint — azt mutatja, hogy ön ábrándos arcú, kissé durcás, de azért jó kedélyű kisasszony, akire az a jelző majdnem ráillik.

S. Sz. Czema. A sorozás alkalmával a bizottságnak nyújtata át, avagy beküldheti előre ahhoz a hadkiegészítő-kerületi parancsnokhoz, amelynek kerületében állítás alá kerül. A mellékletek ugyanazok, amelyek az első két alkalommal s attól függnek, hogy milyen alapon tört igent a kedvezményre.

KÜLÖNFÉLEK.

Csemegi.

Megakad a szemem s az elmém egy lapon,
Amint a büntető törvényt lapozgatom.
... E bűnök — így szól — ha bebizonyítva már,
Ugy, hogy ahhoz kétegy útát sem talál,
A büntetése, a törvény szerint: — „halál!”

És erre ajkamon e pár szó feldagad:
A bűnt a vádlatra rá bizonyíthatod,
De bebizonyította-e valaki azt már,
Ugy hogy ahhoz kétegy útát sem talál.
Hogy egyáltalában büntetés a — halál? —

Szólj tehát, bölcs tudós, most hantolt új halott,
Eddig Te sem tudtad, de ma tán tudhatod.

Szabó Miklós.

Rózsák az éjszakában.

— Pierre Louys gyűjteményéből. —

Allig borul az ég az éjszaka, a világ a miénk és az isteneké. A mezőkről a forrásokhoz megyünk, a sűrű erdőből a cserjékre, ahová meztelen lábunk vezet.

A kis csillagok eléggé ragyognak az olyan kis árnyaknak, mint aminők mi vagyunk. Néha, az alacsonyabb fűgő ágakon alvó madarakat találunk.

De van egy hely, amely éjjel szebb mint minden más dolog, s amelyet csak mi ketten ismerünk; az erdőn át vonz maga felé: titokzatos rózsabokor.

Mert a rózsák éjjeli illatához hasonlatosan semmi sem isteni a földön. Hogy van az, hogy míg egyedül voltam, nem ittasítam meg tőle?

Blitta.

— **Zuzsánna Timofejevna Bobüisev.** A *Volzsk* kórházban, Oroszországban, hónapokig feküdt egy tizenkilenc éves fiú, akit mellén nagyon veszedelmes és fájdalmas seb kinczett. Hiába próbálgatták az orvosok a legkülönbözőbb gyógyító szereket, egyik sem használt. Végre is rájött a kórház főorvosa arra, hogy csak egy gyógyítható a seb, ha ép, élő emberbőrrel fűdik le a sebet. A szegény fiú azonban inkább életét akarta veszíteni, semhogy bőréből egy tenyérnyi darabot levágasson. S hiába volt minden rábeszélés. Mikor pedig a szegény fiú halálos veszedelme elérte a legmagasabb fokot, előállott egy szép, fiatal apódnő, *Justina Timofejevna Bobüisev* és így szólott az orvoshoz:

— Rólam messen, orvos ur, akkora darab bőrt. Ne hagyjuk meghalni a szegény fiút...

Az orvos a leány jobb válláról lementszett tenyérnyi nagyságú rózsaszínű puha bőrt. A fiú telje-

sen meggyógyult. Volizsk város tanácsa pedig nyilvánosan kifejezte elismerését és bémulását a hős leány iránt.

— **Házasodó bikaviadók.** Spanyolország hírneves bikaviadorai között mintha kiűzött volna a házassodás mániája. Sorra alávetik magukat a leggyöngédebb bilincseknek s ugylátszik, akadnak derék spanyol leányzók, akik nem riadnak vissza attól, hogy könnyen özvegyekké válhatnak a veszedelmes mesterség következtében, amelyvel jövődöbéli férjük szép ruhát és ékszereket szerez nekik. A legutóbbi hetekben megházasodott többek között Lagartijillo és az ünnepeit Bombita. Az előbbinek az esküvője Madridban volt, emezé egy nagy faluban Sevilla mellett. Mind a két helyen óriási érdeklődést keltettek a lakodalmi ünnepeik. Az ajándékok csak úgy hullottak mindenfelől. Nagyon sok kiváló, előkelő személyiség maga jelent meg, hogy személyesen gratuláljon az aréna hőseinek válasszottaikhoz, akik Spanyolország szépségei közé tartoznak. A nép rajongó lelkesedése azonban szeretett bikaviadorai iránt olyan magasra csapott, hogy többször botránnyá fajult. A boldandóság jökevények voltak az emberek Bombita lakodalmán. Határtalan volt az a turka menet, amely Sevillából húzódtott. Ünnepeken kifirázva lovon, öszvéreken, elegáns ekvipázsokon és régi batárokon, teherkocsikon és minden néven nevezendő járműveken követték a fiatal párt az emberek. Ez a menet örökké emlékezetes lesz a spanyoloknak.

— **A ravasz tenorista.** Szabaki, a hírneves lengyel tenorista Lembergben szerepelt egy időben. Egy operát adtak, amelynek során Szabakinak egy lakoma alatt föl kell darabolni és el kell fogyasztania egy sült tyukot, amely feladatnak ő nagy hévvel tett is mindig eleget. Az operának azonban nagy sikere volt, sokszor adták egymásután, úgy hogy a fősvény gróf Skarbeck, a színház igazgatója megunt a sok igazi sült tyukot és színpadi pecsenyét fátaltatott fel a lakomához. Szabaki azonban a szerepe értelmében szépen szétvagdalta a papirocsenyét és pedig olyan ügyesen, hogy többször nem lehetett használni. A gróf sem hagyta azonban magát és most már tyukpecsenyét készítette — faból. Szabaki az első alkalommal megakadt egy küssé, de azután a legközelebbi estére meghagyta, hogy fűrészt tegyenek a közelébe a lakomához. És mikor a lakoma jelenet megkezdődött, fogta a fűrészt és szétdarabolta vele a fapecsenyét a közönség tomboló tetszése mellett, amely a tenorista és az igazgató között dúló harcot élénk derűtséggel kísérte. Magának a grófnak is volt szerencsére humora. Kacagva jelentette ki, hogy le van győzve s azonnal a tenorista újra igazi pecsenyét kapott.

— **Kalapházasság.** A németalföldi törvény tudvalóleg elismeri a „keztühházasság” érvényességét. Ismeretes, hogy ennél a házasságkötésnél a tengeren túl levő vőlegényt egy jó barátja helyettesíti azzal a keztüvel a kezén, amelyet a vőlegény küld neki. Az így megeskötött menyasszony azután elutazik a vőlegényéhez, aki nem állhat elő azzal, hogy „köszönöm, de most már nincs kedvem házassodni,” mert az asszony már hozzá van kötve a házasság szent kötelékéhez. Ehhez a keztühházassághoz hasonlatos az ugynevezett „kalapesketés”, amely európai férfi és japán nő közt való házasságnál szerepel mohamedán szerződés szerint. Ennélfogva az európai férfi egyszerűen ír a panghulnuk (főpap), hogy valamely ok miatt nem jöhet és elküldi egyik kalapját. A japán menyasszonyoknak valamelyik rokona fölveszi ezt a kalapot és elkíséri a menyasszonyt a missigibe (templom), ahol az esketést mohamedán szerződés szerint elvégzik. Később aztán, ha a vőlegény már ráér, személyesen is megesküdhetik, de a házasság japán felfogás szerint már amugy is érvényes.

— **Babona a felsőbb körökben.** A babona nemcsak a népé, nagyon könnyen befogadják a palotába és a szalonba is. Hányan áldoznak az ugynevezett jó társaságban a babona bálványának. Ismerik ott is a marék só hatalmát, amely a vállon átvette minden átkot jókívánsággá változtat át. Tudják ott is, hogy három törött varrótű, amelyet egy új női ruhába varrnak, azzal a varázserővel hat, hogy a ruha viselője egy éven belül férjhez megy. Az angol királyi hercegnők mind azt tartják, hogy ha esküvőjük után a templomból rövid léptekkel távoznak, első gyermekük leány lesz. Minthogy pedig elsőszülöttként a fiút az udvaroknál többre becsülik, állítólag megfigyelték, hogy az angol hercegnők esküvőjük után a templomból rendkívül hosszú léptekkel távoznak. Bismarcknak is megvoltak a maga kicsi és nagy babonái. Így például mindig visszafordult, ha utját macska keresztelte. A pénteki nap babonájában is hitt, amely — úgy mondta — mindig rossz napja volt. Az angol királynő ezen a szerencsétlen napon nem ad ki különös parancsokat. Soha olyan pénteken, amely a hónap tizenharmadik napjára esett, okmányt alá nem írt. Krisztina spanyol királynő abban a szerencsétlenséghez varjuszemb-n hisz, amelyet nyákan hord és soha le nem vet. Még osztrák főhercegnő korában kapta nagyanyjától, aki áldásos amuletnek tartotta.

— **A bélyegek őse.** Az összes bélyegkatalógusokban mint első levélbélyeg, a fekete színű, egy penny értékű angol bélyeg szerepel, amely csak próbabélyeg volt, de forgalomba soha sem jutott. Ezt követték 1840-ben a forgalomra szánt levélbélyegek. Anglia tehát legelsőben adott ki levélbélyegeket és

REGÉNY.

Edith bosszúja.

(5) — REGÉNY. —

Írta: SZANTÓ KÁLMÁN.

Az asztalfőn a grófné elnököl, hófehér hajával, estélyi öltözékben családi ékszerekkel, nyakában a gyémántos csillagkereszttel. Mindenkihez nyájas és szíves, legjobban persze a szomszédaihoz. Balján a megyeváros megszín-kollárás apátja ül, ki a mai misét celebrálta, ő ma itt ugyszólván a második személy. Jobbján egy Wittenberg hercegnő, talán egyedüli a jelenlévők között, kit a grófné egyenrangúnak ítél. Az asztal másik végét a fiatal György gróf foglalja el, magos, férfias természetű, finom, erélyes, nagy intelligenciájú arcával. Legelejtén van a harmincasoknak s pár év óta, mióta a köztéren megjelent, providentialis reménye a napi politikának. Szemben egymásnak az asztal közepe táján, a két nővér ül: sötét, szinte kolostori ridegségű ruhájában Korinna, fejedelmi márványarcú, fekete hajába lopózó egy-egy korai ezüst szálal, külső megjelenésével, úgy mint viselkedésével szüntelen arra figyelmeztetve, hogy semmiféle leányokat illető hódolásra számot nem tart. Jóval fiatalabb huga szintén közel jár a húszhoz, de alig látszik tizenhétének. Gyöngéd, finom törékeny alak, egészen elűtő a rendes úriasszony-típustól, ezüstfátyal, selymes szőke hajjal, rózsás pírban átetsző fehér arcával, bájos szerény mosolyával, melylyel egyszerre meghódít mindenkit, aki közelébe jut.

A családtagok közt szétszórtan tarka keverék-

egy-egy jönevű birájiáj, a száz holdas boeskorostól fel az uradalmas zsentriig. Aki a környéken, a megyében valamiféle formában számot tesz, egy se hiányzik. Még akik nem igen szívesen jönnek, azok se maradnak el; mert a grófné számon tartja, ki mulasztotta el a tartozó hódolást. Házasulandó fia van a háznak, az országnak tán legkívánatosabb pártija; eladó leány, sőt hát leányok a háznál; a grófnénak magas összekötései az udvarnál, ezer meg ezerféle érdekszálak fűzik a szomszédságot hozzá: akinek joga van a megjelenésre, nem merne elmaradni senki.

Az ételekhez méltó borokat is szolgáltnak fel s a pecsenyéit pezsgőt hordanak az inasok körül, melynek vignettája méltó az elhunyt Dániel gróf szelleméhez. Az apátur felemelkedik helyéről, a kegyes alkalomhoz illő kezes beszédet mond, amelyben ügyesen belecsúszol a kegyelmes asszonynak hervadatlan érdemeit a katolika szentegyház, a hazafias és családi erények fényre derítése körül. Arra mindenki kötelességének ismeri fölállani s poharát megfelelő tisztelettel a grófnéhez érinteni. Mint valami uralkodó fejedelmesszonynak, a grófnénak mindenki számára van egy megillető mosolya, szava vagy fejbiceenése.

A tábla ezután nemcsak a fel is bomlik; az urak az erkélyszobába húzódnak, fekete kávéra s szivarra gyújtanak. A grófné a nővendégekkel s azok kíséretével a szalonba vonul, melynek ablakai, tekintettel a júliusi hőségre, mind távra vannak. Nekik még fagylatot és hűsítőket szolgáltatnak fel, újra meg újra kínálva az apró csoportokat, amint a kegyelmes sarokszövényekben összeverődtek. Korinna a hercegnő körül végezte az honneuröket s az aluszékony apáturat tartotta szóval, kit a bőséges ebéd egészen elallosított. Előtte egy pár leány barátjánál a zongora körül telepedett meg s Tarnay, a szolgabíró léhaságain nevetgéltek. A grófné a nagy márványkandalló előtt trónolt, óriási karrosszékben, nagy, fehér hajával, uszályos fekete

legezővel, faragott teknősbéka üvegjét tartva fehér ujjai között, könnyedén és fesztelenül, oda-lehelve, mint egy David-arckép. Valóságos cserélt tartott s figyelemmel volt mindenki iránt, akit még nem szólított meg. A plébános ur értesítette a falubeliek délelőtti istentelenségéről, s a szolgabíró készségéről, melylyel az istentagadók megfélemezésében a kezére járt. A grófné fölteve üvegjét s körülnézett a teremben. A szolgabíró, ki most már egészen tisztességes európai öltözékben volt, miközben a lányok körül legyeskedett is, észrevette, hogy a grófné tekintete megakadt rajta. Megindult a termen keresztül, úgy, hogy utja a grófné előtt vezessen el.

— Magát, Tarnay, szólította meg csakugyan a grófné, a hivatali kötelességek még a mai szent napon se hagyták nyugodni; a tisztelendő ur éppen most beszélte el, milyen kellemetlen kötelességet volt kénytelen végezni.

— Az én állásomban nem ritkán vagyok ennek kitéve, grófné.

— De most legalább megnyugtathatja, hogy istennek tetsző dolgot cselekedett vele.

— Azért végeztem oly különös buzgósággal.

— S azonkívül engem is halálra kötelezett!

— Én csak a grófné megelégedésére számítottam.

A kegyelmes asszony oda nyújtá a fiatal embernek uja hegyét.

— Az Ur jószágos kegyelmének különös jelét látom benne, hogy legalább a mi fiainkban nem hal ki egészen a hűség és buzgóság. Milyen istentelen világ! milyen gonosz emberek! mondta felsóhajva.

A plébános közelebb lépett.

— Az emberek már tegnapelőtt jelentkeztek a Hétmajorban, munkát kérték, csupa merő nyakasságból én ellenem, mondta a plébános, nagy szükség van munkásokra s a tisztartó már fel is fogadta volna őket.

— A Hétmajorban? az már nem a Rad-

csak pár évvel később követték más államok is példáját. A Párisban megjelenő *Patric* című napilapban azonban a minap egy közlemény jelent meg, amely szerint levélbélyeg már jóval előbb is volt. Ez a lap ugyanis egy bélyeggel ellátott iratot közöl, amelyen a következő felirat van: „8 Brumaire, an 12. — E. Bruix, conseiller d'Etat, amiral de la flotille nationale.” A bélyeg a címzés fölé van ragasztva és rajza a következő: középen egy Minerva-fő, körülötte négy sarkon egy bagoly, egy kakas, egy mérleg és egy kígyóval körülvezetett tükör. A bélyeg rajzát minden valószínűség szerint egy 1819-ben meghalt Andrien nevű vésnök metszette.

† Kaszárnyában, A kapitány dühösen szól az önkéntesekhez:

- Mivel pucoják a puskát?
- Száraz ronggyal — mondja az egyik.
- Olajjal — szól a másik.

A kapitány nagyon haragszik:
— Hallatlan tudatlanság! Hát nem olvasták a szabályzatban, hogy a puskát a legnagyobbat gondolat kell pucozni?

† A bizonyíték.

Zenitánor: Irma kisasszony, igazán nem vagyok magával megelégedve, így nem juthatunk előre. Roppant keveset gyakorol.

Irma kisasszony: Ó kedves tanár ur, igazán szorgalmas vagyok. Mióta zongorázom, már nyolc lakást mondottak föl nekünk.

† A kezdet nehézségei.

Látogató: A vihar törte le az ékeket a fűszakokat és virágokat?

Kertész: Ó nem, a gazdám — biciklizni tanul.

† Az alkoholizmus. Fogházvizsgálat (a halálra ítélt):

Csak bátorság, fiatal ember. Igyék talán egy kis rumot...

Halálra ítélt (komolyan): Nem iszom. Ugyis eléggé dühöng az alkoholizmus...

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az új sörfogyasztási adok. Hétfő számuunkban hirt adunk a tolna-, baranya- és somogy megyei sörnagykereskedők közös akciójáról. Azóta számos levelet kaptunk sörkereskedőktől, amelyek ugyanazokat az anomáliákat panasztolják, amelyeket a hétfői számuunkban közölt levél fölémlít. A levelekből itt adjuk a következőket:

Az új fogyasztási adrendszer által érzékeny módon sújtott sörnagykereskedők érdekében volt kegyes szerkesztő ur becses lapjának március

— Az új birtokos éppen itt járt, fölneézni az uradalmát.

— És fel is fogadta őket?

— Nem, elutasította.

— Az szép és nemes cselekedet volt. Az új birtokos örökölte a pátronátust is, tisztelendő ur?

— Sajnos, kegyelmes asszony.

— S teljesíti is kötelességeit?

— A szerződés aláírásakor egy nagy, tanyai iskolát ígért építtetni s tanítókat beléállítani.

— Persze az ön felügyelete alatt, tisztelendő ur? Hogy hívják az új birtokost?

— Landsberg Adolf.

— Milyen jó neve van! A birodalmi nemes-ségben egy igen régi családót ismerem e néven. Valamiféle rokonságot tartanak a Peckendorfokkal. (A grófné Peckendorf-leány volt.) Jelentkezett már önél, kedves tisztelendő ur?

— Oh nem, hiszen zsidó.

— Hjah, zsidó!

A grófné összecsapta nyitott legyezőjét. Kicsit blamáta magát. Hisz ezt körülbelül tudnia lehetett volna. Amint föltette üvegét, látszott, hogy a beszéd tárgyát elejtette s a fogadottak is el vannak boesáva. De Tarnay még ott fészkelődött. Ugy látszik, mindjárt ki akarta használni a kifejezett halat.

— Igen tisztos úr ember, kegyelmes asszonyom, aki Pesten nagy szerepet játszik.

— Ki? Landesmann? vagy hogy hívják?

— Landsberg, kegyelmes asszony, nagy kapacitásnak tartják a kormánytól. György gróf bizonyosan találkozott már vele. Különben én azt sejttem, hogy ki vannak keresztelkedve.

— Az nem változtat a dolgon. Nagyon szomorú, hogy a régi családok egymás után mind kipszultnak s helyüket idegenek foglalják el.

Tarnaynak határozottan érdekében állhatott, ha egyébiránt nem, a fölemlített kormánytekin-télyért, hogy Landsberget, vagy hogy is hívjákót jóakaratu támogatásába vegye.

A grófné fölemlített helyéről, világos jelöl, hogy befeliezte a társalgást, de Tarnay

20-iki számuában tört engedni. Engedje meg, hogy egy lényeges körülményre rámutassak, melyet a tisztelt cikkíró csak megemlített. A sör a rom-lásnak nagyon is ki van téve, art a hideg, már —3 Ré-nál meglegy s használhatatlan, még jobban a meleg, ha kissé hanyagul val beako-názva, elpárolog a szénsavtartalom és élvez-hetetlen. Az évi sörreladás 2/3-a épp a leg-forróbb évszakba koncentrálódik, világos te-hát, hogy az összeladás 20%-a romlik el. A tör-vény elrendeli a gyáros érdekekben, hogy a „sér-tellen zárlégygyel” a gyárba visszaérkező sör adója leirassék. De a sörkereskedőről nem em-lékszik meg. Röntgen sem született még szá-munkra, akinek sugárjai lepecsételt hordóba ha-toolnak. Eddig a sört vesztettük el romlás esetén, most még az 5 forintosú, általunk előre lefizetett adóját is, pedig nem intenciója az a törvénynek, hogy ha már a magunk bőrre és egy részének biztos elvesztése mellett hi-telezzük az adót a kincstár érdekében, ame-lyet mi előre lefizettünk, még olyan sör után is vesztjük el az adót, amely elromlott. De nem intenciója ez a pénzügyminiszter urnak sem, mert e törvény elfogadása érdekében 1898. június 16-iki beszédében az ennek révén várható jövedelemnövelést 3—3 1/2 millióra tette. Ez volt a cél és nem az, hogy a közvetítő kereskedők kárára a kincstárnak jövedelmét biztosítsan. Ab-ban a reményben fordulok tekintetes szerkesztő urhoz, hogy jelen soraim közreadásával elősegíti ama mozgalmunkat: hogy kérésünket egy-tesen a miniszter ur elé vivesse, igaz ügyünk néhányos elintéztést fog nyerni. (W. A.)

A gabonauszora eliten. A Magyar Gazdák Szö-vekezete ma délelőtt tisztelgett dr. Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek, hogy felhívja figyelmét a gabonauszora ellen szükséges intézkedésekre és megköszönje a miniszternek a berhémisítések ellen kifejtett erélyes eljárását. Gróf Károlyi Sándor adta elő a küldöttség jövetelének a célját, mire a miniszter meg-jegyezte, hogy a kormány nagy súlyt helyez az em-lített kérdés megoldására, de óhajtott, hogy a gazdatársadalom a maga részéről is törekedjék a mutatkozó bajok orvoslására.

A fővárosi kölcsön. A fővárosi pénzüntézetek a magyar hitelbank vezetése alatt a fővárosi fölszöli-tására újabb ajánlatot tettek tizenhat millió korona értékű fővárosi kötvény átvételére.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság ma délután tartotta közgyűlését, gróf Csekonics Endre v. b. t. t. elnöklése mellett. Az igazgatóság jelentésé-ből fölémlítük a következőket:

A tűzbiztosítási üzlet rendkívül káros lefolyá-sához a jégbiztosítási üzlet oly példátlan vesztésé-vel csatlakozott, amely a társaságot még súlyosabban érintette volna, ha az igazgatóság a jégkockázatok lehetőleg bőséges viszontbiztosításáról már eleve nem gondoskodik. Így az 1898. évi jégvesztés-emből érzékeny vesztéssel ugyan, de a viszontbiztosítás révén mégis aranytalanul kisebb megrázkódtatással buntkoztak ki. A jégvesztés-e, amely a viszontbiztosítás nélkül 2.191.036 for-int 7 krajcárra rugott volna, így 772.178 forint 35 krajcár-ra szállt alá. Valamint a jégbiztosításban,

nem tágitott. Mellette maradt s szinte elzárta az utját.

— Ezt a szomorúságot sokan érezzük, ke-gyelmes asszony, (s ő, aki csaknem a kis vár-megyei fizetésre volt már utalva, egész joggal mondhatta ezt) s még mindig vizsgálatás, ha a nagy és nemes elődökre legalább tisztességes ele-mek következnek.

Más körülmények között a kegyelmes ass-zony ezt a kioktatást nagyon ridegen tudta volna visszautasítani. Most azonban szemmel láthatólag kettős hatás alatt állott, s ezt Tarnay is észre-vette: az ő délelőtti szolgálata iránt érzett elis-me-rés s az eltagadhatatlan szomszédai szivesség hatása alatt, amelyet Landsberg gyakorolt azzal, hogy a grófné akaratos napszámóit (különben éppen az ő, Tarnay tanácsára) nem fogadta föl. Kegyesen válaszolt tehát a kissé erőszakoskodó szolbábirónak.

— De milyen melegen viseli maga szívéen a Landsmann ügyét! kedves Tarnay.

— A kegyelmes asszony éles szemet igazán semmi sem kerüli el. Gavaléri kötelességet telje-sítik vele, grófné. Közbenjáróul kért fel, megtu-dakozni, hogy vajjon a szomszédág révén elfo-gadná-e a kegyelmes asszony a bemutatkozását?

Mikor a grófnénak fölig meglepett, félig boszusz arcát látta, sietve hozzátette:

— A radnóthi plébániához, bokrétaünnepén találkoztam vele a napokban. Ő építetté. S a templom elé új keresztet is állíttatott.

— Csakugyan? A tisztelendő ur talán tévo-dett is, talán nem is zsidó.

— Igazán nem tudnám megmondani, erősen hiszem, hogy György ismerni fogja a Házból. Ugy-e György?

A fiatal ember éppen letette szivarját, hogy széjjelneézzen anyja vendégei között.

— Landsbergékről van szó, állította meg Tarnay, aki a radnóthi uradalmat megvásárolta. Nem ismered?

(Folytatása következik.)

akként a tűzbiztosítási üzletágban is kintt már, hogy az előző években folytatott túlságos verseny hatása alatt, a diák leszállítása már odáig ért el, hogy azok a veszté kockázattal több arányban nem fllának s így, a biztosító közönség jogos igényeinek a megváása mellett, a díjbevetél és a kockázatok egvensúlyban tartására kell törekedni. A *Uza-és szállt mány-ostály* díjbevetéle 1898-ban 6.433.434 forint 95 krajcár-ra rugott, vagyis egy év alatt 350.318 forint 23 krajcár-ra gyarapodott; viszont az ez osz-tálybeli összes károk 1898-ban 4.163.112 forint 40 kraj-cárt tettek ki, míg az előző évben csak 2.956.504 forint 60 krajcárt. A *Jégbiztosítási díjbevetél* 2.026.288 forint 95 krajcár volt, vagyis gyarapodott 1897. óta 233.598 forint 17 krajcár-ra; a *károk* összesen 3.726.713 forint 36 krajcár, míg 1897-ben csak 1.712.334 forint 93 krajcár. Míg az elemi ágakban a társaság 1898-ban a legkedvezőtlenebb eredményt érte el, addig az életbiztosítási ágban az igazgatóság törekvéseit szép siker jutalmazta. Az 1898. évi új szerzemény 19.556.367 forint 42 krajcár; a biztosított főkeállomány pedig 1898-ban 120.819.204 forint 67 krajcár-ra emel-kedett, vagyis 3.353.681 forint 50 krajcár-ra ha-ladta túl az 1897-iki állományt. Az életbiztosítási üzlet sikerére befolyással levő összes tényezők pedig oly kedvezően alakultak, hogy az üzletág 730.363 forint 87 krajcár nyereséget mutat. Levonva már most az elemi biztosítási osztályok 773.804 forint 33 kr. vesztését s a további kiadásokat és alapsza-bályszerű jutalékokat, a vesztéség 448.792 forint 42 krajcár-ra apad le. Javaslója az igazgatóság, hogy az eddig gyűjtött külön tartalékokat fölhasz-nálásával, mindan egész részvény után fizessenek ki 62 forintot. — A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a felmentvényt minden irányban megadta. Sajná-lattal jelentette be az elnök, hogy a választmányi ta-gok közül *Gieczy Samu* meghalt, gróf *Zselenszky Ró-bert* pedig lemondott. A megüresedett helyekre meg-választották *Dovier-Rey* Julest és budai *Goldberger* Bertholdot s a közgyűlés ezzel véget ért. — A 62 forintos osztalék kifizetése holnapról fogva történik.

A malmok üzemel. A buza átvétele április hónapban bármínő áldozatok árán is folytatandó. Állítólag így szól a gabonapiac megrontására szövel-keztettek szerződésének egyik pontja. Ily körülmények között a budapesti gabonapiac további egy hónapra bérben marad a ringnél, mert addig, amíg a konzor-cium terrorizmusa alatt görnyed a piac, az üzleti forgalom az egész vonalon meg van akadályozva.

A Pannónia Magyar Viszontbiztosító-Intézet ma délelőtt tartotta közgyűlését, *László Zsigmond* el-nöklése alatt. Az igazgatóság jelentése szerint, az elm-ült üzletév a legkedvezőtlenebb volt az intézet har-minchétt esztendő főnnállása óta. Junius, augusztus és szeptember hónapokban, különösen hazánkban, de Ausztriában is roppant pusztításokat vitt végbe a tűz; december hónapban pedig külföldön fordult elő számos nagyobb tűzeset, így, hogy eme négy hónap kárcserei döntő befolyással voltak az egész üzletév eredményére. A tűzdíj-bevetél 1.212.758 forint 24 krajcár volt, míg 1897-ben 1.112.765 forint 50 kraj-cár. A lefolyt évben a kiegyenlített károk száma 2319-cel több és 175.478 forint 09 krajcár-ra nagyobb összeget vitt igénybe, mint tavaly. A végeredmény 16.240 forint 29 krajcár vesztéség. Ezt a külön tar-talékalapból fedezik s részvényenkint 16 forint oszta-lékot fizetnek ki. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, a fölmentést megadta s igazgatósági tagoknak megválasztotta: báró *Léway* Henriket, *Ormsódy* Vilmost és *Soltész* Vilmost, felügyelő bizt. tagoknak ve-dig: báró *Harkányi* Károlyt, dr. *Falk* Miksát és *Gaál* Jenőt.

A Bankeszyületi Váltóüzlet Részvénytársá-ság a lapokban fölmerült hírekkel szemben az alábbi jelentést küldötte szét:

A legutóbbi napokban a hírlapok némelyike több ízben foglalkozott a Bankeszyületi Váltóüzlet részvénytársaság által felmentett három hivatalnok és hat gyáronok ügyével. A helytelen információk helyreigazításul konstatalandó, hogy a Váltóüzlet részvénytársaság volt üzletigazgatójának elbocsátása folytán az általa feles számban alkalmazott tisztvi-selek közül csupán kettő mentettet fel, még pedig nem a jog és gyakorlat szerinti háromhavi felmon-dással és fizetéssel, hanem az egész 1899. évre, te-hát 9 és fél hónapra eső törzsfizetéssel és lakáspó-tékkal. A kettőn kívül egy harkadik alkalmazottot egyéves katonai szolgálatát teljesíti és egy másik pedig benyolult magánviszonyai miatt maga lemon-dott hivataláról és mégis 750 forint végkielégítésben részesült. A többi öt egyáltalán nem is volt a váltó-üzletnek tisztviselője, hanem esurán évi 300 forinttal díjazott gyáronok, akik pusztan mint tanuló itak voltak minden állandó alkalmazásra való igény nél-kül felvéve és megsem távoztak üres kézzel, hanem 210—300 forint végkielégítésben részesült mind-egyikük, holott ily végkielégítésre semmi jogcímmük sem volt. A kilenc ember közül különben egyik sem családó, hanem mind nőten fiatal ember. Egyezéval kitünik mindezekből, hogy szó sem volt itt valamely nagyobb felmentés érdemű redukczióról, hanem oly adminisztratív intézkedésről, mely minden intézet éle-tében előfordul.

Magyar-román vasuti összeköttetés. Mint érte-sülünk, április elejére elkészül már a ghyimesi szor-cson átvezető új magyar-román vasuti összeköttetés. A vámszolgálatra magyar részről Csik, román részről Palánka állomást rendezik be.

A Pesti Lloyd-Társaság ma délután tartotta rendes évi közgyűlését *Kohner Zsigmond* elnöklése alatt. A *Falk* Miksa által felolvasott tükári jelentés az elmúlt esztendő hátrányos közgazdasági viszonyai-ról szól, amelyet a helypolitikai zavaros viszonyok

idéztek elő. Csak a legújabb időben állott be kedvező fordulat. A társulatnak sikerült a még forgalomban levő 391.100 frt értékű házkötvényeket beváltania. A bevételek 31.204 frt 32 kr-ra, a kiadások 42.931 frt 81 kr-ra rúgtak. A társulat háza, amely azonban csak felelőrszben a társulattól, 33.782 frt 82 krt jövedelmezett. A hirlapi vállalat összes bevételei 462.444 frt 33 krt, kiadásai pedig 395.351 frt 21 krt lettek. A különböző kiadások levonása után a hirlapi vállalat révén 19.036 frt 75 kr folyik be a társaság pénztárába. A társulat vagyona 374.866 forint 20 krajcár. A társulat tagjainak száma 667. A közgyűlés Links Armin indítványára köszönetet szavazott Falk Miksának és a vezetése alatt álló szerkesztőségnek. Végül megválasztották elnöknek újból Kohner Zsigmondot, alelnöknek Weisz Bertholdot, igazgatóknak: Hatvani-Deutsch Sándort, dr. Neumann Sándort és Krausz Lajost. Választmányi tagok lettek: Auer Róbert (új), Baumgarten Lajos, Beimel Sándor, Elek Pál, Frankl József, Geiger Zsigmond, Gomperz Károly, Herzfeld Frigyes, Hevesi Ödön, Holtscher Lipót B., Linczer Imre, Oblath Gyula, Sándor Armin, Strasser Sándor, Simon Miksa, Tolnay Lajos, Vuk Gyula, Weisz Fülöp és Wolfner József.

Fizetőképzetlenségek. A bécsi Creditoren Verein a következő fizetőképzetlenségeket jelenti: Glasermann Bernát Bukerest, Tudoran Vasile S. Bukarost, Holzer Izidor kereskedő Kaposvár, Schwarz Jakabné kereskedő Szeged, Roth Eliás kereskedő Munkács, Birbaum Herman kereskedő Kassa, Schmidt Sándor kereskedő Sárosd.

Szészárak. A kontingens nyersgesz ára Budapestben 17.25 forint pénzben 17.50 forint áruban. — Bécsben a kontingentált készáru 18 forint pénzben, 18.20 forint áruban.

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a Budapesti Napló részére.) A szebb napok beálltával az üzemlet menete vezetett élelmségsből. Mindannak dacára az árak nem változtak s a piac stabil irányzatot mutat.

Jegyzéseink: Amerikai I csillagos petroleum 22.50 forint, orosz három csillagos petroleum 20.50 forint, fumei két csillagos petroleum 19.50 forint, ipari három kereszt petroleum 20.25 forint, első rendű standard petroleum 19.50 forint, amerikai császárrolaj ottani finomítás 30.— forint, amerikai császárrolaj belföldi finomítás 26.— forint. Az árak 100 kilométerenként kiegészítéssel mellet hordóval együtt 20 százalék gőngvsúlyú az iteni vasúthoz szállítva értendők. Kékgalic I-ső rendű vasmentes 29.50 forint, zöldgalic 4.— forint, carbolineum I-ső rendű 10 forint, carbolineum II-od rendű 9.— forint.

Repeceolaj és repeceogácsa. (A Budapesti Napló tudósítójától.) Repeceolaj. Az üzemlet változatlanul csendes, mai jegyzése készáruban nagyban vételnél 33.— forint, kicsinybeni vételnél 33½ forint. Az érdeklődés inkább új áru iránt mutatkozik, gyárosok azonban az eladásal tartózkodók. — Repeceogácsa. Az üzemlet csendes. Egyes tétel 5.40 forinton vásároltak, de a külföldi győzénst keresi. A jegyzése 20 forint 40 krajcáról, 5 frt 50 krajcár, teljes kocsiakomány vételnél a budapesti vasúthoz szállítva; kisebb mennyiség 20 krajcár drágább.

Budapesti sertés-konsumvásár. A főrenvárosi petroleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konsumvásár jegyzése 1899. március 21-én. Készlet 220 darab. Elkészült 635 darab. Összesen 656 darab. Eladatott 428 darab. Maradt 428 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. súlyban 49—51 krajcár, 220—250 kgr. súlyban 50—52 krajcár, 320—380 kgr. súlyban 48—52 krajcár. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 43½—47 krajcár. Malacok 40—43 krajcár, kilométerenként. A vasár hangulata lanya volt.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, március 22.

A buzaüzletben csak néhány malom vett részt. A kínálat jó volt. A forgalom, annak ellenére, hogy néhány malom fnomabb árúért 5 krajcárral magasabb árakat fizetett, korlátolt volt. Forgalomba került 8000 métermássa, amelynek a középminőségű áru alig érte el a tegnapi árakat. Rossz minőségű idegen árakat nem vásároltak. Egyéb gabonaművekben nem volt forgalom.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 10 frt 95 kr, 1900 mm. 79-5 k. 10 frt 90 kr, 500 mm. 80 k. 10 frt 85 kr, 200 mm. 79 k. 10 frt 85 kr, 200 mm. 79 k. 10 frt 80 kr, 100 mm. 79 k. 10 frt 55 kr, 150 mm. 79-5 k. 10 frt 52½ kr, 100 mm. 79 k. 10 frt 50 kr, 300 mm. 78 k. 10 frt 40 kr, 100 mm. 78 k. 10 frt 30 krajcár.
 Pestvidéki: 100 mm. 78 k. 10 frt 40 kr, 100 mm. 78 k. 10 frt 35 kr, 100 mm. 78 k. 10 frt 35 kr, 200 mm. 77-7 k. 10 frt 20 kr, 100 mm. 76-2 k. 10 frt 10 kr.
 Felsőmagyarországi: 300 mm. 76 k. 10 frt.
 Felsőtisza vidéki: 200 mm. 78 k. 10 frt 30 kr.
 Fehérmegyei: 400 mm. 80 k. 10 frt 85 kr.
 Dunaföldvári: 430 mm. 80 k. 10 frt 95 kr.
 Bajai: 400 mm. 73 k. 9 frt 70 kr.
 Bácskai: 825 mm. 75-5 k. 9 frt 95 kr.
 Bánáti: 110 mm. 76 k. 10 frt 10 kr.
 Felsőmagyarországi: 200 mm 75-4 k., 100 mm 77-2 k. 10 frt 10 kr.

Mind 5 hónapra.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti ár-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza (új)	75 k.	0.70—0.55	76 k.	0.90—1.0—	77 k.	10.65—10.10
bánászi	78 k.	10.15—10.20	79 k.	10.90—10.85	80 k.	10.40—10.45
Tiszavidéki	75 k.	10.90—10.65	76 k.	10.10—10.20	77 k.	10.20—10.25
pestvidéki	78 k.	10.35—10.35	79 k.	10.35—10.45	80 k.	10.45—10.55
fehérmegyei	75 k.	10.20—10.30	76 k.	10.30—10.40	77 k.	10.40—10.50
bácskai	78 k.	10.35—10.40	79 k.	10.35—10.45	80 k.	10.50—10.55
román	75 k.	0.—	76 k.	0.—	77 k.	0.—
szerb	78 k.	0.—	79 k.	0.—	80 k.	0.—
bolgár	76 k.	0.—	77 k.	0.—	78 k.	0.—

Estáridőzset. A határidőzsetben csekély volt a forgalom és az árak nem változtak.

Forgalomba került:

Buza márcs-ra	10.60—10.78—10.76
Buza áprilsra	9.95—9.91—9.95
Buza májusra	9.55—9.52—9.58
Buza októberre	8.60—8.59—8.62
Rozs márcsra	8.03—0.—
Tengeri májusra 99.	4.54—4.57—4.56
Zab márcsra	5.70—5.74—5.71
Káposztarepce	—

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza márcsra	10.75	pénz 10.77	áru
Buza áprilsra	9.95	9.96	
Buza májusra	9.58	9.60	
Buza októberre	8.60	8.62	
Rozs márcsra	8.01	8.08	
Tengeri májusra 99	4.55	4.57	
Zab márcsra	5.70	5.72	
Repece augusztusra	12.10	12.20	

Délután fél 1/2 órákor zárul:

Buza márcsra 99	10.74—10.75
Buza áprilsra	9.92—9.93
Buza májusra	9.52—9.53
Buza októberre	8.58—8.9
Rozs márcsra 99	8.05—8.06
Tengeri májusra 99	4.55—4.56
Zab márcsra 99	5.73—5.74
Repece augusztusra	—

A budapesti értéktözsde.

Az eltözsde változatlan, külföldi jegyzésekre tartózkodó hangulattal folyt le, és az üzletlenség következtében csekély forgalom mellett az összes nemzetközi értékek árfolyamai lemorzsolódtak. Az irányzat gvege maradt.

A helyi értékek piacán városi villamos és közúti vasutársvények szintén gyengébben zártak.

A déli tőzsdén berlini jegyzésekre mérsékelt forgalom mellett az irányzat némileg megváltozott. A valuta és ércárak változatlanok.

A helyi értékek piacán közúti vasúti részvények keresve voltak és 2 forint 50 krajcárral emelkedtek, míg városi villamos részvények gyengébben zártak.

Az eltözsde lefelé törekvő.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 396.—396.25. Osztrák hitelrészvény 367.20—367.45. Osztrák-magyar államvasúti részvény 362.50—363.10. Rima-muranyi közsenbánya 311.—312.50. Jelzálogbank 251.25. Városi villamos vasút 236.75—237.50. Közúti vasutársvény 391.—392 forint.

A déli tőzsde változatlan.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 395.80—396.10. Osztrák hitelrészvény 367.20—367.45. Osztrák-magyar államvasúti részvény 362.40—362.40. Jelzálogbank részvénytársaság 250.75—251.—. Rima-muranyi vasúti 310.50—312.—. Közúti vasút 390.—393.50 forint.

Az utözsde irányzata magasabb külföldi jegyzésekre merékelt forgalom mellett megváltozott.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 367.50—368.30. Magyar hitelrészvény 396.60—396.50. Osztrák-magyar államvasút 363.90—363.70. Rima-muranyi vasúti 313.—312.75 forint.

Délutáni zárlat: Osztrák hitelrészvény 368.10 forint.

Díjtözsdezárlat: Osztrák hitelrészvény honfirta 2.—2.50; nyoc napra 5.—5.50; utolsó áprilsra 10.—10.50 forint.

Leszámított árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	397.—
Osztrák hitelintézet	368.—
Budapesti bankgyesület	101.—
Pesti magyar keresk. bank	141.4—
Budapesti takp. és zálogk. r.t.	127.—
Egy. Budap. f.óv. takarékpénztár	1161.—
Luza gőzmalom részv.t.	185.—
Magyar aszfalt részvénytársaság	223.—
Salgótarjani közsenbánya r. társaság	606.—
Bantim-féle vegyi gyárak	518.—
Brassói cellulozegyar.	143.—
Magyar cukoripar A-sor	140.—
Magyar cukoripar r. t. B-sor	175.—
Budapesti városi villamos vasút.	235.—

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) Magyar Államadósság.

Aranyárjárdék 4%	116.80	130.80	Magyar nyerevény-kölesón (60 f-t)	163.—	164.—
Koronárjárdék 4%	97.75	98.25	Magyar regleklő-vény 4%	100.50	101.50
Kései vasúti kölcsön 4%	121.—	121.75	Horr-vásár, regale-kölesón 4%	101.—	101.75
Allamvasúti arany-kölesón 4%	121.—	122.—	Magyar földterherment 4%	96.75	97.75
Allamvasúti edütköztetés 4%	101.—	102.—	Horr-szár, földterherment 4%	96.75	97.75
Vasúti kölcsön 4%	87.—	88.—	Tiszai sorjegy 4%	141.90	142.60
Magyar nyerevény-kölesón (100 frt)	163.25	164.25			

b) Osztrák Államadósság.

Egyes. papírjárdék 4%	100.00	101.40	Koronárjárdék 4%	102.—	102.50
Egyes. osztályjárdék 4%	100.50	101.40	1854-es sorjegy 4%	172.50	174.50
Aranyárjárdék 4%	130.—	130.50	1898-es sorjegy (100 frt) 5%	157.—	158.—
			1894-es sorjegy	134.50	135.00

c) Idegen Államadósság.

Belgár vasúti kölcsön 4%	113.—	113.—	Szab 100 frankos sorjegy 2%	33.75	34.75
--------------------------	-------	-------	-----------------------------	-------	-------

Más kölesónk.

Bonyhák kölesón	95.—	95.—	Budapesti városi kölesón 4%	95.50	97.50
Budapesti városi kölesón 4%	90.70	100.75	Temes-bányászati kölesón 5%	95.50	97.—

Záloglevelek és kölesónkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Belvárosi takarékpénztár	100.—	101.—	Jelzálogbank ny. kötvény 4%	121.—	122.—
Egyes. f.óv. takarékpénztár	100.—	101.—	Jelzálogbank ny. kötvény 4%	122.—	123.—
Egyes. f.óv. takarékpénztár	97.50	98.50	Jelzálogbank ny. kötvény 4%	108.50	104.50
Kölesónkötvény	101.50	102.50	Orsz. közp. takarékpénztár	100.—	101.—
Földhitelintézet zálogk. kötvény 4%	101.50	102.50	Orsz. közp. takarékpénztár	97.60	98.60
Földhitelintézet zálogk. kötvény 4%	98.—	99.—	Közp. jelzálogbank zálogk. kötvény 4%	100.25	101.25
Földhitelintézet (63 éves) kötvény 4%	89.50	89.50	Közp. jelzálogbank zálogk. kötvény 4%	98.25	99.25
Helyi önk. vasúti kötvény 4%	98.75	99.75	Közp. jelzálogbank kötvény 4%	99.—	100.—
Helyi önk. vasúti kötvény 4%	97.75	98.75	Közp. jelzálogbank kötvény 4%	96.—	97.—
Jelzálogbank zálogk. kötvény 4%	100.—	102.—	Osztrák-magyar bank	100.10	101.10
Jelzálogbank zálogk. kötvény 4%	100.50	100.—	Hazai takp. közs. kötvény 4%	95.50	96.10
Jelzálogbank zálogk. kötvény 4%	94.—	99.75	Hazai takp. közs. kötvény 4%	98.25	99.25
Jelzálogbank közs. kötvény 4%	100.50	101.50	Keresk. bank zálogk. kötvény 4%	100.—	101.—
Jelzálogbank közs. kötvény 4%	98.25	99.25	Keresk. bank zálogk. kötvény 4%	98.—	99.—
Jelzálogbank közs. kötvény 4%	100.—	101.—	Keresk. bank (v. 100 frt) közs. kötvény 4%	103.75	104.75
			Keresk. bank (v. 210 frt) közs. kötvény 4%	99.—	100.—

Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény 4%	100.50	101.50	Folyamatosított és tengerhajózási kötvény 4%	100.—	101.—
Közp. vasúti kötvény 4%	95.50	100.70	Magyar-galicai I. kibocs. 3%	106.—	106.—
Budapest-pesti vasúti kötvény 4%	97.—	98.—	Beruházási kölesón ar. 4%	113.50	117.00
Kassa-öbörbéri kötvény 4%	98.—	99.—			
Kassa-öbörbéri 1891. évi kötvény 4%	98.—	99.—			

Bankok részvényei.

Bankévesület	101.—	100.50	Kereskedelmi részvénytársaság	300.—	216.—
Elő m. iparbank	171.—	172.—	Magyar árn. közp. jelzálogbank	518.—	528.—
Fiumei hitelbank	75.—	76.—	Osztrák-magyar bank	915.—	920.—
Fürdői hitelbank	115.00	114.—	Kereskedelmi bank	1430.—	1410.—
Hazai bank	—	—			
Horr-vásár-jelzálogbank	115.—	117.—			

Takarékpénztárak részvényei.

Belvárosi	104.—	101.—	Egyes. fővárosi	1155.—	1160.—
III. ne. díjaz.	121.—	125.—	Magyar általános	300.—	305.—
— részvetés	81.—	82.—	Özsrák közponál	750.—	760.—
Budapesti	287.—	289.—	Pesti hazai	7000.—	9000.—
zálogk. r. társ.	287.—	289.—			

Biztosító társaságok részvényei.

Bécsi biztosító társ.	210.—	220.—	Feniére	95.—	100.—
Bécsi díjaz. és díjaz. díjaz. társaság	270.—	280.—	Lloyd vízbiztosít.	87.—	89.—
Elő magyar állat.	3200.—	3330.—	M. ág. vízbiztosít.	109.—	111.—
			Nemzeti víz.	135.—	138.—
			Pannónia vízbiztosít.	845.—	855.—

Gőzmalomok.

Concordia	250.—	270.—	Hengermalom	585.—	600.—
El-ö budapesti	720.—	735.—	Molnár és súlók	353.—	375.—
Erzsebet	287.—	270.—	Viktória	145.—	147.—
Luza	184.—	180.—			

Bányák és téglagyárak részvényei.

Borsói bányar.	—	—	Kőbánya gőzr.	740.—	745.—
Budapesti bányar. m. sz. g.	109.—	112.—	Rőzéb. és téglagyár (Drasch)	315.—	318.—
Egyesült téglar. g.	80.—	87.—	Aszfalgár	214.—	216.—
Gömb	134.—	130.—	Altájas köszénb.	117.—	118.—
Kassa-szomsz. téglagyár	74.—	76.—	Mitra villamos	167.—	158.—
Felsőmagyar bányar. siven téglagyár	74.—	76.—	Salgótarjani	325.—	328.—
Kassa-szomsz. téglagyár	21.—	22.—	Ujlaki téglagyár	322.—	328.—

Table with exchange rates for various currencies including gold, silver, and foreign currencies like the French franc and the Italian lira.

Table titled 'Külföldi váltók (látra)' showing exchange rates for various international locations like Amsterdam, London, and New York.

Table titled 'Határidőre kötött értékpapírok' listing interest rates for various types of bonds and securities.

A budapesti terménytőzsde.

Szilva és szilvaiz változatlan. A forgalom pang. Jegyzések: Heremag: lucerna 48.—58.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 39.—42.— forint.

A bécsi gabonátőzsde.

Bécs, március 22. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) Jegyzések: Buza tavaszra 9.78—9.77. Buza május-júniusra 9.43—9.41. Zab tavaszra 6.06—6.08.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén jól indult az üzlet az Union-bank jó mérlegének hírére. Később olasz bürzhírek leleghasztották a kedvet. Az utolsó-prolongációk megkezdődtek. A hitelrészvényeket 6%-kal riportáltak.

A déli tőzsde változatlan. Az utótőzsde szilárd. Párisra megszilárdult. Berlini magánidőszkont 4 1/2%.

Bécs, március 22. (Magyar értékek zárata.) 4% arany járadék 119.80. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegye 141.—. Magyar vasúti kölcsön ezüstben 101.20. Magyar keleni vasúti állami kölcsön 120.40. Magyar leszámított pénzváltóbank 261.50. Rimamurányi vasút részvénye 313.—. Magyar koronajáradék 97.70. 4%-os Magyar földterületi kötvény 90.25. Magyar hitelbank részvénye 396.50. Magyar nyeresémi kölcsön sorsjegye 163.—. Kassa-odori vasúti részvénye 188.—. Magyar kereskedelmi bank 1407.

Bécs, március 22. (Osztrák értékek zárata.) 4 1/2% papírjádék 100.95. 4%-os osztrák aranyjádék 120.10. 1890-iki sorsjegye 139.25. Osztrák hitelrészvénye 199.25. Angol-osztrák bank 153.75. Bécsi bankjegyet 277.50. Osztrák-magyar bank 917.—. Déli vasút 64.25. Dunagőzhajózási részvénye 401.—. Dohányrészvénye 133.50. Caszárói és királyi arany 5.70.—. Német bankváltók 59.05. 4 1/2% ezüst járadék 100.85. Osztrák koronajáradék 100.75. 1894-iki sorsjegye 194.50. Osztrák hitelintézet részvénye 368.—. Unionbank 334.25. Osztrák Länderbank 238.75. Osztrák-magyar államvasút 389.75. Elbavölgyi vasút 264.50. Alpesi bányarészvénye 238.00. 30 frankos arany 9.53 1/2. Londoni váltóár 120.50. Bécsi tramway 527.—. Az iránzat szilárdult.

Bécs, március 22. (A budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 368.25 Magyar hitelrészvény 397.—. Angol-Osztrák bank 155.75 Union bank 334.25, Länderbank 239.50, bankjegyet 277.50, osztrák-magyar államvasút részvénye 363.75 eszaki hajózási részvény 245.50, elbavölgyi vasút 256.25, dunagőzhajózási vasút részvénye 401.—, alpesi bányarészvénye 238.50 májusi járadék 100.95, osztrák koronajáradék —, magyar arany —, magyar koronajáradék 97.70 német birodalmi marka február 59.05 márciusra —, török sorsjegyek 62.80, rimamurányi vasúti 313.50 déli vasút 64.50 dohányrészvénye 133.—. Napoleon d'or 9.55.—.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, március 22. (Tőzsdéi tudósítás.) A tőzsde bizonytalan iránnyal indult, de később Páris nyomán szilárd jellegűvé vált. A nemzetközi járadékokon kívül különösen a kohó részvények javultak. Az itáliaiakra kedvezően hatottak a Ragna vidékéről és Vesetaliából érkezett jelentések, amelyek a hegyes-sodrony érzének emelkedéséről és vasgyártmányokban való állandó erős keresletéről szóltak. Kohó részvények szintén emelkedtek. Vasutak ingadozóak. Bankok nyugodtak és szilárdak. Utimópenz 6%. Magánleszámítási kamatláb 4 1/2%.

Berlin, március 22. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjádék 101.75. 4%-os osztrák aranyjádék —. Elbavölgyi vasút —. Magyar koronajáradék 97.75. Osztrák-magyar államvasút 154.50. Kassa-odori vasút —. Bécsi váltóár 169.25. Magyar vasúti beruházási kölcsön 102.10. Alpesi bányarészvénye 101.—. Disconto-Commandit 200.30. Általános villamosági Edison 295.—. Cseleknémet 183.90. Laurakohó 227.50. 4 1/2%-os ezüstjádék 100.80. 4%-os magyar aranyjádék 100.25. Osztrák hitelrészvénye 230.—. Déli vasút 29.25. Károly Lajos vasút —. Orosz bankjegy 216.15. 4% új orosz kölcsön 100.25. Török dohányrészvénye —. Olasz járadék 94.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 179.50. Harpeni 182.90. Az iránzat szilárd.

Frankfurt, március 22. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjádék 100.80. 4%-os osztrák aranyjádék 101.65. Magyar koronajáradék 97.90. Osztrák-magyar bank 152.—. Déli vasút 29.10. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.35. Bécsi bankjegyet 277.50. Villamos részvénye 164.—. 3%-os magyar aranykölcsön 85.50. 4 1/2%-os ezüstjádék 100.25. 4%-os magyar aranyjádék 100.30. Osztrák hitelrészvénye 230.10. Osztrák-magyar államvasút 154.40. Eszaki hajózási vasút 123.25.

Bécsi váltóár 169.20. Párisi váltóár 809.25. Unionbank 104.50 Alpesi bányarészvénye 240.—. Az iránzat szilárd. Hamburg, március 22. (Zárlat.) 4 1/2%-os ezüstjádék 100.30. 1890. sorsjegye —. Déli vasút 29.20. 4%-os osztrák aranyjádék 101.50. Osztrák hitelrészvénye 230.40. Osztrák-magyar államvasút 154.25. Olasz járadék 94.40. 4%-os magyar aranyjádék 100.—. Az iránzat szilárd. Páris, március 22. (Zárlat.) 3%-os francia járadék 102.30. Olasz járadék 95.25. Osztrák-magyar államvasút 780.—. Francia fölszth. járadék 101.55. 4%-os magyar aranyjádék 101.40. Török dohányrészvénye 287.—. Osztrák Länderbank —. 3 1/2%-os francia járadék 102.30. Osztrák föltelítéleti részvénye —. Déli vasút 185.—. 4%-os osztrák aranyjádék 103.40. Ottománbank 567.—. Párisi bankrészvénye 1006. Alpesi bánya részvénye 515.—. Az iránzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 22. A hízott sertés áruirányzata változatlan. A hízott sertés ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehez (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 47 1/2—48— krajcár. Öreg közép (párónként 300—400 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2—48 krajcár. Fialat nehez (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 51—51 1/2 krajcár. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 49—50 krajcár. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 48 1/2—49 krajcár. II. Magyar szedett: Nehez (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehez (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehez (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehez (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) 48—50 krajcár. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 48—49 krajcár. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 47 1/2—48 krajcár.

Sertéselátszám 1899. március 20. napján volt készlet 32.225 darab, 1899. évi március 21. napján felhajtott 1304 darab, 1899. évi március 21. napján elszállított 286 darab, 1899. március 22. napjára maradt készletben 33.183 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

Március 22.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Kusztich János magyaróvári, valamint Zelenka Ottó ráckevei járásbírói joggyakorlókat a gyulai, Hunyor László miskolci törvényszéki joggyakorlókat a temesvári törvényszékhez, Sárkány Balázs szászrégeni járásbírói joggyakorlókat a maros-ludasi és Ács Nagy Ferenc nyíregyházi törvényszéki joggyakorlókat a nagy-szentmiklósi járásbírói joggyakorlókat, Czontner Sándor gömböczi járásbírói joggyakorlókat a kismárki, Werzár László szamosújvári és Mureșan János nyárad szeredai járásbírói telegkönyvi átalakító díjokoztatás szász-regeni járásbírói joggyakorlókat a nevze ki. A magyar királyi posta- és távirat-törvényszék elnökségét, Greiner György es. és királyi 48-ik gyalogezredbeli hadnagyot ideiglenes minőségű posta- és távirat-irásvezető névezte ki.

Állásjelölések. Az igazságügyminiszter Rontsinsky Miklós szentendrei járásbírói joggyakorlókat a szabadványi járásbírói joggyakorlókat, Untermyller Lajos gödöllői járásbírói joggyakorlókat a szegedi járásbírói joggyakorlókat.

Nevelőltatás. Kiskuro Poljovka Márton szarvasi illetőségű ugyanottani lakos Pálra, Sand János magyar kir. felmérési növekedő budapesti lakos Szántóra, Feigler Adolf magyar kir. posta- és távirat-üzlet, brassói lakos, valamint kiskuro gyermekei Jenő és Olga Ferenczire, Kohn Márk Lipót bajai illetőségű ugyanottani lakos Kazinczira, kiskuro Fürst Győzre, Fürst Imre, Fürst Ede és Fürst Dező szent-istván-kerületi szabadjái illetőségű ugyanottani lakosok Sándorfiára, kiskuro Gyüre Lidia ési illetőségű ugyanottani lakos Gimésire, Nyizsnyánszky Lajos magyar kir. járásbírói hivatalozóra, székelyi lakos Nyilasra, Kohn Ábrahám trései illetőségű ugyanottani lakos Kúrtire, kiskuro Klein Salamón (Sándor) siklósi illetőségű budapesti lakos Törökre, kiskuro Cosotianu Etelka, György, Hajnalra, Sarolta, Árpád és Irén román-szent-mihályi illetőségű temesvári lakosok Csongorra, kiskuro Kain Sámuel nagy-kőrösi illetőségű ugyanottani lakos Kovácsra, Heringer János ipolyvási illetőségű budapesti lakos Sajóra, Rusznák János zakárfalvai illetőségű roznyói lakos Rónaira, kiskuro Hibrandt Ferenc kis-jenői illetőségű roznyói lakos Erdősi, kiskuro Günsberger Imre kecskeméti illetőségű budapesti lakos Gárdira, kiskuro Mandelbaum Jenő és Győző szatmári illetőségű ugyanottani lakosok Markóra változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. Kir. közjegyzői állásra Kisvárdán április 7-ikéig. — Gyorsíró-segédi állásra a magyar országgyűlésnél április 4-ikéig. — Fegyőri állásra a m-nosztrai orsz. fegyvertelnel április 15-ikéig. — Számítási állásra a nyitrai pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. — Fogalmazógyakorlói állásra a budapesti pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. — Ellenőri állásra a moóri kir. adóhivatalnál 14 nap alatt.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, március 23. — Római katolikus: Frumenc. — Protestáns: Frumenc. — Görög-ország: (március 11.) Szofrón kir. — Zsidó: Niszán 12. — A nap két reggel 5 óra 42 perccel. — Nyugszik délután 6 órakor. — A hold két délután 2 óra 20 perccel. — Nyugszik éjjel 3 óra 46 perccel. A közeletelügyminiszter fogad délután 4 óráig. A kerkolatiügyminiszter fogad délután 4 óráig. A belügyminiszter fogad délután 4—5-ig. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. Az igazságügyminiszter fogad délután 4 óráig. A közlekedési elnöke fogad délután 2 órakor. A Sz. István-Társulat választmányi ülése délután 4 órakor. A Budapesti Újságírók Egyesületének szabadság lakomája este 6 órakor. Az osztálysorsjuttatás hatodik osztályának húzása, délelőtt 9 óráig a Vigadó kis termében. Bíró Eötvös Lóránd felolvasása délután 6 órakor a tudományegyletem alkalmi üléseiben (Eszterházy-utca 36.). A csemekeadomány növekedő-hangversenye este fél 8 órakor, az intézet hangversenytermében.

A Mária-Dorothea-Egyesület sorsjátékának húzása, a tisztviselő teveli „Tanítónők Otthona”-ban. A József-udvari Nőegylet közgyűlése, délután 4 órakor. A Nemzeti Lovardák közgyűlése, délután 3 órakor, a Nemzeti Kaszinó üléstermében. A Vízszínházban „A Hölgy a nőnek” című bohózat bemutatásának előadása. Nemzeti Múzeum. Természettudományi tára. Nyitva van délelőtt 9 óráig délután 1 óráig. A múzeum többi tára 1 koronáért belépődíj mellett megtekinthető. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás, kereskedelem-történeti múzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 2—5-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-ig délután 2 óráig. Magyar ház-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-ig déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakos iróda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám, délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig. Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Az Iparművészeti Múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja az Üllői-uton nyitva délelőtt 9—1-ig. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-kürt 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—5-ig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—5-ig. Múzeumi könyvtár nyitva délután 9—1-ig. A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1-ig. A Hódoló dísz-telek. Eisenhut Ferenc örösi körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 óráig este 5 óráig. Belpolitikai 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár. Alattker nyitva egész nap.

Időjelzés.

A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, március 22.

Az időjárás helyzet hirtelen megváltozott; a Felső-Olaszország feletti depresszió a Balkánra át gyorsan keletre vonult s az északi depresszióval egyesülten Közép-illetve Dél-Oroszország fölött helyezkedett el. Egy másik depresszió az Északi tenger fölött van. Magyarország nyugoti felére, az elmult éjjel egy kisebb kiterjedésű maximum nyomott, amely valószínűleg a nyugoti maximumból vált le s időjárásunk képét egy csapásra megváltoztatta. A havazás ugyanis megszűnt, illetve ma reggel már Erdélyre szorított, nyugotról derülés indult meg s a hőmérséklet az ország nyugoti felén erősen a fagypontra alá süllyedt. A havazás különben az egész országra kiterjedt, az ország északi felében azonban nem volt jelentékeny. Kúldás. Holynkint — főleg keleten — még havazás várható, nyugaton erősebb, keleten gyengébb fagyokkal.

Vizállás.

Table showing water levels (Vizállás) for various locations including Danube, Tisza, and other rivers, with columns for date and water level.

Advertisement for Budapesti Napló (Budapest Daily) featuring the headline 'Apró hirdetéseket és Előfizetéseket' (Small advertisements and subscriptions) and listing various services and contact information.

Tavaszi és nyári évad 1899.

Valódi brünni szövetek

Egy 3-10 méter hosszú szövety... 2,95, 3,70, 4,50... 6.— és 6,90... 7,75... 8,65... 19.—

Siegel-Imhof Brünnen.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PÁP IAN PÁP IAN PÁP IAN

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes items like 'Székhelyes vasgép', 'Matrac', 'Cacimir paplan', etc.

GICHNER JÁNOS és TÁRSA

Matrac, matréc és kárpitoszat gyártók, szőnyeg, függöny... Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.

TITKOS BETEGSÉGEKET

Dr. Garai Antal... titkos betegségeket... szűzesség, székélyesség, székélyesség...

Dr. Garai Antal

Orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos... Budapest, Beiváros, IV. ker., Kilyó-utca 1. szám, II. em.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráig... Dajkai levelekre legnagyobb figyelemmel választatik...

Üzenet: Nőknek külön váróterem... Üzenet: megrendelhető NÉPSZERŰ FÉRFIÁRÓ...

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása... II. A nemi élet ebrédése... III. Az érzékelés és az éjjeli magömlések...

— V. A bajok (siphilis) — VI. Fehérvérzés — VII. Ejszakai hólyag — VIII. Né mastrátság... — IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek tünetjele...

— X. A szűzesség és a székélyesség... — XI. A székélyesség és a székélyesség... — XII. A székélyesség és a székélyesség...

— XIII. A székélyesség és a székélyesség... — XIV. A székélyesség és a székélyesség... — XV. A székélyesség és a székélyesség...

— XVI. A székélyesség és a székélyesség... — XVII. A székélyesség és a székélyesség... — XVIII. A székélyesség és a székélyesség...

— XIX. A székélyesség és a székélyesség... — XX. A székélyesség és a székélyesség... — XXI. A székélyesség és a székélyesség...

— XXII. A székélyesség és a székélyesség... — XXIII. A székélyesség és a székélyesség... — XXIV. A székélyesség és a székélyesség...

— XXV. A székélyesség és a székélyesség... — XXVI. A székélyesség és a székélyesség... — XXVII. A székélyesség és a székélyesség...

— XXVIII. A székélyesség és a székélyesség... — XXIX. A székélyesség és a székélyesség... — XXX. A székélyesség és a székélyesség...

— XXXI. A székélyesség és a székélyesség... — XXXII. A székélyesség és a székélyesség... — XXXIII. A székélyesség és a székélyesség...

— XXXIV. A székélyesség és a székélyesség... — XXXV. A székélyesség és a székélyesség... — XXXVI. A székélyesség és a székélyesség...

— XXXVII. A székélyesség és a székélyesség... — XXXVIII. A székélyesség és a székélyesség... — XXXIX. A székélyesség és a székélyesség...

— XL. A székélyesség és a székélyesség... — XLI. A székélyesség és a székélyesség... — XLII. A székélyesség és a székélyesség...

— XLIII. A székélyesség és a székélyesség... — XLIV. A székélyesség és a székélyesség... — XLV. A székélyesség és a székélyesség...

Elgyengült férfierő (impotentia)

bármily öreg korban is csakis az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro Massage

Psychrophor

által gyógyítható legrövidebb idő alatt biztos és állandó sikerrel

D. KAJDACS

Elektroterapeutai rendelő intézetében. Budapest, V., Váci-körút 4. sz. 1. em.

RENDEL: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig. GARANCIA: 25 évi részben katonai, részben magánorvosi praxis.

Külön váró- és gyógytermek. Levelekre azonnal dískörten választatik.

GUMMI!

A leghíresebb francia 'a' gummi-különlegességek, valódi jótéltetés mellett. Hosszú éretelt dobozban, tartalma 3, 4, 6 és 8 ft. Hosszú éretelt dobozban, tartalma 3, 4, 6 és 8 ft.

Pollitzer Mór és Fiánál, Bpest, Deák Ferenc-utca 10. kaphatók.

Mielőtt

férfiüha-szükségletét fedezni, kérem saját műhelyemben tiszta gyapjuszövetből a legújabb fazon után készített dusan felhalmozott készletet megtekinteni.

Szolid árak.

Nagy választék angol szövetségben. Megrendelések mérték után legelőgásabban és leggyorsabban elkészítetnek.

Weiner Károly

Budapest, VI., Andrassy-ut 9. szám.

10,000 frt tisztanyereséget

a legkisebb rizikóval érhet el évente mindenki, a ki egy egyesületbe az egész osztrák-magyar monarchiában megengedett biztos értékpapírosok kihasználására mint tag belép.

Havillaték 6 frt, fél illeték 3 frt. Tagsági feltételeket ezen kiválsán szolid intézményről ingyen és bérmentve küld.

AMSTERDAM (Levelek 10 kr., levelezőlapok 5 kr. postadíj.) A Commerce- & Creditbank igazgatósága. Nicolaas Witsenkade 13. Ügyes képviselők koretetnek.

Éppen most jelent meg!

Vig történetek.

Írta Murai Károly.

Ára 1 frt 50 kr.

Megrendelhető: a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 13. szám.

Lőfegyverek, revolverek és töltények.

Arjegyeket kivánára ingyen és bérmentve küldünk.

Olasz vivószerék főraktára. Bor- és kávérendi rendfélék és édesemlékek.

ÉPPEN MOST JELENT MEG!

A Sárga Dominó.

Írta: PRÉVOST MARCEL.

Fordította: Dr. Bethlen Oszkár.

Ára: 50 krajcár.

Megrendelhető: a 'Budapesti Napló' kiadóhivatalában, Budapest, József-körút 18. szám.

2 frt terjedő megrendelések csakis az összeg előleges befizetése ellenében teljesíttetnek.

Diskrét betegségek ellen.

Ideg- és nemi betegségek

elnevezése alatt rejő különböző legerőnyagolabb bántalmak, a vér infektionális betegségei, valamint bármily nagyfokú gyongosági állapotok (impotentia) ellen páratlan sikerű gyógyhatással folytán legelőgásabban ajánljuk.

Dr. NITZGER TIVADAR

HÍRNEVES HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI RENDELŐ-INTÉZETÉB

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.

Az intézet, mely a maga nemében páratlanul áll, a modern kiegész orvosi technika elsősorú vívmányai szerint a korszerűkellő 'Katharsis' gyógymód alapján nagyszabású gyógytermekkel van berendezve és a legrövidebb idő alatt gyökeres, állandó és teljes gyógyulást biztosít.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulást után fizethető. Az intézet nyitva d. e. 8-12, d. u. 2-3-ig. Levelekre díjmentesen választatik.

Külön váró- és gyógytermek, külön be- és kimeret.

Mindenképpen, kizárólag, a legelőgásabban ajánljuk.

Univ. Med. Dr. Czinczár J.

Beteggyógyász, bőrgyógyász, nemi- és húgyveszvi bántalmak kezelését szakorvos.

gyógyít gyors és biztos sikerrel, kényelmes módon egy nőknél, mint férfiaknál mindenemű a nemi betegségek és gyongosági állapotok elnevezése alatt összefoglalt bármily régi kelő bántalmakat, továbbá bármily bérhorgoséget és szépséghibát a külföld által elismert legújabb kitűnő módszereivel.

Lakik: Budapest, VII., Kerapesi-ut 14. I. em. Rendel: délelőtt 10-12-ig, délután 3-7-ig. Külön váróteremek hülygek és urak részére. Levelekre azonnal válasz.

BUTOR

Üzletünk tetemes megnagyobbítása által arra törekedtünk, hogy a legmodernebb butorokkal egészítsük ki raktárunkat, melyek a mai kor legmagasabb igényeinek is megfelelnek, különösen főszűt fektetünk a szalon berendezésekre, továbbá háló-, ebéd- és uriszobák nagy választékban úgy mahagoni, mint matt fából egyaránt óriási választékban és a legelőgásabb árak mellett. Mahagoni hálósobák 300 frittől kezdve.

PATYIKÁLMÁN és TIVADAR (Testvérek)

Üzletünk kizárólag Kossuth Lajos-utca 11. földszint.

Üzletünk szolidaságáról számos elismerő levél van birtokunkban.

Kerékpár-különlegességek!

CLAES PFEIL (Mühlhausen gyártmány Thüringenben) ADRIA WELLINGTON.

A jelenkor legkifogástalanabb kerékpárai. • Könnyű, röpke járás. • Lehető legjobb anyag. • Tiszta munka és meglepően csinos kiállítás.

CLAES PFEIL mint első rangú gyártmány ez időszert urálja a VILÁGPIACOT. versenyrépes minden angol vagy amerikai gyártmánnyal. — Méréselt árak, kedvező részletfizetések és szolid kiszolgálás által vevőimnek a legmosszebbmő előnyököt biztosítom. — Vezérképviselőt:

PÁPAI MANÓ Magyarországi legnagyobb és legrövidebb varró-, kötésgép- és kerékpárkereskedés tulajdonosa, Budapest, Andrassy-ut 14. Kényelmes kerékpáriskola. Nagy javítási műhely.

Minden szó egyszeri beiktatása... betűkből 2 kr. Címmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levelbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK és előfizetések felvételnek a BUDAPESTI NAPLO részére a kiadóhivatalban József-körút 18. valamint a következő csehszékben:

- Breuer útvérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarok
Alder Leóva, Lőrinc-körút.
Nemesek-féle tőzsde Pólya-utca.
Új. Wéb. r. Vilám. sné, Váci-körút 15.
Feldman Mór, Marokkó-utca 1.
Klárthy Kálmán, Harmad-utca 1.
Wéber Antal, Király-utca 1.
Redő Sándor, Király-utca 59.
Benda József, Andrásy-utca 59.
Deutsch Miksa, Andrásy-utca 38.
Scheller Mór, Dob-utca és Károly-körút sarok.
Sopronyi V. János, Nagy-tőzsde, Kerepesy-utca 1.
Új. Hallada Anna, Muzum-körút 10.
Szántó Mór, Keckermé-utca és Kálviny-tér sarok
Deutsch J. József-körút 50. Baross-utca sarok.

„Csak esztalant.”

Kérem levelet átvenni.

Magános Kaposvár.

Levele van kíván helyen. 3826

„Két nefelejtset”

Nem írt, nem válaszoltatok. Miért néz? 3977

„Két nefelejtset”

Kis fia levélkére katonalaját bírom. Boríték íróját is ismerem. Penti címre ne írjon. Cselekedjék szíve és lelkiismerete szerint. Mindenben legyen meg akarata. Isten Önnel. 3978

„Menyecske 24.”

Csakhogy már nem haragzik! Csakhogy már ismét olyan kedves pingpong! Dehogy utazom el! Hiszen akkor igazán az volnék, aminek magamat írtam s aminek Asszonyom a legbájosabb közvetlenséggel engem gondolt. Az idő, mikor bűnemen feloldozást várom, gyorsan közeledik, bár nem olj gyorsan, mint én óhajtom s éppen ezért kell vígyáznom arra, hogy értesítésem biztos tudomására jöjjenek. A másik mód erre nem alkalmas és ha kísé haragszik is azért, hogy vakon nem követem parancsát, mégis ezuttal kiestek nekem van igazam. Ha úgy akarja, meggyőződhetik még arról, hogy kutányi hüségemmel és engedelmességgel szolgálom Urnőmet, de most az óvatosság a Kegyed érdekében más diktál. Ne haragudjon rám nagyon, inkább dupla porció hamut hintek polőfürteimre s a miatyánk helyeit is a meapultát fogom mormogni! 3979

Kossuth Lajos

(1848.) életnagyságu mellékelt (olajfestmény), aranyozott keretben olcsó áron 100 forint eladó. Cím a kiadóban. 2159

Egy jó karban levő bicikli

pénzszűkesség miatt vidéken olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban (esetleg fénykép). 2177

Ujfundlandi,

egy éves, gondószerű, szabatosítva, elutazás miatt jutányos áron azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2169

Házasszándó urak

és férjhez menendő nők részére biztos siker. Cím a kiadóhivatalban. 2201

Angolt

alaposan lehet megtanulni egy több évi gyakorlattal bíró nyelvmesterrel, ki az itteni jobb körökben már fényes eredményt ért el hallgatásával. Ajánlatok „English” jellegűre a kiadóba kéretlen, ahól a cím is megtudható. 2202

Péküzletbe

állást keres egy csinos, tisztességes leány. Esetleg ovadékkal. Cím a kiadóhivatalban. 2201

Regényes fekvésű VILLA

12 szobával, melléképítményekkel, u. m.: cseledház 4 szobával, istálló, kocsiszín stb. a biikkös erdőbe bonyolult parkkal, ritka szép kilátással országutól félkilométerre és a szőlő vasúti állomástól 2 kilométerre, jutányosan bérelhető vagy több évre. Férjelvezetői Ifj. Nagy Sándor főúrasszal. Zsibó, Szilágyvármegye. 3948

Egy majdnem egészben új nyitott, könnyű kocsi szabad kézből eladó.

Cím a kiadóhivatalban. 2194

Szép írásu hivatalnok

bármilyen írásbeli munkát elvállal, másolatokat nemétől és magyarul szarvay díjazással. Cím a kiadóban. 8005

Egy intelligens megjelenésű úriember

(kereskedő) raktárnoki, pénzbeszedő, vagy más megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban megtudható. 2171

Fess fiatal özevgy

vagy fiatal leány ösmereiségét keresi egy jó állású 28 éves csinos barna fiatal ember. Leveleket „páros élet” jellegűre a kiadóhivatalba. 2210

Nagyon szegény munkás család

II. oszt. gimnazista fia csekély fizetéssel akármilyen alkalmazást keres, hogy segíthesse szegény szülőit. Cím a kiadóban. 2196

Egy majdnem új pedálos cimbalom

elkeltetés miatt olcsón eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2184

Egy bolthelyiség a Német-utcaiban

azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2183

Kiadó nyárára

idősebb magányos hölgy részére egy csinosan burtozott szoba egy Herminia-utján nyaralóban. Jó gondozást, esetleg teljes ellátást is ad jutányos ártért. Cím a kiadóban. 2183

Kir. itélő-tábla

székhelyen levő törvényesztől irodai igazgató - családi okból - költözés esetén ajánl. Írásbeli értesítést kér Budapest főposta rostante „Küzdj és remélj” jellege alatt. 3982

Magyar és német levelezésben

nyug az egyszerű és kettős könyvvelben tökéletesen járatos könyvvel mielőbbi birtoklásra állást keres. Ajánlatokat „1200” jellegűre továbbít a kiadóhivatal. 3975

Jogi alapvizsgára

vagy szigorlatra előkészít. Cím a kiadóhivatalban. 2197

Kereskedelmi szaktanfolyam

kitűnő sikerrel vezetett szép írásu fiatal leány magyarnémet levelező, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2154

Lakást

és teljes ellátást keres intelligens író családnál fiatal foglász. Ajánlatokat lehetőleg árjegyzékkel kér. Könyvelmes otthon” jellegűre a kiadóhivatalba. 2212

Egy teljesen jó kártyán levő bicikli

eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2205

Péküzletbe

állást keres egy csinos, tisztességes leány. Esetleg ovadékkal. Cím a kiadóhivatalban. 2201

Regényes fekvésű VILLA

12 szobával, melléképítményekkel, u. m.: cseledház 4 szobával, istálló, kocsiszín stb. a biikkös erdőbe bonyolult parkkal, ritka szép kilátással országutól félkilométerre és a szőlő vasúti állomástól 2 kilométerre, jutányosan bérelhető vagy több évre. Férjelvezetői Ifj. Nagy Sándor főúrasszal. Zsibó, Szilágyvármegye. 3948

Egy varróleány

felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 2191

Eladók falusi lakók

Olyanoknak való, kik egészséges, csöndes helyen és igazi falusi légkörben nyaralni vagy oda nyúdíjakkal visszavonulni kívánnak. Pesti oldal, közel a főúthoz. Hegyes, erdős vidék. Lakóház és gazdasági épület az 1000 - 1500-éles telken tágas udvar, platánfák. Pájos fekvésű kert, patak. (Kneip-kúra alkalmas.) Még ez évben villamos összeköttetés. Ára 5000 forint. Cím a kiadóban. 3942

Papagáj,

mely jól beszél, kalitkástul együtt megvételre keresetlik. Ajánlatok „K. O.” jellegűre a kiadóhivatalba kéretnek. 2198

Egy magányos nő

bármily megfelelő üzletet átvész, mihez kevés tőke szükséges. Ajánlatokat „üzlet” jellegűre a kiadóhivatalba kérek. 2193

Csinosan burtozott

különböző szoba április 1-re (Sándor-utcaiban) kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2202

Jó és szépírásu fiatal ember

bármily megfelelő állást keres, vagy írásbeli munkát. Cím a kiadóhivatalban. 2048

Fuvola-leckéket

ad zenedét végzett, volt katonai fuvolaszakaszvezető fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 2158

Francia, olasz, magyar, német

és román nyelveket beszélni, zeneileg képzett (fuvola), zenede, zeneakadémia, katonai zenekar) szép írásu, kereskedelmiileg képzett művelt, 35 éves nőden fiatal ember, ki rajzol, fest, fényképez stb., magántitkár, felolvasó, utazási vagy ezekhez hasonló állást keres, szerény igényekkel. Szíves ajánlatokat kér „Árpád” címen a kiadóhivatalba intézni. 2180

Fiatallóni

ki döntésként zenei-holdba jár, keresne délutáni írásbeli foglalkozást, esetleg hegedőjátékot is adna szerény díjazásért. Cím a kiadóhivatalban megtudható. 2152

Jogi alapvizsgára

vagy szigorlatra előkészít. Cím a kiadóhivatalban. 2197

Kereskedelmi szaktanfolyam

kitűnő sikerrel vezetett szép írásu fiatal leány magyarnémet levelező, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2154

Lakást

és teljes ellátást keres intelligens író családnál fiatal foglász. Ajánlatokat lehetőleg árjegyzékkel kér. Könyvelmes otthon” jellegűre a kiadóhivatalba. 2212

Egy teljesen jó kártyán levő bicikli

eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2205

Péküzletbe

állást keres egy csinos, tisztességes leány. Esetleg ovadékkal. Cím a kiadóhivatalban. 2201

Regényes fekvésű VILLA

12 szobával, melléképítményekkel, u. m.: cseledház 4 szobával, istálló, kocsiszín stb. a biikkös erdőbe bonyolult parkkal, ritka szép kilátással országutól félkilométerre és a szőlő vasúti állomástól 2 kilométerre, jutányosan bérelhető vagy több évre. Férjelvezetői Ifj. Nagy Sándor főúrasszal. Zsibó, Szilágyvármegye. 3948

Egy varróleány

felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 2191

Eladók falusi lakók

Olyanoknak való, kik egészséges, csöndes helyen és igazi falusi légkörben nyaralni vagy oda nyúdíjakkal visszavonulni kívánnak. Pesti oldal, közel a főúthoz. Hegyes, erdős vidék. Lakóház és gazdasági épület az 1000 - 1500-éles telken tágas udvar, platánfák. Pájos fekvésű kert, patak. (Kneip-kúra alkalmas.) Még ez évben villamos összeköttetés. Ára 5000 forint. Cím a kiadóban. 3942

Papagáj,

mely jól beszél, kalitkástul együtt megvételre keresetlik. Ajánlatok „K. O.” jellegűre a kiadóhivatalba kéretnek. 2198

Egy magányos nő

bármily megfelelő üzletet átvész, mihez kevés tőke szükséges. Ajánlatokat „üzlet” jellegűre a kiadóhivatalba kérek. 2193

Csinosan burtozott

különböző szoba április 1-re (Sándor-utcaiban) kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2202

Jó és szépírásu fiatal ember

bármily megfelelő állást keres, vagy írásbeli munkát. Cím a kiadóhivatalban. 2048

Fuvola-leckéket

ad zenedét végzett, volt katonai fuvolaszakaszvezető fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 2158

Francia, olasz, magyar, német

és román nyelveket beszélni, zeneileg képzett (fuvola), zenede, zeneakadémia, katonai zenekar) szép írásu, kereskedelmiileg képzett művelt, 35 éves nőden fiatal ember, ki rajzol, fest, fényképez stb., magántitkár, felolvasó, utazási vagy ezekhez hasonló állást keres, szerény igényekkel. Szíves ajánlatokat kér „Árpád” címen a kiadóhivatalba intézni. 2180

Fiatallóni

ki döntésként zenei-holdba jár, keresne délutáni írásbeli foglalkozást, esetleg hegedőjátékot is adna szerény díjazásért. Cím a kiadóhivatalban megtudható. 2152

Jogi alapvizsgára

vagy szigorlatra előkészít. Cím a kiadóhivatalban. 2197

Kereskedelmi szaktanfolyam

kitűnő sikerrel vezetett szép írásu fiatal leány magyarnémet levelező, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2154

Lakást

és teljes ellátást keres intelligens író családnál fiatal foglász. Ajánlatokat lehetőleg árjegyzékkel kér. Könyvelmes otthon” jellegűre a kiadóhivatalba. 2212

Egy teljesen jó kártyán levő bicikli

eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2205

Péküzletbe

állást keres egy csinos, tisztességes leány. Esetleg ovadékkal. Cím a kiadóhivatalban. 2201

Regényes fekvésű VILLA

12 szobával, melléképítményekkel, u. m.: cseledház 4 szobával, istálló, kocsiszín stb. a biikkös erdőbe bonyolult parkkal, ritka szép kilátással országutól félkilométerre és a szőlő vasúti állomástól 2 kilométerre, jutányosan bérelhető vagy több évre. Férjelvezetői Ifj. Nagy Sándor főúrasszal. Zsibó, Szilágyvármegye. 3948

Egy varróleány

felvételt. Cím a kiadóhivatalban. 2191

Eladók falusi lakók

Olyanoknak való, kik egészséges, csöndes helyen és igazi falusi légkörben nyaralni vagy oda nyúdíjakkal visszavonulni kívánnak. Pesti oldal, közel a főúthoz. Hegyes, erdős vidék. Lakóház és gazdasági épület az 1000 - 1500-éles telken tágas udvar, platánfák. Pájos fekvésű kert, patak. (Kneip-kúra alkalmas.) Még ez évben villamos összeköttetés. Ára 5000 forint. Cím a kiadóban. 3942

Papagáj,

mely jól beszél, kalitkástul együtt megvételre keresetlik. Ajánlatok „K. O.” jellegűre a kiadóhivatalba kéretnek. 2198

Egy magányos nő

bármily megfelelő üzletet átvész, mihez kevés tőke szükséges. Ajánlatokat „üzlet” jellegűre a kiadóhivatalba kérek. 2193

Csinosan burtozott

különböző szoba április 1-re (Sándor-utcaiban) kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2202

Jó és szépírásu fiatal ember

bármily megfelelő állást keres, vagy írásbeli munkát. Cím a kiadóhivatalban. 2048

Fuvola-leckéket

ad zenedét végzett, volt katonai fuvolaszakaszvezető fiatal ember. Cím a kiadóhivatalban. 2158

Francia, olasz, magyar, német

és román nyelveket beszélni, zeneileg képzett (fuvola), zenede, zeneakadémia, katonai zenekar) szép írásu, kereskedelmiileg képzett művelt, 35 éves nőden fiatal ember, ki rajzol, fest, fényképez stb., magántitkár, felolvasó, utazási vagy ezekhez hasonló állást keres, szerény igényekkel. Szíves ajánlatokat kér „Árpád” címen a kiadóhivatalba intézni. 2180

Fiatallóni

ki döntésként zenei-holdba jár, keresne délutáni írásbeli foglalkozást, esetleg hegedőjátékot is adna szerény díjazásért. Cím a kiadóhivatalban megtudható. 2152

Jogi alapvizsgára

vagy szigorlatra előkészít. Cím a kiadóhivatalban. 2197

Kereskedelmi szaktanfolyam

kitűnő sikerrel vezetett szép írásu fiatal leány magyarnémet levelező, alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2154

Lakást

és teljes ellátást keres intelligens író családnál fiatal foglász. Ajánlatokat lehetőleg árjegyzékkel kér. Könyvelmes otthon” jellegűre a kiadóhivatalba. 2212

Egy teljesen jó kártyán levő bicikli

eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2205

Péküzletbe

állást keres egy csinos, tisztességes leány. Esetleg ovadékkal. Cím a kiadóhivatalban. 2201

Regényes fekvésű VILLA

12 szobával, melléképítményekkel, u. m.: cseledház 4 szobával, istálló, kocsiszín stb. a biikkös erdőbe bonyolult parkkal, ritka szép kilátással országutól félkilométerre és a szőlő vasúti állomástól 2 kilométerre, jutányosan bérelhető vagy több évre. Férjelvezetői Ifj. Nagy Sándor főúrasszal. Zsibó, Szilágyvármegye. 3948

Gyárihelyiség

100 - 150-éles udvarral, irodahelyiséggel és istállókakkal augusztus hó 1-ére rendkívül jutányos áron kiadó. Cím a kiadóban. 2211

Most jelent meg!

Korhadt fakeresztek

Irta: Rákosi Viktor. A szabadságharcunk névtelen hősei! szól ez a kötet, akik korhadt fakeresztek alatt szerteszét az országban alusszák sírjálmat. Érdekes, sőt, színezett fantasztikus novellákban vezetnek el a szerző a nagy nemzeti épszt, s hang, felgőg, feldolgozás annyira új és eredeti hogy ez a könyv a maga nemében pártatlan a magyar irodalomban. Ára 1 frt 40 kr. Megrendelhető: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában.

Olcsó arany és ezüsteladás,

valamint a legszebb fértárgyak, a m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfórak 13 frt, arany női órák 10 forint, gyémántgyűrűk, fülbevalók, brosstűk, 6 frt 50-kr. től kezdve. 12 darab való, ezüst ezüstököz 6 1/2 25 kr., stékezőszervizek 12 személyre 140 frt, 6 személyre 75 frttől kezdve. Girandólok, gyertyatartók, tálcák és a szakmába vágó cikkek grammja 6 kr., minden darab hivatalos fényképpel van ellátva. Vessünk zalogházi cédulákat. Grunberger A. Béla örökösai Budapest, Városház-tér 9. (Haris-bazár) l. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A világ legjobb és arányos olcsó cigarettáiban

ajánlom a következő általam több ízben megrendelt és kitűnően talált Cairo - Alexandria és angol fajta oly különlegességeket, melyek nálunk nem kaphatók. A cigaretták mindkinek címére közvetlen külföldről érkeznek, az árak nem vámentettek. Arak 1000 dróknál Márko Kyriacoi freres, Cairo Apis 3. sz. 45 Apis 3 A 60 Non plus ultra 1 B 80 Kalchiopulo Cairo 3 sz. 40 2 sz. 50 D. Marcopolo Alexandria „Prince Boris” ... 50 „Dufferin” ... 48 „Bout Doré” No. 2 ... 45 „Bosphorus” ... 45 „Royal” ... 55 „Peard D'orient” A ... 25 „Grand Format” ... 40 „La Favorite” ... 35 „Drama” ... 30 Hadges Nessim Alexandria Prince of Wales ... 70 Dames ... 50 Nestor Glanaces Cairo Fin 5 sz. ... 70 Nestor Glanaces Cairo Queen ... 90 Dimitrio Carl L. rds 10 Anrol cigaretták: Capitan Navy Cut ... 35 Three Castle ... 40 Flor de Romanie ... 55 Lords & Commons ... 90 Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal. 2161

Verne Jules művei:

Az eddig megjelent 5 kötet címei: A győzedelmes Robur. A kárpáti kastély. Egy sorsjegy. Robinsonok iskolája. Lángban álló szigetben. Ez gyűjtemény egyöntetű kis 80 alakú és pompás színnyomatú borítékkal van ellátva. Ára 2 frt 50 kr. Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában. József-körút 18. 2 frt terjedő megrendelések csak az összeg előleges beklüldése ellenében teljesíthetnek.

Eppen most jelent meg: Jósolás a kézből.

Több külföldi író nyomán írta: ifj. Lónyay Sándorné. Ára 1 forint. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában, József-körút 18. 2 frt terjedő megrendelések csak az összeg előleges beklüldése ellenében teljesíthetnek.

Törlesztéses kölesön földbirtokra!

Kölesön a valódi becsérték háromnegyede részéig 20-30 év alatt törlesztésben. Birtok felmondhat, pántmentes nem mondhat fel. Csekély kamattal törlesztés törleszték. Lebonnyítás legelővel és állattal. Kérjük a földes- és birtokosokat. Sommi előle és költségek. Minden felvilágosítás díjtalan. Beküldendő csak: telekrajzi kivonat és kataszteri birtokvízmásolat. Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet, Budapest, VI., Váci-körút 39. Közeledik a Feny